

ZBO-verantwoording 2021

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEM

Inhoud

1 Inleiding

DNB is een onafhankelijke centrale bank, toezichthouder, resolutie- en depositogarantiestelsel (DGS)-autoriteit en zet zich in voor een stabiel financieel systeem met het oog op een economie die bijdraagt aan duurzame welvaart voor alle Nederlanders. Als toezichthouder maakt DNB zich sterk voor een vertrouwenwekkende, schokbestendige en toekomstgerichte financiële sector. Daarom houdt zij prudentieel en integriteitstoezicht op banken, verzekeraars, pensioenfondsen en andere financiële instellingen. In haar rol van resolutie- en DGS-autoriteit werkt DNB aan ordentelijke afwikkeling van banken en verzekeraars die in financiële problemen komen.

De ZBO-verantwoording is op 1 april 2022 besproken met vertegenwoordigers uit de verschillende financiële sectoren. Het verslag van de panelbijeenkomst, evenals de lijsten met acties en adviezen die hieruit zijn voortgekomen, zijn te vinden op de website van [DNB](#).

1.1 Overzicht en samenvatting gerealiseerde kosten

1.2 Doelmatigheid en rechtmatigheid

1.3 Over deze ZBO-verantwoording

1.1 Overzicht en samenvatting gerealiseerde kosten

In 2021 zijn er minder kosten gemaakt voor de uitvoering van de ZBO-taken dan begroot. De oorzaken voor de onderschrijding zijn voor een groot deel gerelateerd aan de coronacrisis, zoals minder inhuur voor on-sites, minder reis- en verblijf-kosten en minder opleidingskosten. In totaal gaat het om een onderschrijding van EUR 7,7 mln. De onderschrijding voor de taak Toezicht is EUR 6,1 mln. en voor de taken Resolutie en DGS is de onderschrijding EUR 1,6 mln.

In tabel 1 hieronder worden de gerealiseerde kosten 2021 voor alle ZBO-taken van DNB weergegeven¹.

Tabel 2 bevat de verdeling van de kosten naar doelgroepen. Voor de taak Toezicht zijn de kosten voor de doelgroepen significante banken, (zorg)verzekeraars, pensioenfondsen, overige Wwft instellingen en toezicht op de BES lager uitgevallen dan begroot. Voor de sectoren overige banken, betaalinstanties, trustkantoren en crypto's zijn de kosten hoger uitgevallen dan begroot. Een belangrijke reden dat deze sectoren overschrijden is dat meer capaciteitsinzet nodig bleek dan gepland. Daarnaast drukken de extra kosten voor digitalisering zwaarder op een aantal van deze sectoren. De afwijkingen worden nader toegelicht in de sectorspecifieke paragrafen. Voor Resolutie en DGS geldt dat de kosten voor alle onderdelen de begroting zijn uitgekomen.

1.2 Doelmatigheid en rechtmatigheid

DNB streeft naar volledige doelmatigheid en rechtmatigheid van haar uitgaven. In dit kader beoordeelt DNB zelf de doelmatigheid (zie hoofdstuk 2.4). Daarbij maakt DNB gebruik van de resultaten uit de doelmatigheidsstudie van 2020.

Daarnaast rapporteert de accountant in een rapport van feitelijke bevindingen over feitelijke observaties inzake met het ministerie van Financiën overeengekomen werkzaamheden ten aanzien van doelmatigheid. DNB voldoet aan de verplichting die voortvloeit uit de Wet bekostiging financieel toezicht (Wbft). Als norm geldt dat meer dan 98 procent van de uitgaven rechtmatig is. In 2021 bedraagt dit percentage 99,8 procent. In 2020 en 2019 bedroeg dit percentage 99,2 procent respectievelijk 100 procent. De werkzaamheden en het oordeel van de externe accountant inzake rechtmatigheid zijn opgenomen in de controleverklaring².

1.3 Over deze ZBO-verantwoording

In deze verantwoording leest u hoe DNB in 2021 invulling heeft gegeven aan de Toezicht-, Resolutie- en DGS taak. In hoofdstuk 2 wordt toegelicht welke inspanningen DNB in het kader van haar Toezichttaak heeft verricht, welke resultaten zijn bereikt en wat de kosten hiervan zijn geweest. Hetzelfde geldt voor hoofdstuk 3 met betrekking tot de Resolutie en DGS taak.

Tabel 1 Gerealiseerde kosten 2021 ZBO-taken DNB

EUR miljoen

Meerjarig kostenoverzicht per ZBO-taak	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021 - B2021
Toezicht	164,8	176,4	188,2	194,3	-6,1
Resolutie en DGS	18,3	21,5	22,9	24,5	-1,6
Totaal	183,1	197,9	211,1	218,7	-7,7

¹ Door afrondingsverschillen kan het voorkomen dat de gepresenteerde totalen en verschillen tussen gerealiseerde en begrote kosten niet volledig op elkaar aansluiten. Dit geldt voor alle tabellen in deze ZBO-verantwoording.

² Zie bijlage 6: Controleverklaring van de externe accountant.

Tabel 2 Kostenverdeling per doelgroep

EUR miljoen

Kostenverdeling doelgroepen	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021 - B2021
Toezicht op significante banken	44,9	46,9	54,5	58,3	-3,8
Toezicht op overige banken	24,5	32,4	30,6	30,2	0,4
Toezicht op verzekeraars	40,1	40,9	41,0	42,5	-1,5
Toezicht op zorgverzekeraars	3,5	2,8	3,0	3,5	-0,5
Toezicht op pensioenfondsen	31,0	30,0	30,4	31,9	-1,5
Toezicht op beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen	8,1	8,3	8,7	8,7	0,0
Toezicht op betaalinstanties	6,9	7,4	10,0	9,6	0,4
Toezicht op trustkantoren	4,9	4,7	5,6	5,4	0,2
Toezicht op overige Wwft instellingen	0,0	0,2	0,6	0,7	-0,1
Toezicht op crypto's	-	1,9	2,2	1,6	0,7
Financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba	0,8	0,9	1,5	1,8	-0,4
Totaal Toezicht	164,8	176,4	188,2	194,3	-6,1
Resolutie banken	6,1	6,9	10,1	10,3	-0,2
Resolutie verzekeraars	3,1	3,8	5,6	6,4	-0,9
Depositogarantiestelsel (NL)	8,8	10,7	7,0	7,4	-0,4
DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba	0,3	0,2	0,2	0,3	-0,1
DGS Coulancregeling	-	-	-	-	-
Totaal Resolutie en Dgs	18,3	21,5	22,9	24,5	-1,6
Totaal ZBO	183,1	197,9	211,1	218,7	-7,7

2 Toezicht

In dit hoofdstuk leest u hoe DNB in 2021 invulling heeft gegeven aan haar toezichttaken: er wordt een overzicht gegeven van de sectoroverstijgende toezichtinspanningen en resultaten van DNB en er wordt ingegaan op enkele belangrijke toezichtactiviteiten per sector. Tevens wordt toegelicht hoe DNB de haar beschikbare financiële middelen heeft aangewend.

2.1 Gerealiseerde kosten Toezicht

2.2 Financiering

2.3 Bereikte resultaten

2.3.1 Sector-overstijgend

2.3.2 Sectorspecifiek

2.3.3 Banken

2.3.4 Verzekeraars

2.3.5 Pensioenfondsen

2.3.6 Trustkantoren

2.3.7 Beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen

2.3.8 Betaal- en elektronischgeldinstellingen

2.3.9 Crypto's

2.3.10 Overige Wwft-instellingen

2.3.11 Toezicht op Bonaire, Sint Eustatius en Saba

2.4 Key Performance Indicators

2.5 Risicobeheersing

2.1 Gerealiseerde kosten Toezicht

De gerealiseerde toezichtkosten bedragen in 2021 EUR 188,2 mln. De realisatie komt daarmee EUR 6,1 mln. onder het budget uit van het met ministerie van Financiën overeengekomen kostenkader.

Toelichting primaire kosten (EUR -11,2 mln.)

De primaire kosten vallen in 2021 EUR 11,2 mln. lager uit dan begroot. Hieronder geven we een toelichting op significante verschillen tussen realisatie en begroting 2021 wat betreft de primaire kosten.

De coronacrisis heeft aanzienlijke impact op de besteding van de primaire kosten. In totaal is zo'n EUR 4,9 mln. van de onderbesteding toe te schrijven aan de coronacrisis. Het gaat daarbij om minder (internationale) reisbewegingen (EUR 1,8 mln.), minder externe expertise bij on-sites (EUR 1,6 mln.), lagere opleidingskosten

(EUR 0,9mln.), lagere contributiebijdragen aan de Europese Toezichthoudende Autoriteiten (ESA's) (EUR 0,4 mln.) en minder bijeenkomsten (EUR 0,3 mln.).

Daarnaast vallen de personeelskosten EUR 3,7 mln. lager uit. DNB werkt, in lijn met de afspraken uit het kostenkader, toe naar een duurzamere formatie met een structureel lager kostenniveau. DNB heeft vanwege de krappe arbeidsmarkt in 2021 moeite gehad voldoende senior medewerkers aan te trekken. Wel heeft DNB door relatief veel junior posities in te vullen haar bezetting op niveau weten te houden. Netto heeft dit geleid tot een onderschrijding van de personeelskosten.

Het restant wordt verklaard door de realisatie van de Digitale Strategie Toezicht. De Digitale Strategie Toezicht loopt in 2021 zowel via de primaire als ondersteunende kosten, in de begroting 2022 is dit niet meer het geval. Onder de primaire kosten is EUR 6,4 mln. aan kosten voor de Digitale Strategie Toezicht gerealiseerd, bij een budget van EUR 8,8 mln. Dit wordt hieronder nader toegelicht.

Tabel 3 Gerealiseerde toezichtkosten naar primaire en ondersteunende kosten

EUR miljoen

Kostenverdeling Toezichtbegroting	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021 - B2021
Totaal primaire kosten	100,3	98,5	96,9	108,1	-11,2
Totaal ondersteunende kosten	64,5	77,9	91,2	86,1	5,1
ICT			47,4	43,6	3,7
Bedrijfsvoering en programma Huisvesting			18,2	18,3	-0,2
Adviesdiensten en overig			25,7	24,2	1,5
Totaal begroting	164,8	176,4	188,2	194,3	-6,1

Toelichting ondersteunende kosten (EUR 5,1 mln.)

De ondersteunende kosten vallen in 2021 EUR 5,1 mln. hoger uit dan begroot. De grootste overschrijding betreft netto EUR 3,7 mln. investeringen in IT kosten. Het betreft een extra investering van EUR 4,7 mln. in het IT-fundament en een onderschrijding van EUR 1 mln. voor de Digitale Strategie Toezicht. Dit wordt hieronder nader toegelicht. Verder liggen de kosten voor de adviesdiensten en overig waren EUR 1,5 mln. hoger dan begroot. De voornaamste overschrijdingen betroffen de kosten voor bankbrede juridische ondersteuning (EUR 0,6 mln.), externe ondersteuning voor behalen duurzaam niveau operationeel risicomanagement (EUR +0,6 mln.) en extra kosten voor functioneel beheer (EUR 0,4 mln.) waren hoger dan gepland.

Noodzakelijke investeringen in IT-fundament & Digitale Strategie Toezicht

DNB heeft in 2021 EUR 1,3 mln. meer besteed dan was geraamd op het gebied van digitalisering. Dit bestaat uit EUR 4,7 mln. meer bestedingen aan noodzakelijke investeringen in het IT en Data fundament. Deze investeringen waren randvoorwaardelijk om de vernieuwing, die via de Digitale Strategie Toezicht loopt, te kunnen borgen. De extra bestedingen in het IT en Data fundament worden deels gecompenseerd door minder kosten voor de Digitale Strategie Toezicht (EUR 3,4 mln.). Deze onderschrijding bestaat uit een onderbesteding bij de primaire kosten (EUR 2,4 mln.) en een onderbesteding bij de ondersteunende kosten voor de digitale strategie toezicht (EUR 1 mln.).

De lagere realisatie voor Digitale Strategie Toezicht is een gevolg van langzamere opschaling van ontwikkelcapaciteit en er meer uitstroom van medewerkers heeft plaatsgevonden dan was voorzien. Daardoor was volledige realisatie van de voor de Digitale Strategie Toezicht begrote kosten (EUR 22,1 mln.) ook praktisch niet haalbaar geweest. Tevens heeft DNB synergievoordelen behaald door twee onderdelen van de digitale strategie toezicht; MijnDNB en Digitaal Onderzoek (waaronder e-discovery) DNB breed in te zetten.

Concluderend kan gesteld worden dat DNB in 2021 enigszins geremd heeft op de vernieuwingsagenda om te borgen dat het IT fundament en infrastructuur die vernieuwing aan blijven kunnen.

2.2 Financiering

De in rekening gebrachte toezichtkosten met betrekking tot 2021 bedroegen in totaal EUR 198,4 mln. bestaande uit opbrengsten uit heffingen (EUR 195,6 mln.) en ontvangsten uit boetes en dwangsommen van de sector (EUR 2,8 mln.) (zie tabel 4).

Daarnaast ontvangt DNB een bijdrage van de overheid voor het toezicht op Bonaire, St Eustatius en Saba. Het verschil met de gerealiseerde kosten wordt verrekend met de sector en de overheid (Bonaire, St Eustatius en Saba). Voor de verrekening met de sector wordt uitgegaan van de Wbft 2019, waarin is bepaald dat het exploitatieverschil per categorie instellingen plaatsvindt. De exploitatieverschillen van de sectoren worden voor een groot deel bepaald doordat de gerealiseerde kosten afwijken van de begroting. In de sectorspecifieke paragrafen worden de afwijkingen van de begroting toegelicht. Doordat de heffingen over 2020 van aanbieders van cryptodiensten in verband met de registratietermijn zijn verlaagd door DNB, valt EUR 0,5 mln. weg aan financiering. De verrekening is verwerkt in de kolom "Opbrengsten uit heffingen". Het exploitatiesaldo voor de cryptoinstellingen komt daarmee op EUR 1,7 mln. en wordt in de heffing 2022 verrekend.

De verrekening van de boetes en dwangsommen is gebaseerd op de opgelegde boetes en dwangsommen, zoals opgenomen in [tabel 25](#). Het bedrag dat in totaal is opgelegd in 2021 bedraagt EUR 2,8 mln., zie [tabel 30](#). De verrekening van de ontvangen boetes en dwangsommen vindt plaats volgens het Besluit bekostiging financieel toezicht 2019. Dat betekent dat de verrekening naar rato van de gerealiseerde kosten voor doorlopend toezicht per doelgroep plaatsvindt, met een maximum van EUR 2,5 mln. Het restant van EUR 0,3 mln. komt ten gunste van de overheid.

Tabel 4 Exploitatieresultaat toezichtkosten in 2021

EUR miljoen

	Gerealiseerde kosten	Opbrengsten uit heffingen*	Verrekening boetes en dwangsommen	Te verrekenen met sector	Te verrekenen met overheid***
Banken	85,1	88,9	1,1	-4,7	-
Verzekeraars (exclusief Zorg)	41,0	42,6	0,6	-2,0	-
Zorgverzekeraars	3,0	3,5	0,0	-0,6	-
Pensioenfondsen	30,4	32,5	0,4	-2,4	-
Beleggingsinstellingen en -ondernemingen*	8,7	9,3	0,1	-0,7	-
Betaal- en elektronischgeldinstellingen	10,0	10,9	0,1	-1,1	-
Trustkantoren	5,6	5,5	0,1	0,1	-
Cryptoinstellingen*	2,2	0,5	0,0	1,7	-
Overige instellingen	0,6	-	-	-	-
Bonaire, St Eustatius en Saba**	1,5	1,9	-	-	-0,4
Totaal	188,2	195,6	2,5	-9,5	-0,4

* Nog niet alle toezichtkosten zijn gefactureerd

** Ontvangsten uit heffingen totaal 1,9 mln waarvan voorschot van de overheid EUR 1,8 mln. en heffingen sector minder dan EUR 0,1 mln.

*** Exclusief de opbrengst van boetes en dwangsommen die niet aan de sector wordt teruggegeven ad EUR 0,3 mln.

2.3 Bereikte resultaten

Hieronder volgt een (niet-uitputtend) overzicht van de sector-overstijgende toezichtinspanningen en resultaten. Daarna wordt ingegaan op enkele belangrijke toezichtresultaten per sector.

2.3.1 Sector-overstijgend

In haar Visie op Toezicht 2018-2022³ heeft DNB drie speerpunten geformuleerd die zij nodig acht voor effectief en doelmatig toezicht: technologische vernieuwing, duurzaamheid & toekomstgerichtheid en streng op financieel-economische criminaliteit. In deze paragraaf leest u een overzicht van de belangrijkste toezichtinspanningen en resultaten op deze speerpunten in 2021.

Het toezicht van DNB stond, net als in 2020, voor een belangrijk deel in het teken van de coronacrisis en de impact hiervan op de financiële sector. Ondanks corona zijn de toezichtwerkzaamheden uitgevoerd, zij het op aangepaste wijze, bijvoorbeeld doordat on-site inspecties zijn vervangen door off-site onderzoeken. In de navolgende paragrafen worden de gevolgen van de coronacrisis voor de taakuitoefening van DNB nader toegelicht. Naast het uitvoeren van onze kerntaak stond 2021 voor DNB tevens in het teken van een aantal omvangrijke evaluaties. Zo heeft de onafhankelijke evaluatiecommissie inzake het faillissement van Conservatrix haar eindrapportage opgeleverd. Adviesbureau KWINKgroep heeft in opdracht van de minister van Financiën de vijfjaarlijkse evaluatie van het toezicht van DNB afgerond. Tenslotte is de evaluatie van de Financial Action Task Force (FATF) over de effectiviteit van Nederland, inclusief het toezicht van DNB, in het tegengaan van witwassen en terrorismefinanciering uitgevoerd. DNB zal op gepaste wijze opvolging geven aan de aanbevelingen uit deze evaluaties.

Daarnaast hebben ook een aantal intern gerichte trajecten de nodige aandacht gevergd. Zo heeft DNB haar in 2021 geactualiseerde toezichtmethodologie geïmplementeerd en door ontwikkeld om meer datagedreven te kunnen werken en een grotere mate van uniformiteit in het toezicht te bewerkstelligen.

Speerpunt 1 – DNB speelt in op technologische vernieuwing in de financiële sector

Nieuwe technologieën en digitalisering zorgen voor fundamentele veranderingen in de samenleving en in de manier waarop financiële diensten geleverd worden. Deze innovatie biedt veel kansen, waar nieuwe innovatieve spelers zoals FinTech en BigTech partijen op inspelen. Dit zorgt voor druk op het verandervermogen en bedrijfsmodel van meer traditionele financiële instellingen. DNB be vraagt instellingen over de houdbaarheid van hun bedrijfsmodel in het licht van deze digitalisering. DNB heeft in 2021 deze ontwikkelingen onderzocht en gepubliceerd in [Veranderend landschap, veranderend toezicht](#).

Ook de aandacht voor cyberrisico's blijft onverminderd groot. Cyberincidenten nemen in aantal, omvang, en complexiteit toe. De potentiële impact van digitale verstoringen bij financiële instellingen neemt ook toe, omdat dienstverlening steeds meer digitaal is. Dit wordt versterkt door een trend van uitbesteding van digitale bedrijfsprocessen, waarbij ook concentratierisico's ontstaan. Het uitvallen van één cruciale partij kan de dienstverlening bij een groot deel van de sector stilleggen. DNB heeft in 2021 extra aandacht gehad voor de operationele risico's, zoals goede datakwaliteit en goede beveiliging van data en systemen, tegen cyberaanvallen maar ook tegen fraude. Ook heeft DNB gekeken naar de manier waarop producten en diensten via diverse leveranciers en complexe ketens aan de klant worden geleverd.

³ DNB heeft in 2020 een geactualiseerd Visie op Toezicht 2021-2024 gepubliceerd waarin dezelfde drie speerpunten worden benoemd.

Veiligheid en het voeren van gerichte regie over de gehele keten zijn en blijven belangrijke thema's. In navolging hierop wordt in het toezicht in 2022 in SSM-verband daarom expliciet aandacht besteed aan de beheersing van de gehele keten van uitbestede diensten, en breder aan de digitalisering strategieën van banken.

DNB heeft in 2021 een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van een adequaat regelgevend kader omtrent BigTech en cyberrisico's. Zo heeft DNB het ministerie van Financiën van technisch advies voorzien omtrent een aantal voorstellen die de Europese Commissie (EC) heeft gedaan als onderdeel van het Digital Finance Package. Het betreft onder meer het voorstel voor de Digital Operational Resilience Act (DORA) dat als doel heeft het ICT-risicomanagement van financiële ondernemingen en het oversight op aanbieders van kritieke ICT-diensten aan wie financiële ondernemingen werkzaamheden uitbesteden te versterken. Ook heeft DNB technisch advies gegeven over het wetgevingsvoorstel Markets in Crypto Assets Regulation (MiCAR), waarin specifieke regels zijn opgesteld voor partijen die *unbacked* crypto's of stablecoins uitgeven en partijen die diensten verlenen die verband houden met de handel in deze crypto's.

DNB wil en moet ook zelf investeren in de kansen die technologie biedt in het toezicht. Daarom heeft DNB een Digitale Strategie Toezicht (DST) opgesteld, waarmee DNB wil toegroeien naar een Smart Supervisor in 2025. DNB realiseert de Digitale Strategie Toezicht langs vijf pijlers:

- **MijnToezicht:** Digitalisering en innovatie van het toezichtketenproces dat leidt tot datagedreven, effectief en efficiënt Toezicht. Straight through processing en informatie op 1 plek staat centraal.
- **MijnWereld:** het in kaart brengen welke kansen en risico's de technologische vernieuwing brengt voor instellingen en het toezicht daarop. Centraal staat hier de samenwerking met de sector via iForum.
- **MijnDNB:** moderne en efficiënte digitale communicatie met instellingen via 1 portaal.

- **Cultuur en verandervermogen:** opbouw van de digitale vaardigheden nodig om de nieuwe digitale technieken te kunnen gebruiken in het toezicht.
- **Data en ICT fundament:** realisatie van een robuust fundament voor digitaal en datagedreven toezicht.

De Digitale Strategie Toezicht kent verschillende fases. In 2021 is de digitalisering van DNB vooral gericht geweest op de digitalisering van bestaande processen. Veel van dit werk is niet direct zichtbaar voor de onder toezicht staande instellingen. De in 2021 gerealiseerde digitalisering krijgt in 2022 een meer extern zichtbaar vervolg. Zo is in 2021 de basis van MijnDNB gelegd (het portaal is af) en komen hier in 2022 diverse diensten in waar instellingen van gebruik gaan maken. Ook is in 2021 de digitalisering van de automatische risicoscores opgezet. In 2022 zal het vervolg hiervan zichtbaar worden, doordat we data effectiever op gaan vragen en de terugkoppeling aan instellingen gebaseerd gaat worden op de nieuwe risico modellen. Zowel in 2021 als in 2022 is het iForum het meest extern zichtbare onderdeel van de Digitale Strategie Toezicht.

Mijn Toezicht

Voor alle stappen in het toezichtketenproces is een digitale oplossing beschikbaar gekomen en er is een digitaal proces beschikbaar voor meer dan 70 procent van de aanvragen en meldingen die instellingen indienen bij DNB. Deze digitale oplossingen zijn opgeleverd in de vorm van Minimum Viable Products (MVPs) en leveren nog geen tot beperkte winst op in termen van efficiëntie en effectiviteit. In 2022 geeft DNB prioriteit aan het doorontwikkelen van deze producten tot volwaardige producten. Dit draagt bij aan de doelstelling om met een datagedreven en risicogebaseerde werkwijze het toezicht efficiënter en effectiever te maken. Ook stelt dit DNB in staat om de toezichtcapaciteit meer in te zetten op de identificatie en mitigatie van risico's en minder op het verzamelen en verwerken van informatie. Naast de digitalisering zijn in 2021 19 pilots uitgevoerd om te verkennen welke technieken tot een verbetering van de kwaliteit en/of efficiëntie van het Toezicht leiden.

Mijn Wereld

DNB heeft met de onder toezicht staande instellingen in beeld gebracht waar vermijdbare indirecte kosten zitten, bijvoorbeeld door dubbele rapportages. In overleg met de sector zijn acties geformuleerd om deze onnodige kosten te verlagen en de voor 2021 afgesproken acties zijn uitgevoerd. Innovatie in de sector krijgt meer ruimte doordat DNB onduidelijkheden weg heeft genomen via gezamenlijke onderzoeken en publicaties inzake de kansen en risico's van innovatie in relatie tot regelgeving en de toepassing van *artificial intelligence*. Ondersteunend aan de pijler MijnDNB is ook de klantervaring van de DNB portaaldiensten verhoogd op basis van doorlopende feedback van gebruikers uit de sector. Deelnemers aan het iPanel zijn overwegend positief⁴ over het iForum en de resultaten in 2021.

Mijn DNB

Het *MijnDNB* portaal is technisch gerealiseerd, dit wordt de centrale plek voor formele communicatie met DNB. In 2022 worden hier diverse diensten, waaronder het Digitaal Loket Toezicht en Digitaal Loket Rapportages, aan toegevoegd. Binnen het DLT is in 2021 de dienst "toezichtkalender" toegevoegd; deze bevat een actueel overzicht van alle toezichtactiviteiten die de komende tijd voor een instelling gepland staan. Het is in 2021 niet gelukt om conform planning nieuwe tooling voor uitvragen op te leveren.

Cultuur en verandervermogen

Door de ontwikkeling van het Digital Skills Framework en de Smart Supervisor Scan kan toezicht sturen op de benodigde ontwikkelingen aan de menskant om de Smart Supervisor doelstellingen te kunnen behalen. Hiermee ondersteunt onze *cultuur en verandervermogen* de technologische vernieuwing. In 2021 zijn de hiervoor benodigde frameworks uitgedacht, opleidingsdoelstellingen geformuleerd en is tooling opgezet

om de voortgang aan de menskant te kunnen monitoren. In 2022 kan Toezicht hiermee gericht sturen op de benodigde ontwikkeling van Digitale Competenties.

Data en ICT fundament

DNB heeft tegenslagen ondervonden in het realiseren van de Smart Workspace en heeft daar extra budget voor vrij gemaakt om voldoende tempo te blijven maken. Dat is succesvol gebleken, want belangrijke delen van de Smart Workspace zijn gerealiseerd in 2021, zoals bijvoorbeeld de cloudgang van de mailboxen en de overgang naar Teams. De nieuwe werkplekomgeving legt een basis voor verdere ontwikkeling van de Digitale Strategie Toezicht. Wat betreft data heeft DNB belangrijke stappen gezet in de realisatie van het benodigde datalandschap, een belangrijke voorwaarde voor datagedreven toezicht. Zo heeft DNB resultaten geboekt in het beschikbaar maken van onder andere DataLake, PowerBI en Dataiku; dit maakt (geavanceerde) analyses van data eenvoudiger toegankelijk, waardoor DNB weer een stap kan zetten in het datagedreven werken.

Speerpunt 2 – DNB stuurt op duurzaamheid

In 2021 heeft DNB verschillende sectoroverstijgende en sectorspecifieke onderzoeken uitgevoerd om de beheersing van duurzaamheidsrisico's door financiële instellingen in kaart te brengen. Ook heeft DNB bijgedragen aan de verdere vormgeving van internationale wet- en regelgeving en standaarden, onder meer in ECB-, EBA- en EIOPA-verband. Verder zijn in 2021 duurzaamheidsrisico's structureel onderdeel gemaakt van personentoetsingen bij banken, verzekeraars en pensioenfondsen. Ook verwacht DNB dat banken en verzekeraars die een vergunning aanvragen inzichtelijk maken hoe zij klimaatgerelateerde risico's identificeren en adresseren. Om duurzaamheid volledig te verankeren in haar kerntaken heeft DNB in 2021 haar Sustainable Finance Strategy gelanceerd. Deze strategie schetst waar we als centrale bank en toezichthouder in 2025 op het terrein van duurzaamheid willen staan.

⁴ Individuele sectordeelnemers aan de iForum initiatieven waarderen deze samenwerking met DNB met een 8,1.

Het afgelopen jaar heeft DNB onderzocht in welke mate Nederlandse financiële instellingen duurzaamheidsrisico's hebben verankerd in hun kernprocessen: governance, strategie, risicobeheer en rapportages. Het rapport [Op weg naar een duurzame balans](#) toont dat instellingen stappen in de goede richting zetten, maar dat duurzaamheidsrisico's nog concreter geïntegreerd moeten worden. Ook blijken instellingen het meten van duurzaamheidsrisico's lastig te vinden vanwege de beperkte beschikbaarheid van consistente en betrouwbare data. In hetzelfde onderzoek laten berekeningen van de CO₂-voetafdruk van de krediet- en beleggingsportefeuilles van financiële instellingen zien dat zij significante transitierisico's lopen die nog zullen toenemen wanneer hier niet actief op geïntervenieerd wordt. De resultaten van deze twee analyses onderstrepen het belang van een verdere integratie van duurzaamheidsrisico's in de kernprocessen van financiële instellingen.

In haar toezicht op de beheersing van duurzaamheidsrisico's door Nederlandse banken gaat DNB uit van de verwachtingen geformuleerd in de ECB [Guide on climate-related and environmental risks](#). In 2021 is aan 29 Nederlandse banken gevraagd om te evalueren in hoeverre ze aan deze toezichtverwachtingen voldoen en wat hun actieplannen zijn. Uit de beoordeling blijkt dat nagenoeg alle banken klimaatgerelateerde en milieurisico's adresseren, maar dat geen van de banken volledig voldoet aan alle verwachtingen. Ook kunnen de materialiteitsanalyse en de actieplannen nog worden verbeterd.

Voor beleggingsondernemingen en -instellingen is afgelopen jaar een [Good Practice en Q&A](#) ontwikkeld om de verwachtingen ten aanzien van de integratie en beheersing van klimaatgerelateerde en milieurisico's in het risicomanagement duidelijk te maken. Na consultatie met de sector zijn deze in december 2021 gepubliceerd.

Voor verzekeraars heeft DNB afgelopen jaar een [themaonderzoek](#) uitgevoerd naar de mate waarin verzekeraars klimaatrisico's adresseren in hun risicobeoordeling, de *Own Risk & Solvency Assessment* (ORSA), over boekjaar 2020. Hieruit blijkt dat

circa 80% van de verzekeraars de invloed van klimaatgerelateerde risico's op het risicoprofiel beschrijft, tegenover circa 50% vorig jaar. In de helft van de gevallen behoeft de kwaliteit van de toelichtingen en onderbouwingen echter verbetering, met name bij kleinere en middelgrote instellingen.

In 2021 is voor pensioenfondsen de beheersing van ESG-risico's onderzocht. In de eerste plaats is een onderzoek gestart naar de integratie van ESG-risico's in de Eigen Risico Beoordeling (ERB). Daarnaast is een verdiepend onderzoek gedaan naar de integratie van ESG-risico's in de kernactiviteiten van pensioenfondsen. Deze onderzoeken tonen dat pensioenfondsen stappen hebben gezet, maar dat een adequate integratie in het risicobeheer nog vele uitdagingen kent. De goede voorbeelden die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen, zijn vertaald naar Good Practices die begin 2022 met de sector worden geconsulteerd en gepubliceerd. Verder heeft DNB afgelopen jaar een dashboard ontwikkeld om een aantal ESG-risico's, zoals klimaatrisico's, bij pensioenfondsen in kaart te brengen.

Concluderend kan gesteld worden dat DNB in 2021 een beter beeld heeft opgebouwd van de beheersing van duurzaamheidsrisico's door financiële instellingen, en instellingen heeft aangespoord om deze risico's beter mee te nemen in hun risicobeheer. DNB erkent de stappen die financiële instellingen hebben gezet, maar verwacht ook dat instellingen 'deze risico's concreter integreren in hun kernprocessen. DNB moedigt instellingen daarbij aan om niet te wachten met het meten van duurzaamheidsrisico's totdat betere data beschikbaar zijn. Data kunnen juist verbeteren als de sector ermee aan de slag gaat.

[Speerpunt 3 – DNB is streng op financieel-economische criminaliteit](#)

Het integriteitstoezicht van DNB is gericht op het voorkomen dat misbruik wordt gemaakt van de financiële sector ten behoeve van financieel-economische criminaliteit met als doel een schone en integere sector. De publieke aandacht voor bestrijding van financieel-economische criminaliteit en de poortwachtersrol van de

instellingen onder toezicht van DNB was in 2021 opnieuw groot. Meerdere grote zaken hebben de aandacht gevraagd en tot publiciteit geleid, waaronder de schikking van EUR 480 mln. van het OM met ABN AMRO vanwege jarenlange en structurele overtreding van de Wwft en schuldwitwassen en een strafrechtelijk onderzoek gericht op drie voormalige RvB leden naar het feitelijk leiding geven aan de Wwft overtredingen. Ook verschenen de zogenaamde Paradise Papers, waarin ook Nederlandse instellingen onder toezicht van DNB werden genoemd en het rapport van de Commissie doorstroomvennootschappen met enkele aanbevelingen die het toezicht op trustkantoren raken. Verder leidt de toegenomen aandacht voor Wwft-naleving steeds vaker tot vragen over de interpretatie van relevante wet- en regelgeving.

In 2021 heeft DNB haar toezichtcapaciteit op integriteitsvlak vergroot. In de meerjarenbegroting 2021 – 2024 is een verdere jaarlijkse capaciteitsuitbreiding voor integriteitstoezicht voorzien. Dit is nodig om aan de maatschappelijke verwachtingen ten aanzien van financieel economische criminaliteit (zoals de poortwachtersfunctie van financiële instellingen) te voldoen en het toezicht gedurende die periode meer in lijn te brengen met de risicotolerantie van DNB.

De huidige toezichtpraktijk laat zien dat interventie door DNB eraan heeft bijgedragen dat instellingen onder toezicht van DNB zich zeer bewust zijn van hun verplichtingen op het terrein van het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering. Ook ziet DNB dat diverse instellingen inmiddels bezig zijn met het op orde brengen van hun poortwachtersrol maar dat dit vaak langdurige trajecten zijn die forse investeringen en inspanningen vragen, onder meer om omvangrijke achterstanden weg te werken. In 2021 zag DNB in haar onderzoeken en de jaarlijkse risico-uitvraag echter ook dat er nog steeds verscheidene andere instellingen zijn die onvoldoende invulling geven aan hun poortwachtersfunctie, waardoor in een aantal gevallen handhavingsmaatregelen nodig waren. In dat kader is ook bij verschillende betrokken bestuurders gekeken of zij nog werkzaam zijn in een toetsbare functie in de financiële sector en waar nodig hebben hertoetsingen plaatsgevonden.

DNB heeft vanwege het toenemend aantal instellingen en de omvang van de nalevingsproblematiek opnieuw een groot aantal onderzoeken uitgevoerd. Naast nieuwe onderzoeken heeft DNB ook gemonitord of tientallen al lopende hersteltrajecten, al dan niet naar aanleiding van formele maatregelen, volgens plan verliepen. Vanwege corona hebben de onderzoeken overwegend off site plaatsgevonden en heeft DNB instellingen, net als in 2020, waar nodig extra tijd gegeven voor het aanleveren van documenten. Vermeldenswaardig is een themaonderzoek dat DNB heeft gedaan bij de grootbanken naar corona gerelateerde verdachte geldstromen. Ook is in 2021 een pilot project afgerond om de doorlooptijden van toezichtonderzoeken te verkorten. Deze pilot is succesvol gebleken en zal verder worden uitgerold. Daarnaast is het doorlopend integriteitstoezicht op geregistreerde aanbieders van cryptodiensten van start gegaan. Tot slot heeft DNB in 2021 met forse inspanning aan alle ontvangen signalen van illegale activiteiten opvolging gegeven, waar nodig met inzet van handhavende maatregelen. Het aantal signalen van illegale dienstverlening stijgt snel, hetgeen maakt dat capaciteit al in 2021 is gaan knellen, hetgeen naar verwachting in 2022 niet anders zal zijn.

De tweede helft van 2021 hebben bij het integriteitstoezicht van DNB meerdere evaluaties plaatsgevonden. In september vonden twee digitale 'onsites' plaats: de evaluatie door de EBA van de implementatie van de Europese AML/CFT regelgeving in het toezicht van DNB en de evaluatie van de implementatie van de vierde EU anti-witwasrichtlijn door Nederland. Deze laatste werd uitgevoerd door de Raad van Europa in opdracht van de Europese Commissie (EC). In november 2021 vond de evaluatie van Nederland door de Financial Action Task Force (FATF) plaats. Alle drie de evaluaties, maar die van de FATF in het bijzonder, hebben veel aandacht en capaciteit gevergd. In 2022 zullen de uitkomsten van de evaluaties bekend worden. Bij de EBA en EC evaluaties zal dit de vorm hebben van een openbaar EU-breed rapport. De FATF evaluatie zal resulteren in een openbaar Mutual Evaluation Report, waarover de FATF in de zomer van 2022 zal stemmen.

Zowel nationaal als internationaal heeft DNB bijgedragen aan een versteviging van het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering. DNB zet daarbij in op betere informatie-uitwisseling en intensievere samenwerking met publieke partners zoals het OM, de FIOD, de Politie en de Belastingdienst, en stimuleert ook de samenwerking tussen en met private partijen. DNB heeft onder andere deelgenomen aan projecten van het Financieel Expertise Centrum (FEC) en kennis en informatie uitgewisseld met een aantal van de Regionale Informatie en Expertise Centra (RIECs). DNB heeft in 2021 stappen gezet om de internationale samenwerking op het gebied van integriteitstoezicht verder te verbeteren. Naast haar diverse bilaterale contacten met buitenlandse toezichthouders heeft DNB een groot aantal “AML colleges of supervisors” bijgewoond, zowel in de rol van deelnemer als in de rol van organisator. Daarnaast heeft DNB actief input geleverd in internationale gremia zoals de EBA en de FATF. In het kader van de herziening van het Europese AML/CFT-raamwerk maakt DNB zich onder andere sterk voor harmonisatie, een sterke Europese AML/CFT toezichthouder en de praktische uitvoerbaarheid van het nieuwe kader. Dat doet DNB in de verschillende nationale en internationale gremia waaraan zij deelneemt, en in nauw contact met het ministerie van Financiën bij de Europese onderhandelingen.

Tot slot maakt DNB voor haar integriteitstoezicht in toenemende mate gebruik van moderne digitale middelen, zoals data analyse en Open Source Intelligence (OSINT). In 2021 heeft DNB ook e-discovery onderzoeken gedaan bij instellingen onder haar toezicht. Met dergelijke digitale technieken slagen we erin om integriteitsrisico's nog scherper en meer integraal te identificeren en de naleving van wet- en regelgeving nog diepgaander te controleren.

Voor een toelichting op het integriteitstoezicht per sector verwijzen wij naar de navolgende paragrafen.

2.3.2 Sector specifiek

In de sector specifieke paragrafen leest u meer over de activiteiten en resultaten per sector.

2.3.3 Banken

De impact van de coronacrisis en de hieraan gerelateerde risico's kregen ook in 2021 een hoge prioriteit binnen het banktoezicht. De onzekerheden over het economisch herstel houden aan en DNB monitort de kredietrisico- en kapitaalontwikkelingen daarom nauwgezet. Toezichthouders hebben vaker contact met de banken en banken worden gevraagd frequenter data over leningenportefeuilles te delen.

Veel van de toezichtprocessen vonden in 2021 weer op de reguliere manier plaats. Zo is dit jaar het *Supervisory Review and Evaluation Process* (SREP) weer in volledigheid uitgevoerd, nadat door corona in 2020 een verkorte versie plaatsvond. Tijdens de SREP wordt per instelling beoordeeld welke risico's banken lopen en of instellingen die risico's naar behoren managen. De risicoscores uit de SREP zijn richtinggevend voor de kapitaaleisen. In het geval van de *Less Significant Institutions* (LSIs) zijn in 2021 de tijdslijnen van de uitvoering van de SREP in lijn gebracht met het proces van de *Significant Institutions* (SIs). Daarnaast heeft DNB nieuwe wet- en regelgeving geïmplementeerd in haar toezichtprocessen en methodologieën zoals de SREP. Het gaat daarbij onder andere om de herziening van de CRD/CRR en daaraan verwant beleid zoals EBA Richtsnoeren op het gebied van interne governance, het monitoren van de drempel voor het oprichten van Europese tussenholdings en hoe om te gaan met het doorbreken van de eisen bij de grote posten regeling.

Verder zijn de tijdelijke verlichtingsmaatregelen met betrekking tot kapitaal- en liquiditeitseisen die naar aanleiding van de coronacrisis zijn genomen grotendeels teruggedraaid. Zo liep op 31 december 2021 de steunmaatregel af die banken toestond te opereren met een *Liquidity Coverage Ratio* (LCR) onder de 100%.

De aanbeveling om geen dividend uit te keren liep op 30 september 2021 af, en sindsdien beoordelen toezichthouders kapitaal- en dividendplannen weer op dezelfde wijze als voor de pandemie.

Toezichthouders hebben in 2021 veel aandacht gegeven aan de manier waarop banken hun risicobeheer inrichten. Zo heeft DNB in samenwerking met de ECB brieven uitgestuurd naar alle CEOs van de grootste Europese banken, waarin banken onder anderen werden gevraagd om in hun antwoord uitgebreid uit te zetten hoe zij hun risicoprocessen hadden ingericht. Toezichthouders hebben op basis van deze informatie, waar nodig, vervolgotrajecten opgesteld voor het tewerkstellen van verbeteringen. Eveneens heeft DNB specifiek het beheer van klimaat-gerelateerde en milieurisico's van Nederlandse banken beoordeeld (zie ook speerpunt Duurzaamheid).

Bazel 3.5

In oktober 2021 publiceerde de Europese Commissie (EC) de CRR3 en CRD6 wetsvoorstellen, die beogen zowel de Finaal Bazel III standaarden voor banken te implementeren als de eisen op andere onderwerpen (o.a. toetsingen) te verbeteren. Voorafgaand aan publicatie heeft DNB zich ingezet om de voorstellen van de EC nauw aan te laten sluiten bij de Bazelse afspraken. Zo brachten DNB en het ministerie van Financiën in juni een gezamenlijk positiepaper waarin de EC werd opgeroepen de Bazelse afspraken uitvoerig, prudent en tijdig te implementeren. Ook publiceerde DNB in augustus een DNBulletin over de verwachte impact van Europese implementatie van Bazel III op de Nederlandse banken. Daarnaast heeft DNB mede het voortouw genomen voor een gezamenlijke brief met 24 andere Europese toezichthouders en centrale banken die in september de EC opriep om de Bazelse afspraken onverkort te implementeren. Ook heeft DNB het ministerie van Financiën technisch advies gegeven bij vraagstukken over de voorstellen.

On-site toezicht

DNB heeft in 2021 meer dan 40 diepgravende onderzoeken uitgevoerd bij banken. Hieronder bevonden zich 7 modelvalidaties en een aantal onderzoeken die in SSM-verband in het kader van thematische on-site *campaigns* bij Europese grootbanken werden uitgevoerd (o.a. naar krediet- en IT-risico's). Omdat de ECB onderzoeksteams vanwege corona het grootste deel van het jaar niet toestond bij banken ter plaatse uit te voeren, zijn veel onderzoeken met een beperktere scope en een kleiner onderzoeksteam uitgevoerd dan oorspronkelijk gepland. Hierdoor is ook minder gebruik gemaakt van externe consultants. De bevindingen van alle on-site onderzoeken worden standaard gedeeld met de betrokken banken, de opvolging wordt gemonitord in het lopend toezicht en – in voorkomende gevallen – via nieuwe on-site onderzoeken.

Monitoring van coronagerelateerde risico's

De coronacrisis heeft een verhoogd kredietrisico teweeggebracht in de leningenportefeuilles van banken. Echter, als gevolg van de grote hoeveelheid overheidssteun aan het bedrijfsleven en de voortdurende economische onzekerheid is het onvoldoende helder in hoeverre eventuele verliezen in deze portefeuilles zich zullen verwezenlijken. DNB monitort daarom op een frequente basis de toezichtrapportages om kredietrisico ontwikkelingen tijdig in beeld te brengen (zie bijvoorbeeld DNB Bulletin van 28 oktober 2021). DNB heeft banken aangespoord hun data met betrekking tot het kredietrisico van leningen goed op orde te hebben en informatie over de actuele financiële situatie van klanten te verzamelen. Dit is onder meer van belang omdat de impact van corona zeer verschilt per bedrijf en individu. Bankieren dienen hierbij aan toezichtverwachtingen te voldoen die eind 2020 sectorbreed zijn gecommuniceerd. In 2021 is in het toezicht veel aandacht besteed aan de follow-up hiervan op onderdelen waar banken hier nog niet aan voldoen.

EBA stresstest 2021

Na een jaar uitstel werkte DNB dit jaar weer mee aan de EBA stresstest voor Sis. Op 30 juli 2021 publiceerden de ECB en de EBA de uitkomsten van hun stresstest van de Europese bankensector. Ondanks een streng scenario en een forse impact bleef het kapitaal op een toereikend niveau, en de stresstest werd daarmee vooral gezien als een bevestiging van de soliditeit van de sector. De Nederlandse banken scoorden in lijn met het Europese gemiddelde.

Analyses op druk winstgevendheid

Onder andere door de lage rentestanden ervaren banken druk op hun winstgevendheid. De winstgevendheid van banken speelt een belangrijke rol bij het opvangen van eventuele verliezen. Winsten vormen de eerste buffer om negatieve schokken op te vangen, waardoor deze minder snel ten kosten gaan van het eigen vermogen. Bankens kunnen bij hun streven naar rendement bereid zijn grotere risico's te nemen dan op basis van hun risicomanagement raamwerk en verliesabsorptie capaciteit wenselijk is. Daarom volgen toezichthouders de winstontwikkelingen nauwgezet en gaan ze in gesprek met banken over de manier waarop omgegaan wordt met druk op het verdienmodel. DNB analyseert de relatie tussen rentestanden en winsten, alsmede de aanpassingen van banken die nodig zijn om de winstgevendheid op peil te houden, zoals de recente DNB-studie.

Wendbare IT als belangrijke randvoorwaarde voor innovatie

Digitale transformatie is één van de uitdagingen waar Nederlandse banken voor staan. DNB heeft gekeken naar de IT-strategie en data-architectuur, maar ook naar de manier waarop producten en diensten via diverse leveranciers en complexe ketens aan de klant worden geleverd. Daarnaast heeft de jaarlijkse IT-uitvraag bij grootbanken veel informatie opgeleverd over zowel de individuele instellingen als de ontwikkelingen in de sector. Veiligheid en het voeren van gerichte regie over de gehele keten zijn en blijven belangrijke thema's. In navolging hierop wordt in

het toezicht in 2022 in SSM-verband daarom expliciet aandacht besteed aan de beheersing van de gehele keten van uitbestede diensten, en breder aan de digitalisering strategieën van banken.

Aflossingsvrije hypotheek

In 2021 hebben de ECB en DNB de manier waarop Nederlandse banken de risico's van de nog steeds zeer omvangrijke portefeuille aflossingsvrije hypotheek beoordeeld. Aflossingsvrije hypotheek hebben ten opzichte van hypotheek waarop tijdens de looptijd wordt afgelost of waar een gekoppeld spaarproduct tegenover staat een hoger risicoprofiel, hetgeen vraagt om een daarbij passend risicobeheer. Op basis van de beoordeling door de ECB en DNB zijn prudentiële verwachtingen opgesteld (en aangescherpt) met betrekking tot het risicomanagement van banken omtrent aflossingsvrije hypotheek. De ECB en DNB zullen er op toezien dat deze verwachtingen door de banken worden opgevolgd.

Integriteitstoezicht

In 2021 heeft het integriteitstoezicht op banken zich, evenals in voorgaande jaren, voor een belangrijk deel gericht op het monitoren en beoordelen van de voortgang en realisatie van met verschillende banken afgesproken herstel- en verbeterprogramma's op gebied van de Wwft. DNB constateert dat banken en hun bestuurders zich in toenemende mate bewust zijn van het belang en de urgentie van een adequate AML/CFT risicobeheersing en dat zij intensief werken aan het herstel en een structurele verbetering van hun Wwft-poortwachtersfunctie. Dit jaar is wederom gebleken dat de problematiek die de banken moeten adresseren groter en complexer is dan vooraf door de banken werd verondersteld. In combinatie met de door banken gevoelde impact van de aanhoudende coronacrisis, zorgt dit voor vertraging in de uitvoering van deze programma's.

DNB heeft dit jaar op basis van de *Joint Guidelines* van de EBA en in het kader van de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering 13 AML/CFT colleges georganiseerd voor banken die onder haar AML/CFT toezicht vallen. Tevens heeft DNB aan een 31 AML/CFT colleges deelgenomen, georganiseerd door andere Europese toezichthouders. De samenwerking en uitwisseling van informatie tussen de Europese toezichthouders is door de coronacrisis, waardoor de colleges online plaatsvonden, nog niet optimaal maar wel van toegevoegde waarde gebleken. De colleges hebben geleid tot een betere samenwerking tussen de diverse toezichthouders waarbij de belangrijkste integriteitsrisico's en ontwikkelingen ten aanzien van betreffende banken zijn gedeeld. Hierdoor hebben DNB en ook de andere Europese toezichthouders een beter beeld gekregen van het totale internationale speelveld, inclusief de integriteitsrisico's, waarop deze banken actief zijn. Een intensievere samenwerking zal de komende jaren moeten worden vormgegeven. Voor een effectieve en efficiënte organisatie van en deelnames aan AML/CFT-colleges heeft DNB in 2021 een proces ingericht en diverse templates ontwikkeld die ook in komende jaren gebruikt kunnen worden.

Een significant deel van de beschikbare capaciteit voor integriteitstoezicht op banken is aangewend voor het intensieve toezicht op de genoemde herstel- en verbeterprogramma's, de organisatie en het deelnemen aan meerdere AML/CFT Colleges en de voorbereidingen voor onder andere de evaluatie van de EBA, de Europese Commissie en de FATF. Daarnaast heeft DNB in 2021 een beperkt aantal nieuwe integriteitsonderzoeken opgestart. Een aantal geplande onderzoeken is tot 2022 uitgesteld.

Gerealiseerde kosten toezicht op banken

De gerealiseerde kosten voor toezichtactiviteiten met betrekking tot banken zijn weergegeven in tabel 5.

Box 1 Corona data-uitvraag en -analyse

DNB heeft in 2021 op basis van een data-uitvraag en -analyse bij een aantal banken onderzocht in hoeverre AML/CFT risico's die samenhangen met corona zijn geïdentificeerd, wat de impact hiervan was en hoe de banken met deze risico's zijn omgegaan.

De coronacrisis heeft een directe impact gehad op hoe de samenleving functioneert, interacteert en ook financiële transacties verricht. Ten aanzien van dat laatste valt een normale, verwachte gedragsverandering waar te nemen bij cliënten van banken, alsook afwijkende gedragingen die indicatief kunnen zijn voor AML/CFT risico's.

Analyse van de door banken aangeleverde informatie laat zien dat het identificeren van afwijkend transactiegedrag van cliënten in coronatijd er bijvoorbeeld toe heeft geleid dat banken wijdverspreide corona-subsidiefraude hebben gedetecteerd die vervolgens gemeld is bij FIU-NL. DNB heeft geconstateerd dat bepaalde groepen particuliere en zakelijke cliënten van banken onverminderd veel of zelfs meer contant geld zijn gaan opnemen en storten bij banken. Dit ondanks de oproep vanuit de overheid om tijdens de coronacrisis contante betalingen te vermijden ten gunste van PIN, iDEAL en creditcard betalingen en ondanks de sterke toename van online aankopen waarbij niet contant betaald kan worden. In het bijzonder komen in de analyse bedrijven naar voren in sectoren die gekenmerkt worden door een hoger integriteitsrisico profiel zoals de metaalrecycling, internationale bloemenhandel, casino's, juweliers en de transportsector. Dit kan duiden op de aanwezigheid van witwasrisico's.

DNB heeft de resultaten van de analyse teruggekoppeld aan de in het onderzoek betrokken banken en zal deze ook breder delen met de sector en de publieke (keten)partners in FEC verband.

Tabel 5 Gerealiseerde capaciteitsinzet en kosten toezichtactiviteiten banken

Personele inzet toezichtactiviteiten banken (fte)	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021 - B2021
Bank SI					
Gepland toezicht	144,9	129,0	138,9	126,4	12,5
Ongepland toezicht	4,2	10,3	16,3	19,9	-3,6
Toezichtbrede activiteiten	24,3	35,5	33,9	46,2	-12,3
Bank SI eindtotaal	173,4	174,8	189,1	192,5	-3,4
Bank LSI					
Gepland toezicht	76,8	81,2	71,8	58,2	13,6
Ongepland toezicht	7,8	19,2	20,4	25,3	-4,9
Toezichtbrede activiteiten	13,2	22,0	19,4	21,4	-2,0
Bank LSI eindtotaal	97,8	122,4	111,6	104,9	6,7
Totaal	271,2	297,2	300,6	297,4	3,3
Deelbegroting toezichtactiviteiten banken (EUR mln)					
Totaal begroting SI's	44,9	46,9	54,5	58,4	-3,9
Totaal begroting LSI's	24,5	32,4	30,6	30,2	0,4
Totaal begroting	69,4	79,3	85,1	88,6	-3,5

Toelichting

De gerealiseerde kosten voor het toezicht op significante en overige (LSI) banken tezamen bedragen EUR 85,1 mln. en blijven daarmee EUR 3,5 mln. onder de begroting. De oorzaak van de lagere kosten is grotendeels gerelateerd aan de impact van de coronacrisis op de uitvoering van on-site onderzoeken. Ondanks dat het aantal

geplande on-sites is gerealiseerd heeft DNB onder meer minder externe expertise hoeven inhuren (EUR -1,6 mln). Daarnaast heeft er een verschuiving van capaciteit plaatsgevonden waardoor de realisatie voor de SI's in totaal EUR 3,9 mln. lager is uitgevallen. De gerealiseerde kosten voor de LSI's zijn EUR 0,4 mln. hoger dan begroot. Dit wordt met name gedreven door de intensivering van het integriteitstoezicht.

2.3.4 Verzekeraars

In 2021 heeft het toezicht op verzekeraars aandacht gehad voor de risico's ten gevolge van de coronacrisis. Door de aanhoudende pandemie worden verzekeraars geraakt door de onzekere actualiteit en vooruitzichten. Dit resulteert in zowel financiële, operationele als IT risico's. Er is tot nu toe geen sprake geweest van grootschalige uitval of grote financiële impact. Uit de Europese stresstest is gebleken dat Nederlandse verzekeraars goed bestand zijn tegen het gekozen stress-scenario (lage rente in combinatie met een langdurige pandemie).

Evaluatiecommissie Conservatrix

Naar aanleiding van het faillissement van Conservatrix heeft de minister van Financiën in mei 2021 een onafhankelijke evaluatiecommissie ingesteld. DNB heeft inzage verleend in de volledige toezichthistorie en mondelinge en schriftelijke vragen van de commissie beantwoord. Op 15 december is het rapport gepubliceerd. DNB gaat aan de slag met de aanbevelingen die de commissie heeft gedaan. Tevens heeft DNB periodiek contact met de curatoren over de verdere afwikkeling van Conservatrix. Dit in het kader van het adviesrecht dat DNB bij een mogelijke overdracht heeft.

In 2021 heeft DNB zich gericht op vier toezichtthema's.

Risicomanagement in tijden van stress

Zo is extra aandacht besteed aan de wijze waarop het risicomanagement bij een selectie van zorg- en schadeverzekeraars tijdens de eerste golf van de coronacrisis heeft gefunctioneerd en hoe deze instellingen hun toekomstige risico's beheersen in tijden van onzekerheid. Naar aanleiding hiervan is een good practice gepubliceerd voor risicomanagement in tijden van stress (zoals de coronacrisis). Ook is de risicomanagement-functie van verzekeraars regelmatig door DNB bevraagd over de corona-impact en -regelingen.

Impact van lage rente

DNB heeft in 2021 aandacht gehad voor de impact van langdurige lage rente op de levenssector die ook onder de wettelijke verdisconteringsrente (UFR, Ultimate Forward Rate) ligt. Dit heeft geresulteerd in de introductie van eigen vooruitkijkende analyses waarmee de houdbaarheid van de toekomstige solvabiliteit van instellingen wordt beoordeeld. Verwachte beleggingsrendementen en de vrijval van de risicomarge worden in de aanpak meegenomen om in te schatten in hoeverre deze het UFR tekort compenseren. Ook is gekeken naar herverzekeringsconstructies en de manier waarop verzekeraars hun noodzakelijke kapitaalgeneratie realiseren door bijvoorbeeld wijzigingen in het beleggingsbeleid (*rerisking*). DNB heeft meerdere herverzekeringsconstructies beoordeeld waarmee verzekeraars het balansrisico hebben verlaagd en kapitaal hebben vrijgespeeld om hun solvabiliteit te verbeteren dan wel op een andere manier in te zetten.

Duurzaamheidsrisico's

DNB verwacht dat verzekeraars duurzaamheidsrisico's meenemen in hun risicomanagement en dat zij de Q&A 'Klimaatrisico's bij verzekeraars' in hun ORSA hebben geïmplementeerd. Het themaproject 'Klimaat in de ORSA' laat zien dat het aantal verzekeraars dat de invloed van klimaat gerelateerde risico's op het risicoprofiel beschrijft, is gestegen ten opzichte van een jaar eerder. Wel dient de kwaliteit van de toelichtingen en onderbouwingen te worden verbeterd. Dit heeft geleid tot het bespreken van individuele bevindingen met verzekeraars, een extern nieuwsbericht en kennisopbouw, waarmee op diverse vlakken is bijgedragen (onder andere binnen EIOPA). Zie ook de toelichting bij speerpunt 2 over toekomstgerichtheid en duurzaamheid.

Cyber- en uitbestedingsrisico's

DNB heeft zich in 2021 gericht op cyber- en uitbestedingsrisico's. De steeds verdere digitalisering van bedrijfsprocessen en de trend van uitbesteding van digitale bedrijfsprocessen naar bijvoorbeeld de cloud, maakt financiële instellingen kwetsbaarder voor cyberaanvallen gericht op henzelf of hun dienstverleners. Om inzicht te krijgen in de mate van beheersing van cyberrisico's heeft DNB in 2021 verschillende typen onderzoeken gedaan bij individuele verzekeraars. Naast individuele verzekeraars heeft DNB waarnemingen over geheel 2021 gedeeld in de sectorbrede Informatiebeveiligingsmonitor. Verdere samenwerking binnen de sector is essentieel om voldoende weerbaar te zijn. DNB draagt bij aan de verbetering van de weerbaarheid door samenwerking en informatie-uitwisseling te faciliteren. Bijvoorbeeld door kennis en ervaringen te delen in actieve communities vanuit de sector. Naast het signaleren van deze mogelijkheden vanuit toezichtonderzoeken faciliteert DNB (naast het houden van toezicht) actieve samenwerking via het TIBER-programma en door bijvoorbeeld table-top oefeningen te faciliteren.

Ontwikkelingen Solvency II raamwerk

Nadat in december 2020 EIOPA haar voorstel heeft gepubliceerd voor de Solvency II review, heeft in september 2021 de Europese Commissie haar voorstel gepubliceerd voor een nieuwe Solvency II-richtlijn. Met dit voorstel tracht de Europese Commissie te borgen dat verzekeraars kunnen blijven investeren en worden de politieke prioriteiten van de EU ondersteund. Daarom richt dit voorstel zich met name op het financieren van post-corona herstel, het vervolmaken van de *capital markets union* en het implementeren van de Europese Green Deal. DNB ondersteunt het ministerie van Financiën bij de beoordeling van de Europese Commissievoorstellen en in de onderhandelingen binnen de raads werkgroepen. DNB zet in op een gebalanceerde aanpak waarin de werking van de *Volatility Adjustment* en de waardering van verzekeringsverplichtingen worden verbeterd.

Externe events

DNB heeft verschillende bijeenkomsten georganiseerd om stakeholders te informeren over belangrijke ontwikkelingen en om te inventariseren wat er in de sector speelt. DNB heeft onder andere twee digitale Verzekeringsmiddagen, de Accountantsmiddag en de Actuarissenmiddag georganiseerd.

Integriteitstoezicht

DNB heeft in het kader van het integriteitstoezicht in 2021 met name aandacht besteed aan de naleving van de Wwft door levensverzekeraars. In dit kader zijn meerdere (Wwft) onderzoeken uitgevoerd waarbij onder meer aandacht is besteed aan risico analyse en cliëntenonderzoek, en is gewerkt aan de organisatie en voorbereiding van AML/CFT colleges. Daarnaast is aandacht besteed aan het risico op belangenverstrengeling bij verzekeraars en naleving van de Sanctiewet 1977.

Gerealiseerde kosten toezicht op verzekeraars

De gerealiseerde kosten voor toezichtactiviteiten met betrekking tot verzekeraars zijn weergegeven in tabel 6.

Tabel 6 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten verzekeraars

Personele inzet toezichtactiviteiten verzekeraars (fte)	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021 - B2021
Gepland toezicht	108,7	93,6	77,3	78,9	-1,6
Ongepland toezicht	20,0	22,7	42,8	41,3	1,4
Toezichtbrede activiteiten	33,0	39,8	33,5	36,6	-3,1
Totaal	161,8	156,1	153,6	156,8	-3,2
Deelbegroting toezichtactiviteiten verzekeraars (EUR mln)					
Totaal begroting	43,7	43,7	44,0	46,0	-2,0

Toelichting

De gerealiseerde kosten voor de verzekeraars zijn EUR 2 mln. lager dan begroot. In 2021 is er minder capaciteit ingezet op beleidswerkzaamheden, omdat er minder zware beleidstrajecten waren het afgelopen jaar en heeft er een verschuiving van gepland toezicht naar ongepland toezicht plaatsgevonden door de inzet op protocoldossiers. Daarnaast is het inhuurbudget met EUR 0,3 mln. onderschreden, omdat er minder externe expertise voor protocoldossiers nodig was.

2.3.5 Pensioenfondsen

De voorbereidingen op de Nieuwe Pensioenregeling (NPR) en de transitie daarnaartoe hebben in 2021 een belangrijke stempel gedrukt op het werk van pensioen-uitvoerders en DNB. Hoewel het wetsvoorstel toekomst pensioenen nog niet bij de Tweede Kamer is ingediend, is het vanwege het fundamentele en omvangrijke karakter van de voorgestelde wijzigingen cruciaal dat alle stakeholders zich hier tijdig op voorbereiden. Dat betekent dat zij de risico's die met deze wijziging gepaard gaan in kaart brengen en - waar nodig - tijdig en adequaat beheersen. Dat is cruciaal om te borgen dat pensioenuitvoerders de (omzetting naar) nieuwe pensioenregelingen beheerst en evenwichtig uitvoeren, binnen de nieuwe wettelijke eisen.

DNB heeft via de uitvraag Regievoering NPR een eerste inzicht gekregen in de voorbereidingen van de sector op de NPR. Hieruit blijkt onder meer dat zo'n 85 procent van de pensioenfondsen is begonnen aan de voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel. DNB heeft in 2021 ook gecommuniceerd hoe DNB haar toezicht op de transitie voorbereidt en welke aandachtspunten we zien bij de voorbereidingen van de sector, zoals een adequate datakwaliteit, de kwaliteit van de besluitvorming en het zorgvuldig vaststellen van de risicohouding.

Tot slot stond 2021 in het teken van dialoog met de sector om potentiële knelpunten bij de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel te identificeren. Genoemde knelpunten zijn onder meer onduidelijke wet- en regelgeving, langdurige onderhandelingen tussen sociale partners en juridische risico's die gepaard gaan met het invaren van oude rechten in het nieuwe stelsel.

Beheersing van Environmental Social Governance-risico's

In 2021 is met succes het Themaonderzoek ESG 2021 afgerond. De deelnemende fondsen hebben een schriftelijke beoordeling ontvangen en de *good practices* zijn klaar voor sectorbrede consultatie in januari 2022. Doel is de sector handvatten te bieden om ESG-risico's structureel te beheersen in hun bedrijfsvoering. Met twee

rondetafels zijn de *good practices* besproken met de fondsen en de Pensioenfederatie. De eigen risico beoordelingen (ERB) zijn uitgevoerd met behulp van *text-mining* op ESG terrein. Tevens is het interne ESG dashboard klaar voor gebruik door de toezichthouders van DNB. Zie ook de toelichting bij speerpunt 2 over toekomstgerichtheid en duurzaamheid.

Informatiebeveiliging en cybersecurity

Het Themaonderzoek Cybersecurity is conform planning voor 2021 verlopen, en zal in het eerste kwartaal van 2022 worden afgerond. In het laatste kwartaal van 2021 lag de focus op de afronding van de geplande onderzoeken bij individuele instellingen (fondsen en PUO's), alsmede het publiceren van de waarnemingen over geheel 2021 in de jaarlijkse Informatiebeveiligingsmonitor. Verdere samenwerking binnen de sector is essentieel om voldoende weerbaar te zijn. DNB draagt bij aan de verbetering van de weerbaarheid door samenwerking en informatie-uitwisseling te faciliteren.

Integriteitstoezicht

In het kader van het integriteitstoezicht heeft DNB aandacht besteed aan het risico op belangenverstremgeling, enerzijds door de behandeling van incidenten op dit gebied, en anderzijds door een gerichte uitvraag naar fiduciair management die specifiek inzoomde op het risico van belangenverstremgeling. Daarnaast is aandacht besteed aan de wijze waarop een goede inrichting van de compliance functie bij pensioenfondsen de beheersing van integriteitsrisico's kan versterken.

Gerealiseerde kosten toezicht op pensioenfondsen

De gerealiseerde kosten voor toezichtactiviteiten met betrekking tot pensioenfondsen zijn weergegeven in tabel 7.

Tabel 7 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten pensioenfondsen

Personele inzet toezichtactiviteiten pensioenfondsen (fte)	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021 - B2021
Gepland toezicht	82,6	65,5	53,0	57,5	-4,4
Ongepland toezicht	10,7	16,2	23,1	22,2	0,9
Toezichtbrede activiteiten	28,2	32,9	28,2	33,0	-4,7
Totaal	121,5	114,7	104,4	112,7	-8,3
Deelbegroting toezichtactiviteiten pensioenfondsen (EUR mln)					
Totaal begroting	31,0	30,0	30,4	31,9	-1,5

Toelichting

De gerealiseerde toezichtkosten bedragen EUR 30,4 mln. en zijn EUR 1,5 mln. lager dan begroot. De lagere kosten worden veroorzaakt door minder inzet in 2021 op het gebied van integriteitstoezicht en juridische advisering door tekort aan specialistische capaciteit. Voor juridisch advies over dringende pensioenadviezen is gebruik gemaakt van externe inhuur van expertise. Daarnaast is het inhuurbudget met EUR 0,2 mln. onderschreden.

2.3.6 Trustkantoren

De dalende trend in het aantal vergunninghoudende trustkantoren heeft zich in 2021 doorgezet. In 2021 is van tien vergunninghoudende entiteiten de vergunning door DNB ingetrokken. In totaal bestaat de sector nu uit 154 trustkantoren. De totale omvang van de sector is echter minder snel gedaald; de trustkantoren die nog actief zijn beschikken gemiddeld over een grotere klantenportefeuille dan een aantal jaren geleden.

Onderzoeken

DNB heeft dit jaar in totaal 28 onderzoeken uitgevoerd en drie hersteltrajecten gemonitord. Deze onderzoeken zijn deels in hybride vorm (deels ter plaatse, deels online) uitgevoerd vanwege de coronacrisis. Een bevinding uit het toezicht is dat de integriteitsrisico's vaak nog onvoldoende in samenhang in beeld zijn gebracht. DNB ziet dat het opstellen van een goede Systematische Integriteit Risicoanalyse (SIRA) in een aantal gevallen een uitdaging blijkt te zijn. Te vaak worden nog zeer algemene scenario's geformuleerd die niet van toepassing zijn op de integriteitsrisico's die het trustkantoor in kwestie loopt. Ook wordt nog vaak onvoldoende aandacht besteed aan een goede organisatieschets en wordt de SIRA niet bij alle instellingen regelmatig geëvalueerd en bijgesteld.

DNB heeft zeven onderzoeken uitgevoerd naar de opzet en het bestaan van integriteitsbeleid. Drie kernelementen van het integriteitsbeleid, de SIRA, de compliancefunctie en de auditfunctie zijn onderzocht. Uit het onderzoek is gebleken dat het integriteitsbeleid van de geselecteerde trustkantoren grotendeels op orde was op één uitzondering na. Ook de aanbevelingen uit een opgenomen themaonderzoek van DNB in 2020 lijken ter harte te zijn genomen. In die berichtgeving had DNB aangegeven dat de effectiviteit van de auditfunctie versterkt kan

worden door ook aandacht te schenken aan de mate waarin bevindingen uit voorgaande audits door het trustkantoor opgevolgd zijn. In het themaonderzoek werd op het versterken van de effectiviteit van de auditfunctie in 2021 beter gescoord dan in 2020. Ook was er, in tegenstelling tot het onderzoek in 2020, een reactie van het bestuur van het trustkantoor in de meeste auditrapportages opgenomen.

Handhaving

Naar aanleiding van de uitgevoerde onderzoeken zijn er diverse handhavingsmaatregelen genomen. Ook zijn een aantal informele hersteltrajecten gestart in die gevallen waar DNB vertrouwen had in het eigen herstelvermogen van de instelling. In totaal zijn er vier boetes opgelegd en drie aanwijzingen gegeven. Er zijn vier waarschuwingsbrieven gestuurd en er is een normoverdragend gesprek gevoerd. Daarnaast zijn er twee lasten onder dwangsom opgelegd. De geconstateerde overtredingen hadden betrekking op het onvoldoende uitvoeren van het cliëntenonderzoek, het te laat melden van ongebruikelijke transacties en/of een onvoldoende SIRA.

In 2021 heeft DNB gebruik gemaakt van de publicatiemogelijkheden die de Wtt 2018 biedt. Er zijn inmiddels zo'n zestien maatregelen met betrekking tot trustkantoren openbaar gemaakt op de website van DNB⁵. De maatregelen betreffen zowel vergunning houdende trustkantoren als kantoren die zonder vergunning (en dus illegaal) opereren.

Beleidsregel maatschappelijke betamelijkheid trustkantoren

De beleidsregel maatschappelijke betamelijkheid trustkantoren is geëvalueerd. Uit de evaluatie is gebleken dat de beleidsregel voldoende effectief is om ongewijzigd aan te houden.

⁵ Nadat een maatregel onherroepelijk is geworden kan DNB overgaan tot publicatie. Tussen het opleggen van een maatregel en de publicatie van die onherroepelijke maatregel zit meestal enige tijd, waardoor pas later duidelijk wordt dat een maatregel is opgelegd.

Illegale trustdienstverlening

In 2021 heeft DNB twintig onderzoeken naar illegale trustdienstverleners opgestart. In deze onderzoeken heeft DNB vermeende overtreders aangespoord om de illegale uitoefening van trustdiensten te staken. In tien gevallen heeft dit ertoe geleid dat de illegale trustdienstverlening beëindigd is. De overige zaken heeft DNB nog in behandeling omdat maatregelen zijn opgelegd of worden opgelegd. Daarnaast heeft DNB in 2021 één bestuurlijke boete en één last onder dwangsom opgelegd aan illegale trustdienstverleners. Deze formele maatregelen hadden betrekking op signalen die DNB voor 2021 ontvangen heeft.

Gerealiseerde kosten toezicht op trustkantoren

De gerealiseerde kosten voor toezichtactiviteiten met betrekking tot trustkantoren zijn weergegeven in tabel 8.

Tabel 8 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten trustkantoren

Personele inzet toezichtactiviteiten trustkantoren (fte)	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021 - B2021
Gepland toezicht	14,2	14,1	6,0	5,6	0,4
Ongepland toezicht	3,8	3,4	11,2	10,7	0,6
Toezichtbrede activiteiten	1,1	2,5	3,7	4,7	-1,0
Totaal	19,1	20,1	21,0	21,0	0,0
Deelbegroting toezichtactiviteiten trustkantoren (EUR mln)					
Totaal begroting	4,9	4,7	5,6	5,4	0,2

Toelichting

De gerealiseerde toezichtkosten bedragen EUR 5,6 mln. en zijn EUR 0,2 mln. hoger dan begroot. De overschrijding komt doordat er meer juridische advisering is ingezet dan was begroot.

2.3.7 Beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen

Voor het toezicht op beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen (hierna: instellingen) is het toezichtmandaat gedeeld tussen de AFM en DNB. De AFM is vergunningverlener en verantwoordelijk voor het gedrags- en markttoezicht. DNB is verantwoordelijk voor het prudentieel toezicht. Het aantal onder toezicht van DNB staande instellingen is in 2021 licht gedaald (van 321 per ultimo 2020 naar 318 ultimo 2021). Met de invoering van de *Investment Firm Regulation* (IFR) en *Investment Firm Directive* (IFD) in 2021 zijn in aanvulling hierop ook 46 beleggingsholdings nieuw onder DNB toezicht komen te staan. Het aantal vergunningverleningen aan nieuwe toetreders waarvoor DNB een prudentieel advies heeft verstrekt aan de AFM ligt op het niveau van 2020 (13 in 2020 en 14 in 2021). Het aantal in 2021 afgegeven verklaringen van geen bezwaar voor aandeelhouders (82) ligt ongeveer 12% hoger dan in 2020.

In 2021 heeft DNB de crisismonitoring vanwege de coronacrisis op de sector afgeschaald. DNB heeft instellingen in 2020 verzocht om tijdens de coronacrisis de strikte noodzaak te heroverwegen van dividenduitkeringen, inkoop van eigen aandelen en het uitkeren van variabele beloningen. In september 2021 is deze aanbeveling ingetrokken en is DNB teruggekeerd naar het gebruikelijke toezicht op de kapitaal- en dividendplannen van financiële instellingen.

Het aantal instellingen dat in 2021 kapitaal- of buffertekorten heeft gerapporteerd is beperkt gebleven en ligt in lijn met voorgaande jaren. Ook de tijdigheid van indiening van toezichtrapportages laat een stabiel beeld zien. Hierbij past de nuancering dat met de derde kwartaal rapportages van 2021 de beleggingsondernemingen voor het eerst hebben gerapporteerd binnen het nieuwe IFR/IFD-rapportageraamwerk. Vanwege het ontbreken van een testperiode voor deze nieuwe rapportages en vertragingen bij de wettelijke inbedding binnen de EU van de nieuwe rapportageformats, heeft DNB slechts informeel gehandhaafd op te late en/of onvolledige of onjuiste indiening hiervan.

Vanaf begin 2021 zijn de buitenlandse partijen, die zich voorafgaand aan de Brexit zelfstandig in Nederland hadden gevestigd, volledig actief geworden. Met name bij de handelsplatformen zijn in korte tijd de handelsvolumes fors toegenomen, veelal ten koste van de handel in Londen.

Ook in 2021 is het aantal on-site bezoeken bij instellingen vanwege de coronacrisis beperkt gebleven. Onderzoeken zijn veelal op alternatieve wijze uitgevoerd. Hierdoor heeft DNB haar onderzoekplanning kunnen realiseren. In 2021 is onder andere aandacht besteed aan de bedrijfsmodellen van handelsplatformen en vermogensbeheerders, het risicomanagement bij handelsplatformen en de kapitaalstructuur bij kleinere vermogensbeheerders.

Verder heeft 2021 voor DNB grotendeels in het teken gestaan van de implementatie van IFR/IFD voor beleggingsondernemingen. Hierbij is de focus geleidelijk verschoven van de beleidsmatige voorbereiding naar de praktische voorbereidingen. Hierbij kan worden gedacht aan de introductie van nieuwe rapportagetemplates, het beoordelen van aanvragen van instellingen voor de toepassing van de diverse vrijstellingsregimes en discreties in IFR/IFD, toetsingen van holdingbestuurders en de toepassing van het bankentoezichtregime op instellingen die aan de daarvoor gestelde criteria voldoen. Daarnaast heeft DNB ook intensief met de sector gecommuniceerd over de implementatie van IFR/IFD. In samenwerking met de verschillende brancheorganisaties zijn (online) voorlichtingssessies voor de sector georganiseerd, welke een goede opkomst en een hoge waardering lieten zien.

Ten slotte heeft DNB een start gemaakt met de implementatie van de toezichtmethodologie van DNB voor de sector. In dit kader worden ook de nieuwe eisen die de EBA stelt aan het toezicht op beleggingsondernemingen in het uitvoerend toezicht geïmplementeerd. Hierbij zal DNB in toenemende mate de samenwerking met de AFM zoeken teneinde overlap, maar ook lacunes, in het uitgevoerde toezicht te verkennen en voorkomen.

Gerealiseerde kosten toezicht op beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen

De gerealiseerde kosten voor toezichtactiviteiten met betrekking tot beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen zijn weergegeven in tabel 9.

Tabel 9 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen

Personele inzet toezichtactiviteiten beleggingsinstellingen en -ondernemingen (fte)	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021 - B2021
Gepland toezicht	21,8	16,3	12,4	12,2	0,3
Ongepland toezicht	7,8	6,5	10,1	12,0	-1,9
Toezichtbrede activiteiten	2,0	6,4	7,6	8,8	-1,2
Totaal	31,6	29,2	30,1	32,9	-2,8
Deelbegroting toezichtactiviteiten beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen (EUR mln)					
Totaal begroting	8,1	8,3	8,7	8,7	0,0

Toelichting

De gerealiseerde kosten zijn gelijk aan de begroting (EUR 8,7 mln.). Desondanks is er wel een verschuiving van inzet geweest. Zo is er meer juridische advisering geleverd voor de implementatie van IFR/IFD binnen de sector. Ook is er fors meer inzet van beleidsvoorbereiding voor IFR/IFD geweest. Daar staat tegenover dat er minder inzet heeft plaatsgevonden op het gebied van bestuurderstoetsingen. In de begroting werd uitgegaan van een groter aantal beleggingsholdings dan de 46 die daadwerkelijk onder toezicht zijn komen te staan, en dit leidde tot minder bestuurderstoetsingen dan verwacht. In de begroting 2022 is dit weer rechtgetrokken.

2.3.8 Betaal- en elektronischgeldinstellingen

In 2021 heeft de toetreding van nieuwe partijen op de betaalmarkt, die in het kader van PSD2 en Brexit in eerdere jaren is ingezet, verder doorgezet. In totaal zijn 14 nieuwe vergunninghoudende partijen toegetreden, na een beoordeling door DNB. In 2021 hebben tevens vier partijen de markt verlaten of om een andere reden de vergunning ingeleverd, waarbij DNB aandacht heeft gehad voor een beheerste afwikkeling van de vergunningplichtige activiteiten. Het aantal vergunninghouders bedraagt eind 2021 per saldo 76 (inclusief acht Money Transfer Organisaties, MTO's), tegenover 37 bij de start van PSD2 in februari 2019. Al met al is nog altijd sprake van een toenemende marktdynamiek.

In het reguliere toezicht bestond sinds 2020 intensief toezichtcontact over de gevolgen van de coronacrisis op de bedrijfsmodellen van instellingen. Dit is in de loop van 2021 overwegend afgeschaald, en toegespitst op enkele instellingen die de betaaltvolumes significant zagen dalen omdat zij actief waren in economisch sterk getroffen sectoren. De meeste betaal- en elektronischgeldinstellingen hebben juist geprofiteerd van de toename van het online betalingsverkeer.

In het reguliere toezicht is, conform toezichtplanning, via een thematisch onderzoek aandacht besteed aan de beheersing van IT en operationele risico's. Aandachtspunt daarbij was onder meer de mate waarin instellingen deze onderwerpen aan een onafhankelijke audit. Een ander aandachtspunt was het toenemend belang van uitbesteding in de sector. Nieuwe EBA richtsnoeren stellen hier aanvullende eisen aan. Het onderzoek betrof vrijwel de gehele sector; naar aanleiding van het onderzoek hebben deelnemende instellingen individuele schriftelijke terugkoppeling ontvangen. Bij één grotere instelling heeft een on-site onderzoek naar het risicomanagement en uitbesteding plaatsgevonden.

Ook op integriteitsgebied heeft DNB in 2021 een themaonderzoek gedaan bij betaalinstellingen die klanten bedienen die actief zijn in de *Gaming & Gambling* sector. De uitkomsten van dit themaonderzoek zullen met de sector worden gecommuniceerd in de vorm van good practices. Daarnaast is een uitvraag gedaan bij alle betaalinstellingen om inzicht te krijgen in het type klanten dat zij bedienen, de producten die ze aanbieden en de transacties die ze verwerken. De ontvangen data bieden DNB inzicht in de integriteitsrisico's die worden gelopen door de betaalinstanties en zijn verwerkt in een sectorbrede analyse. Deze sectorbrede analyse zal worden gedeeld met de sector.

In 2021 heeft DNB haar datagedreven toezicht voortgezet. Verscheidene instellingen hebben terugkoppeling ontvangen over de kwaliteit van de aan DNB verstrekte rapportages. Op basis van de transactiedata van de MTO's is een marktbrede analyse uitgevoerd van geldtransfers van en naar Nederland. Deze transactieanalyse heeft geleid tot sectorbrede observaties. Deze observaties zijn gedeeld met de sector en geven inzichten die nuttig zijn bij de identificatie en mitigatie van (potentiële) integriteitsrisico's. Verder zijn op basis van de transacties verdiepende analyses uitgevoerd ten behoeven van een viertal specifieke onderzoeken. Dit heeft geleid tot een aantal intensieve interventie- en hersteltrajecten.

Uiteraard is ook alle voor betaal- en elektronischgeldinstellingen de jaarlijks terugkerende systematische risicobeoordeling uitgevoerd (dit jaar op basis van de toezichtmethodologie van DNB). Bij een aantal instellingen heeft in het kader van risicogebaseerd toezicht nader onderzoek, interventie en/of handhaving plaatsgevonden; onder meer ten aanzien van risico's op het gebied van financieel-economische criminaliteit, dreigende kapitaalttekorten, mogelijke risico's rondom het zekerstellen van derdengelden, governance, en herstel- en exitplannen.

Tot slot is DNB ook in 2021 in dialoog geweest met de sector, via overleg met brancheorganisaties en door middel van nieuwsbrieven. Vanwege corona vond het fysieke event "Fintech meets the regulator" dat gepland stond aan het eind van 2021 helaas geen doorgang. Dit evenement is nu medio 2022 opnieuw voorzien.

Gerealiseerde kosten toezicht op betaal- en elektronischgeldinstellingen

De gerealiseerde kosten voor toezichtactiviteiten met betrekking tot betaal- en elektronischgeldinstellingen zijn weergegeven in tabel 10.

Tabel 10 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten betaal- en elektronischgeldinstellingen

Personele inzet toezichtactiviteiten betaalinstanties (fte)	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021 - B2021
Gepland toezicht	14,9	12,4	11,2	11,0	0,2
Ongepland toezicht	10,0	14,1	21,4	19,4	2,0
Toezichtbrede activiteiten	2,5	4,8	5,7	6,1	-0,4
Totaal	27,4	31,3	38,2	36,5	1,7
Deelbegroting toezichtactiviteiten betaalinstanties (EUR mln)					
Totaal begroting	6,9	7,4	10,0	9,6	0,4

Toelichting

De gerealiseerde toezichtkosten bedragen EUR 10,0 mln. en overschrijden de begroting met EUR 0,4 mln. De sector groeit nog altijd sterk en de budgetten zijn hierdoor met meer onzekerheid omgeven. Er is meer inzet gepleegd dan begroot op activiteiten die zijn gerelateerd aan markttoetreding, en aan gericht (on-site) onderzoek, interventie en handhaving. In beperkte mate is dit opgevangen door herallocatie van andere begrote toezichtactiviteiten.

2.3.9 Crypto's

Op 21 mei 2020 is de Implementatiewet wijziging vierde anti-witwasrichtlijn in werking getreden. Als gevolg hiervan staan vanaf die datum aanbieders van twee typen cryptodiensten onder integriteitstoezicht van DNB. Het gaat om aanbieders van wisseldiensten tussen virtuele valuta en fiduciaire valuta en aanbieders van bewaarportemonnees. Per 1 januari 2021 waren 15 aanbieders van cryptodiensten geregistreerd bij DNB, ultimo 2021 waren 27 aanbieders geregistreerd.

Nadat 2020 in het teken heeft gestaan van het beoordelen van de opzet van de beheersmaatregelen als onderdeel van het registratieproces heeft DNB in 2021 ingezet op risicogestuurd toezicht op de onder toezicht staande populatie. In april 2021 is de 'vragenlijst integriteitsrisico's' verstuurd om inzicht te krijgen in de inherente risico's en beheersmaatregelen bij individuele instellingen. Hoge risico's zijn aanleiding om een risicogebaseerd programma in te zetten ten aanzien van individuele ondernemingen. Daarnaast heeft DNB een thematisch onderzoek uitgevoerd naar de naleving van bepalingen uit de Wwft die zien op de verplichting om ongebruikelijke transacties te melden bij de Financial Intelligence Unit (FIU-NL).

Medio 2021 heeft DNB geconstateerd dat de begrote toezichtcapaciteit ontoereikend is als gevolg van onverwacht veel ongepland toezichtwerk. De hoeveelheid uren die DNB besteedt aan ongepland toezicht is in slechts zeer beperkte mate te beïnvloeden door DNB en wordt onder andere bepaald door: het aantal en de complexiteit van registratieaanvragen en toetsingen, het aantal en de complexiteit van gemelde wijzigingen, het aantal en de ernst van incidenten, de behandeling van procedures en bezwaren, ontwikkelingen op internationaal niveau (FATF, EU) en aandacht in en vragen van politiek en media. Gezien de aard van deze werkzaamheden heeft het ongeplande toezicht over het algemeen prioriteit boven geplande toezichtwerkzaamheden. Om de forse overschrijding van het budget waar mogelijk te beperken heeft DNB besloten om een tweede thematisch onderzoek te annuleren en om minimaal in te zetten op communicatie en beleidsvraagstukken.

Sinds de invoering van de registratieplicht voor cryptodienstverleners in 2020, ontvangt DNB signalen over aanbieders van cryptodiensten die zonder registratie in of vanuit Nederland actief zijn. Alle signalen worden door DNB beoordeeld. Indien het vermoeden bestaat dat een cryptodienstverlener niet aan de registratieplicht voldoet, start DNB een zaak. Het toezicht van DNB is erop gericht om overtredingen van de registratieplicht zo effectief mogelijk te beëindigen. Waar nodig wordt hierbij gebruik gemaakt van formele handhavingsmaatregelen. Onderstaande tabel geeft het aantal signalen weer dat DNB sinds de invoering van de registratieplicht over vermeende overtreders ontvangen heeft, inclusief een specificatie van de beoordeling en vervolgacties door DNB.

Totaal aantal signalen	36
- Signaal beoordeeld, zaak gestart	18
- Signaal beoordeeld, geen opvolging (geen overtreding of laag risico)	12
- Nieuwe, nog te beoordelen signalen	6

Uit bovenstaande tabel volgt dat DNB naar aanleiding van 18 signalen een zaak gestart heeft. De status van deze zaken is in onderstaande tabel weergegeven.

Overtreding beëindigd	14
Lopend	2
Handhaving	2

In mei 2021 heeft DNB naar aanleiding van nieuwe jurisprudentie haar standpunt ten opzichte van de naleving van de Sanctiewet 1977 heroverwogen. DNB ziet reden om op een meer risicogebaseerde wijze invulling te geven aan de naleving van de Sanctiewet 1977, voor zover het gaat om het vaststellen dat de opgegeven persoon

ook daadwerkelijk de ontvanger of verzender is van de crypto. Op 19 november is een concept Q&A over dit onderwerp ter consultatie gepubliceerd. DNB neemt de reacties mee in het vaststellen van de definitieve Q&A.

Gerealiseerde kosten toezicht op crypto's

De gerealiseerde kosten voor toezichtactiviteiten met betrekking tot het toezicht op crypto's zijn weergegeven in tabel 11.

Tabel 11 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten crypto's

Personele inzet toezichtactiviteiten Crypto's (fte)	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021 - B2021
Gepland toezicht		2,1	2,4	1,8	0,6
Ongepland toezicht		5,7	6,3	1,9	4,3
Toezichtbrede activiteiten		0,5	0,9	1,8	-0,8
Totaal		8,3	9,6	5,5	4,1
Deelbegroting toezichtactiviteiten Crypto's (EUR mln)					
Totaal begroting		1,9	2,2	1,6	0,7

Toelichting

De inzet op de aanbieders van cryptodiensten is aanzienlijk hoger geweest dan was voorzien. De extra inzet was benodigd vanwege het aantal en de complexiteit van registratieaanvragen en toetsingen, het aantal en de complexiteit van gemelde wijzigingen, het aantal en de ernst van incidenten, de behandeling van procedures en bezwaren, de ontwikkelingen op internationaal niveau (FATF, EU) en de aandacht in en vragen van politiek en media. De gerealiseerde kosten zijn uitgekomen op EUR 2,2 mln. en zijn EUR 0,7 mln. hoger dan begroot.

2.3.10 Overige Wwft-instellingen

DNB houdt uit hoofde van de Wwft toezicht op dienstverleners die in hoofdzaak de volgende diensten aanbieden: verstrekken van leningen, financiële leasing, verlenen van garanties en stellen van borgtochten, advisering aan ondernemingen inzake kapitaalstructuur, bedrijfsstrategie en daarmee samenhangende aangelegenheden, alsmede advisering en dienstverrichtingen op het gebied van fusie en overname van ondernemingen, bemiddeling op interbankmarkten, bewaarneming en beheer van effecten en verhuur van safes.

In 2021 zijn verschillende activiteiten uitgevoerd om een beter beeld te krijgen van de populatie van deze dienstverlening. Middels het uitvoeren van deskresearch en door gebruik te maken van geautomatiseerde zoekopdrachten en data is per sector inzicht verkregen in de populatie. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen om conform de toezichtmethodologie het risicogebaseerde toezicht op te starten, te beginnen met het opstellen van de vragenlijst integriteitsrisico's en het benaderen van de eerste sectoren hieromtrent.

Tabel 12 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten overige instellingen

Personele inzet toezichtactiviteiten overige Wwft instellingen (fte)	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021 - B2021
Gepland toezicht	0,2	0,6	0,9	1,6	-0,7
Ongepland toezicht	0,0	0,0	0,9	0,8	0,1
Toezichtbrede activiteiten	0,0	0,1	0,2	0,2	0,0
Totaal	0,2	0,7	1,9	2,6	-0,7
Deelbegroting toezichtactiviteiten overige Wwft instellingen (EUR mln)					
Totaal begroting	0,0	0,2	0,6	0,7	-0,1

De gerealiseerde kosten zijn EUR 0,6 mln. bij een begroting van EUR 0,7 mln. De inzet op de overige Wwft instellingen lag lager dan geraamd, als gevolg van herprioritering.

2.3.11 Toezicht op Bonaire, Sint Eustatius en Saba

DNB is verantwoordelijk voor het toezicht op financiële instellingen in Caribisch Nederland. DNB is daarbij, in het bijzonder voor het prudentiële toezicht op bijkantoren, afhankelijk van een goed functionerende en integere Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS).

In december 2020 is een samenwerkingsintentie getekend door de presidenten van DNB en de CBCS. Deze sluit aan op de bestaande MoU, waarbij ook de Centrale Bank van Aruba en de Autoriteit Financiële Markten partij zijn. Dit gaf een impuls aan de onderlinge uitwisseling en samenwerking op toezichtdossiers. Verder kende het College van Koninkrijkstoezichthouders een herstart, hetgeen positief doorwerkt op de ontwikkeling van de samenwerking tussen de Koninkrijkstoezichthouders.

BES-toezicht

De situatie omtrent corona heeft, net als in 2020, invloed gehad op het BES-toezicht. Er heeft eenmaal een fysiek bezoek met de daaraan gekoppelde controles plaatsgevonden. Ook is het toezicht op afstand verder vormgegeven.

In 2021 is aandacht gegeven aan de mogelijke invoering van een zeteleis (de eis dat een financiële instelling daadwerkelijk haar zetel in Caribisch Nederland heeft). Het spanningsveld tussen enerzijds het willen toepassen van internationale standaarden en anderzijds de aansluiting op de lokale context maakt dat invoering van een zeteleis complex en niet evident is. Er is dan ook nog geen besluitvorming hierover.

Integere bedrijfsvoering

De Wwft BES is in 2021 geactualiseerd. Naar aanleiding hiervan is op initiatief van DNB een seminar georganiseerd op Bonaire, samen met de vier Wwft BES toezicht-houders en FIU-NL. Het OM BES en de Commissie toezicht bescherming persoonsgegevens BES verzorgden ook een bijdrage. Het seminar, dat werd geopend en gesloten door de gezaghebber van Bonaire, is zeer goed ontvangen en heeft het belang van een integere bedrijfsvoering onderstreept.

Gerealiseerde kosten toezicht op Bonaire, Sint Eustatius en Saba

De gerealiseerde kosten voor toezichtactiviteiten met betrekking tot het toezicht op Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn weergegeven in tabel 13.

Tabel 13 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Personele inzet toezichtactiviteiten Bonaire, Sint Eustatius en Saba (fte)	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021 - B2021
Gepland toezicht	2,3	1,2	1,0	3,1	-2,0
Ongepland toezicht	1,0	0,9	2,3	1,5	0,8
Toezichtbrede activiteiten	0,2	1,7	0,9	2,1	-1,2
Totaal	3,5	3,8	4,2	6,7	-2,4
Deelbegroting toezichtactiviteiten Bonaire, Sint Eustatius en Saba (EUR mln)					
Totaal begroting	0,8	0,9	1,5	1,8	-0,4

Toelichting

De gerealiseerde kosten bedragen EUR 1,5 mln. en zijn EUR 0,4 mln. lager dan begroot. Dit komt voornamelijk doordat er minder inzet plaats heeft kunnen vinden als gevolg van de coronacrisis.

2.4 Key Performance Indicators

Speerpunt: DNB speelt in op technologische vernieuwing in de financiële sector

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat 2021	Uitkomsten 2021
TZ/RES: bestaande basis datagedreven werken is verdiept, kernprocessen zijn integraal gedigitaliseerd	MijnToezicht: Geharmoniseerde en gedigitaliseerde processen	<ul style="list-style-type: none"> De belangrijkste onderdelen van het toezicht ketenproces (toezichtcyclus met o.a. vaststellen risicoscores, risicoprofiel, toezichtprioriteiten, en uitvoeren risicogebaseerd programma) zijn waar zoveel mogelijk geharmoniseerd (t.b.v. digitalisatie) en gedigitaliseerd per ultimo 2021, waardoor het toezicht consistent, efficiënter en effectiever wordt. Van de aanvragen en meldingen is 60% (volume) gedigitaliseerd per ultimo 2021. Voor overige toezichtprocessen is een roadmap opgesteld waaruit blijkt welk toezichtproces op welke wijze en wanneer gedigitaliseerd zal worden. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: Alle onderdelen van het toezichtketenproces zijn gedigitaliseerd in de vorm van een Minimum Viable Product (MVP). Van de aanvragen en meldingen is ruim meer dan 60% van het volume gedigitaliseerd. De MVPs leveren op dit moment nog geen tot beperkte voordelen op in termen van efficiënter en effectiever toezicht; in 2022 geeft DNB prioriteit om deze MVPs door te ontwikkelen tot volwaardige producten én onderling te koppelen om het toezicht efficiënter en effectiever te maken.
	MijnToezicht: Actuele situatie van instellingen en openstaande acties in één oogopslag zichtbaar	<ul style="list-style-type: none"> MijnToezicht bevat op één plek de relevante beschikbare informatie over de actuele situatie van een instelling, alsmede van een portefeuille of selectie van instellingen, voor de accounttoezicht-houder, expert, manager en resolutiemedewerker. MijnToezicht bevat op één plek openstaande acties uit het toezichtplan, lopende zaken, opvolgingen op bevindingen, risicoscores en signalen (o.b.v. ATM) voor de relevante instellingen voor de accounttoezichthouder, expert, manager en resolutiemedewerker op één plek. 	<ul style="list-style-type: none"> Onder streefwaarde: MijnToezicht bevat een overzicht van de actuele risicoscores van de instellingen en dashboards met overzichten van de risicoscores over meerdere instellingen zijn beschikbaar. Nog niet alle overzichten zijn beschikbaar in het MijnToezicht portaal, en nog niet gespecificeerd naar alle type gebruikers. Onder streefwaarde: Er zijn databases beschikbaar waarin de openstaande bevindingen van de instellingen staan, maar deze zijn nog niet aan alle toezichtprocessen gekoppeld; de databases worden dus nog niet automatisch gevoed door de verschillende toezichtprocessen. De databases zijn nog niet gespecificeerd voor alle type gebruikers en nog niet beschikbaar in MijnToezicht.
	MijnToezicht: Datagedreven toezicht middels automatische risicoscores en signalen	<ul style="list-style-type: none"> Voor heel toezicht is het proces voor het berekenen van de risicoscores en impactklasse beschikbaar. Heel Toezicht past bij het opstellen van risicoprofielen automatische scores toe met een beoordeling. Toezichthouders gebruiken alertmeldingen die getriggerd worden door het onder- of overschrijden van signaalwaarden. Analyses voor scores, signalen en beoordelingen worden waar mogelijk en efficiënt uitgevoerd met behulp van middels BI en DataScience tooling ontwikkelde producten. 	<ul style="list-style-type: none"> Onder streefwaarde: De processen voor het berekenen van de risicoscores en de impactklassen zijn beschikbaar en kwalitatieve data en kwantitatieve data hebben via nieuwe risicomodellen conform de toezichtmethodologie tot risicoscores voor de risico's van de instellingen geleid. Deze processen bevatten echter nog handmatige tussenstappen. Conform streefwaarde: Bij risicoscores buiten de door DNB gehanteerde risicotolerantie krijgen toezichthouders een melding om het risico te beoordelen en eventueel een risicoverdiepend programma te starten. Conform streefwaarde: Er zijn acht dashboards voor financiële risico's en vier dashboards voor niet-financiële risico's ontwikkeld die de analyses en beoordelingen van de risico's ondersteunen.
	MijnToezicht: Nieuwe inzichten en manieren van toezicht obv nieuwe methoden / technieken	<ul style="list-style-type: none"> DNB heeft ten minste vijftien potentieel opschaalbare, experimenten uitgevoerd met manieren om nieuwe technologieën te gebruiken in haar toezichtinstrumentarium, waarbij er minimaal zes gebruik maken van Artificial Intelligence of real time toezicht. Voor integriteitstoezicht (THI) zijn nieuwe technologieën voor digitaal onderzoek geïmplementeerd te gebruiken in haar toezichtinstrumentarium. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: DNB heeft 19 pilots uitgevoerd, waarvan er 11 geschikt zijn voor verder opschaling. Meerdere pilots met Natural Language Processing (NLP, textmining) zijn succesvol gebleken. Conform streefwaarde: Digitaal onderzoek in de vorm van eDiscovery en OSINT zijn binnen DNB beschikbaar.

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat 2021	Uitkomsten 2021
Ervaringen data-analyse tooling (zoals Artificial Intelligence) met de financiële sector uitgewisseld (iForum)	MijnWereld: Volwaardige participant in het maatschappelijke debat over technologie	<ul style="list-style-type: none"> Het iForum bevordert op effectieve wijze de digitale transformatie in de Nederlandse sector door: a) digitale kennisuitwisseling, b) coördinatie via een adviserend panel en c) ten minste tien gezamenlijke initiatieven met de sector met aantoonbare toegevoegde waarde voor de sector. De keuze voor deze initiatieven is in overleg met de sector tot stand gekomen 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: Digitale kennisuitwisseling heeft plaatsgevonden via het iForum in drie iPanelbijeenkomsten, een Show&Tell en maandelijkse werkgroepbijeenkomsten. In totaal zijn 23 projecten met de sector afgerond, met onder andere rapporten over AI en kansen en risico's van innovatie, een roadmap indirecte kosten met ideeën vanuit de sector en feedback van de sector op de portaal diensten. Deelnemende instellingen waardeerden initiatieven van DNB gemiddeld met ruim een acht.
TZ/RES: bestaande basis datagedreven werken is verdiept, kernprocessen zijn integraal gedigitaliseerd	MijnWereld: Technologische ontwikkelingen begrijpen en vertalen naar acties voor toezicht	<ul style="list-style-type: none"> Een eerste versie van Mijn Wereld is geïmplementeerd op basis van de vastgestelde roadmap en ondersteunt de gebruikers effectief bij de uitvoering van hun taken. 	<ul style="list-style-type: none"> Onder streefwaarde: MijnWereld is als portaal niet geïmplementeerd, maar met de productvisie MijnWereld is de keuze gemaakt om technologische ontwikkelingen niet separaat te ontwikkelen, maar als onderdeel in het totale toezichtketenproces op te nemen. Een van die onderdelen van MijnWereld is risk intelligence; het experiment hiervoor is succesvol uitgevoerd. Verder is in 2021 een experiment voor regulatory analytics voorbereid dat in 2022 gestart kan worden; dit moet relevante wet- en regelgeving sneller beschikbaar maken voor toezichthouders.
Er is richting gegeven aan Europese initiatieven op het gebied van data, digitalisering, innovatie en Cloud	MijnWereld: Toegevoegde waarde creëren voor de sector	<ul style="list-style-type: none"> DNB heeft de samenwerking met andere toezichthouders, waaronder de AFM en ECB, versterkt met als doel digitalisering van het toezicht op de NL sector te versnellen en waar mogelijk efficiënter te maken. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: Met de AFM is samengewerkt aan onderzoeken naar de uitlegbaarheid van AI, kansen en risico's van innovatie en uniformering van het toetsingsproces. DNB is betrokken geweest bij het SSM suptech project textual analysis with NLP dat in 2021 een Proof-of-Concept heeft opgeleverd. Dit versterkt de eigen initiatieven van DNB op het terrein van NLP.
Ervaringen data-analyse tooling (zoals Artificial Intelligence) met de financiële sector uitgewisseld (iForum)	MijnWereld: Toegevoegde waarde creëren voor de sector	<ul style="list-style-type: none"> DNB heeft de kaders verder uitgewerkt voor verantwoorde toepassing van AI in financiële sector door de uitwisseling van kennis op het gebied van Artificial Intelligence te stimuleren en andere geavanceerde (data) technieken met de sector op te pakken. Voortbouwend op de aanbevelingen uit de Werkgroep Indirecte Kosten zijn ten minste vier business cases opgesteld om inzichtelijk te maken waar reductie van indirecte kosten mogelijk is en tegen welke investering. Dit wordt gezamenlijk met de sector onderzocht én gezamenlijk geprioriteerd (via het iForum). 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: Er zijn drie use cases uitgewerkt met betrekking tot verantwoorde inzet van AI bij banken. Voor twee andere use cases (uitlegbaarheid bij verzekeraars en fairness bij banken) zijn de eerste tussenproducten opgeleverd. Conform streefwaarde: Vijf initiatieven zijn afgerond die leiden tot beperking van de indirecte kosten, waaronder voorkoming van dubbele uitvragen verzekeraars, verbetering user experience, verbeteringen Open Boek Toezicht en digitale handtekening.
Portal MijnDNB is effectief ingezet voor communicatie met instellingen en burgers	MijnDNB: Instellingen kunnen alle formele communicatie met DNB op één plek terugvinden	<ul style="list-style-type: none"> Met de uitrol van nieuwe diensten op MijnDNB en uitbreiding van bestaande diensten, kunnen instellingen formele communicatie via mijn DNB laten plaatsvinden en inzien. Dit is veilig, eenvoudig en gebruiksvriendelijk. Voor de instellingen zijn meer aanvragen/meldingen beschikbaar via de dienst Aanvragen/meldingen op MijnDNB. Het aantal extra aanvragen/meldingen is afhankelijk van de het gedigitaliseerde aanvragen en meldingen dat onder doelstelling 1 wordt gedigitaliseerd. De diensten van DLR (Rapportage) en de diensten van DLT (Aanvragen/meldingen en Organisatiegegevens) zijn geïntegreerd in MijnDNB en MijnDNB is DNB-breed inzetbaar als portaal voor externe relaties van DNB. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: MijnDNB is als portaal beschikbaar gekomen. Een nieuwe dienst die beschikbaar is gekomen in 2021 is de toezichtkalender waar instellingen kunnen zien welke toezichtactiviteiten voor hen gepland staan. Daarnaast zijn extra functionaliteiten toegevoegd zoals het kunnen aanvragen van extra contactpersonen en een documentuploadfunctionaliteit. Conform streefwaarde: Vier nieuwe type aanvragen kunnen instellingen via het Digitaal Loket Toezicht (DLT) indienen. Onder streefwaarde: MijnDNB is als portaal beschikbaar, maar de diensten uit het Digitaal Loket Toezicht (DLT) en Digitaal Loket Rapportages (DLR) zijn nog daar nog niet in onder gebracht.

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat 2021	Uitkomsten 2021
TZ/RES: bestaande basis datagedreven werken is verdiept, kernprocessen zijn integraal gedigitaliseerd	MijnDNB: Optimaal gebruik maken van informatie	<ul style="list-style-type: none"> ■ Er komt een robuuste oplossing voor de verwerking van de reguliere rapportages en type B aanvragen. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Onder streefwaarde: De aanbesteding voor een robuuste uitvragentool is niet behaald. Een nieuwe verwerking van type B uitvragen is beschikbaar en is ook al beperkt toegepast in 2021.
Datastrategie (uit 2020) is uitgevoerd, met aandacht voor governance en datakwaliteit	MijnDNB: Optimaal gebruik maken van informatie	<ul style="list-style-type: none"> ■ Data is eenvoudig bekend door het vastleggen en ontsluiten van de metadata. Een Enterprise Meta Datamanagement Tool is geïmplementeerd en de gebruikers kunnen hem gebruiken. ■ De consequenties van de vastgestelde datastrategie zijn geïmplementeerd in de organisatie. We definiëren en implementeren actief beheer (waaronder meta-data en kwaliteit meten en managen) namens de data-eigenaar (<i>data-steward</i>) op 90% van onze data. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Conform streefwaarde: Taxonomiewijzigingen zijn verwerkt, waardoor ook met nieuwe Europese rapportageformats risico's met behulp van dashboards gemonitord konden blijven worden. Eerste stappen zijn gezet om versneld toegang tot databronnen en organisatie van data-eigenaarschap te realiseren. ■ Conform streefwaarde: De geplande visie datavalidatie en aanpak is uitgevoerd in 2021. De validatie van ingezonden rapportages door instellingen is vanuit een niet toekomstvaste situatie omgezet naar een beheerde cloudomgeving.
Gedrag, cultuur, vaardigheden en organisatie zijn met digitale ambitie gesynchroniseerd	Cultuur en verander- vermogen: Verander- vermogen binnen toezicht sterk genoeg voor vereiste omslag in cultuur en werkwijze	<ul style="list-style-type: none"> ■ Het verandervermogen binnen toezicht is sterk genoeg voor vereiste omslag in cultuur en werkwijze. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Conform streefwaarde: Op basis van evaluaties van de ontwikkeling, oplevering en gebruik van nieuwe tooling (zoals de Smart Supervisor scan) en separate sessies over innovatie-cultuur zijn randvoorwaarden geïnventariseerd om het verandervermogen te ondersteunen.
	Cultuur en verander- vermogen: Digitale competenties binnen Toezicht op het gewenste niveau	<ul style="list-style-type: none"> ■ Er zijn ontwikkelpaden voor de verschillende rollen in het toezicht, vertaald vanuit bekend gemaakte gewenste competenties van de <i>Smart Supervisor</i>. De <i>Smart Supervisor</i> competenties van de toezichhouders zijn aantoonbaar verhoogd door de bijdrage van de tot eind 2021 gevolgde trainingen. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Conform streefwaarde: DNB heeft een Digital Skills Framework ontwikkeld waarin staat welke competenties er van de Smart Supervisor in 2025 verwacht worden. Op basis van dit framework kunnen toezichhouders opleidingen kiezen, onder andere uit het eigen data en tech curriculum dat DNB beschikbaar heeft gemaakt in 2021. DNB is tevens gestart met het opzetten van een Basis Opleiding Smart Supervisor.
Werkplek 2.0 is gerealiseerd en gebruikers zijn tevreden over stabiliteit en performance	Fundament: Voldoende performance van infrastructuur en software	<ul style="list-style-type: none"> ■ De voor de implementatie van de digitale strategie benodigde infrastructuur is conform afspraken / SLA's beschikbaar gesteld door Technologie / DIT. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Onder streefwaarde: DNB heeft tegenslagen ondervonden in het realiseren van de Smart Workspace. De nieuwe werkplek is voor 80% klaar op de smartphones en voor 10% op de laptops. Deze nieuwe werkplek legt een basis voor verdere ontwikkeling van de Digitale Strategie Toezicht. Na volledige uitrol van de Smart Workspace worden de SLA's opnieuw vastgesteld.
Datastrategie (uit 2020) is uitgevoerd, met aandacht voor governance en datakwaliteit	Fundament: Beschik- baarheid datalandschap inclusief alle daarvoor benodigde processen	<ul style="list-style-type: none"> ■ Het voor de implementatie van de digitale strategie benodigde datalandschap is conform afspraken / SLA's beschikbaar gesteld door het onderdeel Data van de Digitale strategie. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Onder streefwaarde: DNB heeft belangrijke stappen gezet in de realisatie van het benodigde datalandschap voor de pijler van datagedreven werken in de Digitale Strategie. Zo zijn er belangrijke stappen gezet in het sneller en robuuster maken van de data-inname processen, waardoor Toezicht kan blijven voldoen aan de toenemende eisen op dit vlak. Ook heeft DNB resultaten geboekt in het beschikbaar maken van onder andere een DataLake, PowerBI en Dataiku.

Speerpunt: DNB stuurt op duurzaamheid

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat	Uitkomst 2021
Sturen op toekomstgerichtheid en duurzaamheid	Uit de ICAAP-inzendingen (en toezichts-onderzoeken) blijkt dat banken duurzaamheidsrisico's adequaat hebben meegenomen in risicobeoordeling en –management.	<ul style="list-style-type: none"> ■ DNB stelt vast welk percentage banken (LSIs) blijkens de ICAAP-inzendingen (en toezichtonderzoeken) duurzaamheidsrisico's adequaat heeft meegenomen in risicobeoordeling en –management (baseline). 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Conform streefwaarde: Op basis van het toezichtonderzoek en de 2021 ICAAP inzendingen heeft DNB vastgesteld dat nagenoeg alle banken klimaatgerelateerde en/of milieurisico's adresseren in hun ICAAP inzending, maar dat dit verder geconcretiseerd moet worden. Bovendien constateert DNB dat nog geen van de Nederlandse banken geheel conform de ECB guide de klimaatgerelateerde en milieurisico's heeft meegenomen in de risicobeoordeling en –management.
	Uit de ORSA-inzendingen (en toezichts-onderzoeken) blijkt dat verzekeraars duurzaamheidsrisico's adequaat hebben meegenomen in risicobeoordeling en –management	<ul style="list-style-type: none"> ■ DNB stelt vast welk percentage blijkens de ORSA-inzendingen (en toezichtonderzoeken) duurzaamheidsrisico's adequaat heeft meegenomen in risicobeoordeling en –management. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Conform streefwaarde: DNB heeft vastgesteld dat het percentage verzekeraars dat klimaatgerelateerde risico's meeneemt in de ORSA is gestegen van 50% in 2020 naar 80% in 2021. De kwaliteit van de onderbouwing en toelichting behoeft echter in ongeveer de helft van de gevallen nog verbetering, vooral bij kleinere en middelgrote verzekeraars.
	Uit de ERB-inzendingen (en toezichts-onderzoeken) blijkt dat pensioenfondsen duurzaamheidsrisico's adequaat hebben meegenomen in risicobeoordeling en –management.	<ul style="list-style-type: none"> ■ DNB stelt vast welk percentage pensioenfondsen blijkens de ERB-inzendingen (en toezichtsonderzoeken) duurzaamheidsrisico's adequaat heeft meegenomen in risicobeoordeling en –management. ■ DNB publiceert een onderzoek over de mate van inbedding van materiële duurzaamheidsrisico's in de interne risicometing en -beoordeling door de Nederlandse banken-, verzekerings- en pensioensectoren en maakt duidelijk dat de verwachtingen die DNB heeft ten aanzien van de inbedding van klimaatrisico's onverkort gelden voor overige materiële duurzaamheidsrisico's. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Conform streefwaarde: DNB is gestart met de beoordeling van de integratie van duurzaamheidsrisico's in de ERB's. Een eerste analyse geeft aan dat circa 60% van de pensioenfondsen duurzaamheidsrisico's benoemt in de ERB. Voor een steekproef is tevens een kwalitatieve beoordeling gedaan, waaruit blijkt dat er stappen zijn gezet maar dat duurzaamheidsrisico's nog verder geïntegreerd moeten worden. ■ Conform streefwaarde: Het rapport Op weg naar een duurzame balans is in december 2021 gepubliceerd. Dit onderzoek maakt zichtbaar dat duurzaamheidsrisico's nog concreter geïntegreerd moeten worden in het risicobeheer van financiële instellingen. In de analyse sluit DNB aan bij de duurzaamheidsrisico's zoals geformuleerd in de sector relevante wet- en regelgeving⁶. Deze zijn veelal dus breder dan alleen klimaatrisico's.

⁶ Zo kijken we voor de bancaire sector naar de gehanteerde definities in de ECB gids en gaan we uit van klimaat- en milieugerelateerde risico's.

Speerpunt: DNB is streng op financieel-economische criminaliteit

Ambitie	KPI's	Streefwaarde/resultaat 2021	Uitkomsten 2021
Voorkomen betrokkenheid van financiële instellingen bij financieel-economische criminaliteit (door vergroten eigenaarschap van bestuurders)	Mate van Wwft-compliance bestuurders	<ul style="list-style-type: none"> Op basis van de beoordeelde 2020 risicodata heeft DNB in 2021 nadere guidance uitgebracht ter toelichting op de verwachtingen omtrent de vereiste belegging van eigenaarschap voor Wwft naleving op bestuursniveau. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: Na een eerste inventarisatie is een lijst opgesteld van ideeën en randvoorwaarden die DNB belangrijk vindt bij het aanwijzen van een Wwft verantwoordelijk bestuurder. Daarnaast is de EBA gestart met consultatie van een aankomende guidance "On policies and procedures in relation to compliance management and the role and responsibilities of the AML/CFT Compliance Officer". Dit document bevat een uitgebreid onderdeel over de Wwft bestuurder. DNB heeft op dit document input geleverd en besloten om vooralsnog niet een parallel DNB guidance document uit te brengen.
Goed integriteits-toezicht houden op crypto's	Registratie aanbieders cryptodiensten	<ul style="list-style-type: none"> In 2021 heeft DNB een risicogebaseerd toezichtprogramma op cryptohandelaren geïmplementeerd dat zoveel als mogelijk gebruik maakt van digitale instrumenten. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: Het eerste themaonderzoek is in oktober voor zeven instellingen afgerond, voor enkele instellingen is het onderzoek ultimo 2021 nog gaande. Risicoscores zijn opgesteld voor alle onder toezicht staande instellingen. Enkele instellingen scoren buiten de risicotolerantie van DNB, hiervoor is een risicogebaseerd programma vastgesteld. De vragenlijst integriteitsrisico's is geëvalueerd met enkele instellingen en wordt in Q1 2022 waar nodig aangescherpt. Monitoringssoftware wordt in hoofdzaak gebruikt voor onderzoeken naar illegale dienstverlening en incidenteel bij het themaonderzoek of registratieaanvragen.
Datagedreven integriteitstoelicht	Zichtbare datagedreven aanpak beheersing van risico's	<ul style="list-style-type: none"> Het integriteitstoelicht maakt in 2021 gebruik van digitaal onderzoek. De uitkomsten van een digitaal onderzoek ondersteunen de toezichthouder in zijn/haar onderzoeksvraag door het schetsen van een profiel of netwerk van een instelling of bestuurder (Open Source Intelligence) en in zijn/haar oordeelsvorming door het geven van inzicht in de feitelijke gebeurtenissen aan de hand van onderzoek op ongestructureerde data (eDiscovery). DNB heeft in 2021 een aanpak en instrumentarium geïmplementeerd om aan de hand van data-analyse een eerste beoordeling van de kwetsbaarheden in de opzet en uitvoering van het klantonderzoek- en transactiemonitoring-proces van instellingen te verrichten. Dit zal in basis een uitbreiding zijn van de pilot van 2020 en plaatsvinden bij die instellingen waar het proportioneel is. DNB heeft in 2021 een verbeterde aanpak en instrumentarium geïmplementeerd om op efficiënte wijze data bij instellingen over integriteitsrisico's en beheersmaatregelen uit te vragen en deze op een effectieve wijze te kunnen verwerken ten behoeve van individuele risicoprofielen en sectorbrede analyses. Een vertaling van de DNB smart supervisor strategie 2025 in een THI roadmap voor verdere data gedreven toezicht en automatiseringslagen op de afdeling + bewustwording van het datagedreven werken bij de toezichthouders op de afdeling. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: eDiscovery is binnen integriteitstoelicht ingezet voor enkele onderzoeken. OSINT is op ad hoc basis ingezet voor een negental onderzoeksvragen binnen integriteitsonderzoeken. DNB heeft op deze manier beter inzicht gekregen in welk veld de instelling en/of haar bestuurders/beleidsbepalers zich bewegen en welke verdiepende vragen er gesteld kunnen worden ten aanzien van (intern) beleid versus (semi) openbare informatie. Conform streefwaarde: DNB heeft een aanpak en instrumentarium ontwikkeld om datagedreven analyses uit te voeren bij klant- en transactieonderzoeken. Door middel van pilots is getest of data analyse zorgt voor meer en betere inzichten ten aanzien van witwassen/terrorisme financiering, of outlier detectie helpt bij het selecteren van klantdossiers en of specifieke analyses ondersteunen bij inzichten voor het bepalen en uitvoeren van thema onderzoek. De methodes zijn succesvol gebleken. Onder streefwaarde: DNB heeft een aanbesteding uitgevoerd voor een verbeterde aanpak en instrumentarium om op efficiënte wijze data over integriteitsrisico's en beheersmaatregelen bij instellingen uit te vragen. Deze aanbesteding is nog niet geslaagd en heeft geleid tot een vervolgtraject in de vorm van een pilot in 2022. Daarnaast wordt gekeken naar een robuustere manier voor het opstellen, beheren en aanpassen van de risicomodellen. Conform streefwaarde: In 2021 is er veel aandacht geweest voor de inzet en het gebruik van data gedreven toepassingen. Dit heeft ervoor gezorgd dat toezichthouders zich steeds meer bewust worden van de mogelijkheden van de inzet van data-analyse. Door middel van eenvoudig te gebruiken toepassingen als sector analyse dashboards, maar ook door het gebruik van outlierdetectie en data analyses in onderzoeken, werken toezichthouders steeds meer datagedreven.

Key Indicators kostenbewustzijn

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat	Uitkomst 2021
Verhogen kostenbewustzijn	Toepassen van transparante kostenafwegingen en standaardisatie	<ul style="list-style-type: none"> De processen van alle toezichtdivisies worden op efficiënte wijze ondersteund door een bedrijfsbureau dat kostenafwegingen inzichtelijk maakt en stuurt op synergie. DNB heeft de gerealiseerde capaciteitsinzet aan haar stakeholders verantwoord. Voor alle markttoetredings- en toetsingsaanvragen, ongeacht sector, hanteert DNB eenzelfde kernproces. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: In 2021 is bijzonder aandacht uitgegaan naar verbetering van managementinformatie, datakwaliteit, versterking van het operational risk management en versterking van de quality assurance. Conform streefwaarde: DNB verantwoordt door middel van deze ZBO-verantwoording op een open en transparante wijze de gerealiseerde inzet van DNB in het toezichtsdomein over het boekjaar 2021. Eventuele mutaties ten opzichte van de ZBO-begroting 2021 worden in deze verantwoording toegelicht. Conform streefwaarde: DNB kent voor de markttoetredings- en toetsingsaanvragen een vergelijkbaar, gestandaardiseerd kernproces voor alle sectoren (wettelijke verschillen daargelaten). Veel aanvragen starten met een digitaal formulier via het Digitaal Loket Toezicht. De daarop volgende behandelingsworkflow bij DNB is voor de meeste aanvragen gedigitaliseerd in de applicatie CRM. De komende jaren zal de automatiserings- en digitaliseringsgraad van de toetredingsprocessen verder worden verhoogd. Dit zal verder bijdragen aan de uniformering van de kernprocessen.
Voldoen aan het externe (ZBO-) kostenkader	Mate van realisatie kosten in relatie tot de beschikbare budgettaire ruimte	<ul style="list-style-type: none"> Capaciteit voor alle toezichttaken is geborgd, waarbij de financiering binnen de begrotingskaders blijft en optimaal gebruik wordt gemaakt van beschikbare expertise en ondersteuning. 	<ul style="list-style-type: none"> Onder streefwaarde: De onderschijding van de begroting is te fors, ondanks het incidentele karakter van de onderschijding. Een scherpere koppeling tussen resultaten en begroting is nodig.

Generieke indicatoren

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat	Uitkomst 2021
Bijdragen aan solide financiële instellingen	Mate van effectiviteit risico-identificatie	<ul style="list-style-type: none"> Voor alle SI-banken is het minimum-toezichtplan, zoals opgesteld in SSM- verband, uitgevoerd. DNB heeft ten minste 30 on-site onderzoeken uitgevoerd bij banken. Voor verzekeraars en pensioenfondsen is de toezichtagenda risicogebaseerd opgesteld en uitgevoerd. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: Veel van de toezichtprocessen vonden in 2021 weer op reguliere wijze plaats. Zo is dit jaar de Supervisory Review and Evaluation Process (SREP) weer in volledigheid uitgevoerd, nadat door corona in 2020 een verkorte versie plaatsvond. DNB werkte dit jaar ook weer mee aan de EBA stresstest voor SIs, waarvan de uitkomsten op 30 juli 2021 zijn gepubliceerd. Conform streefwaarde: Vanwege corona zijn nagenoeg alle on-site onderzoeken in 'off-site' modus uitgevoerd, veelal met beperkter scope en kleinere teams. Hierdoor konden meer onderzoeken worden uitgevoerd en is de streefwaarde ruimschoots gehaald. Conform streefwaarde: Op basis van de toezichtmethodologie heeft de beoordeling van de risicoprofielen van de instellingen plaatsgevonden en zijn de toezichtplannen opgesteld.
	Mate van effectiviteit risicomitigatie	<ul style="list-style-type: none"> Voor alle banken is een SREP-besluit genomen. Voor alle verzekeraars en pensioenfondsen is risicogebaseerd opvolging gegeven aan geïdentificeerde risico's waar nodig middels formele maatregelen en/of kapitaalisen. Uit reguliere rapportages en evaluaties van langdurige en/of complexe toezichtdossiers is gebleken dat DNB tijdig, effectief en op de juiste wijze heeft geïntervenieerd in toezichtdossiers. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: Het <i>Supervisory Review and Evaluation Process</i> (SREP) is in 2021 weer in volledigheid uitgevoerd, nadat door corona in 2020 een verkorte versie plaatsvond. Voor alle LSI-banken is een SREP-besluit genomen, tenzij een bank in het kader van proportionaliteit onder de zgn. <i>multi-year planning</i> viel en in het voorgaande jaar reeds een SREP-besluit had ontvangen. Conform streefwaarde: Via instrumenten als themaonderzoeken, stresstest, onsites, RMP's, PDR's en sectorbrede analyses is voor verzekeraars en pensioenfondsen opvolging gegeven aan geïdentificeerde risico's. Voor verzekeraars zijn er in 2021 33 onderzoeken gestart en 49 onderzoeken afgerond. Voor pensioenfondsen zijn er in 2021 26 onderzoeken gestart en 24 onderzoeken afgerond. Onder streefwaarde: Uit reguliere rapportages en evaluaties van langdurige en/of complexe toezichtdossiers is gebleken dat DNB tijdig, effectief en op de juiste wijze heeft geïntervenieerd. Dat neemt niet weg dat er ruimte is voor DNB om op aspecten verdere verbeteringen door te voeren. DNB zal lering trekken uit gedane bevindingen en aanbevelingen, waaronder het aandacht blijven houden voor inzet van de juiste mix van (formele) handhavings-instrumenten. Tevens worden intervisie-sessies gebruikt om de werkwijze te verbeteren.
	Tijdigheid uitvoering wettelijke taken	<ul style="list-style-type: none"> Alle toetsings-, VVGB- en vergunningaanvragen zijn binnen de geldende wettelijke termijnen afgehandeld. 	<ul style="list-style-type: none"> Onder streefwaarde: Alle vvgb aanvragen die in 2021 zijn afgerond, zijn afgehandeld binnen de wettelijke termijn. Eén vergunningaanvraag werd niet afgehandeld binnen de wettelijke termijn.⁷ Van de 1909 toetsingsaanvragen die in 2021 zijn afgerond, is meer dan 98% afgehandeld binnen de wettelijke termijn. De 34 aanvragen die niet binnen de wettelijke termijn zijn afgerond, zijn in de meeste gevallen enkele dagen na het verstrijken van deze termijn alsnog afgerond.

⁷ DNB heeft in 2021 ook registratie aanvragen voor crypto dienstverleners behandeld. 50% van deze aanvragen die in 2021 zijn afgerond, zijn afgehandeld binnen de wettelijke termijn.

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat	Uitkomst 2021
	Effectieve Europese toezichtkaders (leidend tot afdoende en vergelijkbare eisen)	<ul style="list-style-type: none"> ■ DNB heeft prioriteiten vastgesteld voor de verdere ontwikkeling van Europese toezichtkaders. Bijdragen aan Europese overleggen zijn afgestemd op deze DNB-prioriteiten. ■ DNB voldoet aan de SSM-eisen m.b.t minimum aantal on-site onderzoeken uitgevoerd in het buitenland, daarmee bijdragend aan harmonisatie van on-site toezicht. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Conform streefwaarde: Op basis van de in 2020 vastgestelde prioriteiten heeft DNB zich in 2021 ingezet voor specifieke onderwerpen in internationale gremia (SSM, EBA en Bazel voor banken, EIOPA en IAIS voor verzekeraars en pensioenfondsen). Eind 2021 is begonnen aan de jaarlijkse herijking van prioriteiten van DNB's deelname in internationale gremia, teneinde de capaciteit van DNB strategisch te kunnen blijven inzetten. ■ Conform streefwaarde: In verband met corona heeft de Supervisory Board van het SSM de zogenaamde 'cross-border targets' opgeschort in 2021.
	Mate van transparantie (dialoog, informeren) richting onder toezicht staande instellingen	<ul style="list-style-type: none"> ■ Alle verzekeraars en pensioenfondsen hebben een eigen toezichtkalender ontvangen met onderzoeken en uitvragen die voor 2021 gepland staan. Daarbij worden doel, aanpak en de beoogde effecten van onderzoeken en uitvragen gecommuniceerd. ■ Bij deze instellingen is 80% conform de planning uitgevoerd. ■ Uitzonderingen op de planning zijn tijdig vooraf gecommuniceerd. ■ Onderzoeken zijn zoveel mogelijk sector-breed teruggekoppeld via een sectorbrief, de nieuwsbrieven een 'ronde tafel' of seminar, of op andere wijze. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Conform streefwaarde: Medio december is de digitale Toezichtkalender 2022 voor verzekeraars en pensioenfondsen gepubliceerd. De digitale Toezichtkalender bevat een toelichting van doel, aanpak en beoogd effect van ieder onderzoek. ■ Conform streefwaarde. ■ Conform streefwaarde: Afgeronde onderzoeken zijn zoveel mogelijk sector breed teruggekoppeld via o.a. maandelijks nieuwsbrieven, DNBulletins, statistisch nieuwsberichten, (online) seminars, kennissessies, Q&A's en handreikingen.

2.5 Risicobeheersing

DNB heeft in 2021 operationeel risicomanagement op een duurzame wijze ingericht, conform het *three lines of defense* model. Hierdoor is operationeel risicomanagement nog verder geïntegreerd in de bedrijfsvoering van DNB. Belangrijke mijlpalen in 2021 waren het opstellen van een organisatiebrede verklaring waarin de risicobereidheid van DNB is vastgelegd en de implementatie van een nieuwe bankbrede Governance Risk en Compliance tool. Naast de inbedding van het proces voor operationeel risicomanagement heeft DNB de volgende inzet gepleegd op de beheersing van de operationele risico's.

HR-risico

Het is voor de taakuitoefening van DNB cruciaal dat DNB beschikt over goede medewerkers. Het risico is dat onvoldoende kwantitatief en kwalitatief geschikt personeel aanwezig is en de vitaliteit van het personeel wordt ondermijnd. De belangrijkste uitdagingen in 2021 waren het op peil houden van verandervermogen en motivatie van medewerkers onder meer door de aanhoudende coronacrisis en de onvoldoende bekendheid van DNB als werkgever, die belemmerend werkt voor de gewenste instroom. Maatregelen die zijn genomen zijn onder meer het beschikbaar stellen van een uitgebreide aanbod van trainings- en opleidingsmogelijkheden, waaronder het *digital skills framework*, en een proactief arbeidsmarktbeleid, met onder meer een arbeidsmarktcampagne en campus recruitment.

Ook de kennisverspreiding binnen DNB is een risico. Zo is er sprake van dat bepaalde kennis zeer geconcentreerd aanwezig is bij een of enkele personen. De huidige situatie waarin meer vanuit huis wordt gewerkt heeft ertoe geleid dat kennis actiever is gedeeld en de vastlegging is verbeterd.

Compliance en integriteitsrisico

Het risico 'onzorgvuldig omgaan met data' heeft binnen DNB de afgelopen periode bijzondere aandacht gekregen. Te denken valt hier aan zorgvuldig omgaan met informatie op een thuiswerklocatie maar ook aan het gebruik van geschikte communicatiemiddelen) voor het delen gevoelige informatie en de communicatie hierover naar de medewerkers van DNB. Binnen DNB wordt een hoge meldingsbereidheid bij medewerkers in geval van incidenten ervaren en hierdoor kan vroegtijdig geadviseerd worden om de schade relatief beperkt te houden.

Informatiebeveiligingsrisico

Informatie vormt voor DNB een zeer belangrijke bouwsteen voor de uitvoering van alle taken. Daarbij is een veilige, tijdige en betrouwbare informatievoorziening en – verwerking noodzakelijk. Het risico is dat de vertrouwelijkheid, integriteit en/of de beschikbaarheid van data / informatie niet wordt gewaarborgd. Op het gebied van informatiebeveiliging ziet de Operational Risk Board (ORB) in 2021 tevens een toenemende cyberdreiging. Risico's die hieruit voortvloeien hebben de nadrukkelijke aandacht binnen DNB. In 2021 heeft een doorstart van het DNB programma Cyber plaatsgevonden, hierdoor is de risico op cyberaanvallen verder gemitigeerd. Tevens is het risico dat men gebruik maakt van eigen IT-middelen afgenomen, omdat er minder noodzaak is om niet-DNB middelen te gebruiken. Tevens zijn in 2021 verdere stappen gezet met de implementatie van access and identity management en role based access control. Hierdoor daalt het risico op ongeautoriseerde toegang.

Uitbestedingsrisico

Bij het uitbesteden van werk lopen we het risico dat er gebrek is aan aanbiedingen uit de markt, dat de leverancier onvoldoende presteert en/ of vendor lock-in, waarbij een te grote afhankelijkheid van een leverancier ontstaat. Mitigerende maatregelen worden opgesteld voor de hoge eisen die DNB (o.a. in het kader van Informatiebeveiliging) aan leveranciers stelt en het gebrek aan kennis t.a.v. duurzame oplossingen.

3 Resolutie en depositogarantiestelsel (DGS)

3.1 Inleiding

DNB werkt als resolutieautoriteit aan de voorbereiding en, indien nodig, uitvoering van de ordentelijke afwikkeling van banken en verzekeraars. In het verlengde van de resolutietaak is DNB ook uitvoerder van het depositogarantiestelsel (DGS) dat banktegoeden beschermt tot 100.000 euro per deposithouder per bank. Het Ministerie van Financiën heeft DNB in juni 2021 voorgedragen als resolutieautoriteit voor Nederlandse centrale tegenpartijen (CCP's). Hoewel DNB naar verwachting pas februari 2022 formeel door de wetgever wordt aangewezen als CCP-resolutieautoriteit worden er al de nodige voorbereidende werkzaamheden getroffen. In de uitvoering van de resolutie- en DGS-taken is waar mogelijk samenwerking gezocht met de toezichtstaak. Op deze manier hoopt DNB efficiënt en effectief gebruik te maken van beschikbare kennis en informatie.

In 2021 heeft DNB in de uitvoering van de resolutie- en DGS-taken belangrijke resultaten bereikt.

Voor **resolutie banken** zien de belangrijkste resultaten op het opstellen van bail-in en sale-of-business draaiboeken ("playbooks") voor banken met een resolutiestrategie en de verdere uitwerking van handboeken voor deze instrumenten. Ook is prioriteit gegeven aan de operationele uitvoering van een onafhankelijke waardering. Daarnaast is voor midden- en kleinbanken (LSI's)⁸ het beleid voor verliesabsorberend vermogen (MREL)⁹ nader uitgewerkt. Aan alle LSI's die afgewikkeld kunnen worden middels faillissement is in 2021 een MREL-eis opgelegd en zijn afwikkelplannen opgesteld.

⁸ Midden- en kleinbanken, of 'Less Significant Institutions', vallen onder de directe verantwoordelijkheid van DNB.

⁹ Minimum Required Eligible Liabilities: eis aan banken ten aanzien van de minimum hoeveelheid kapitaal en schuldinstrumenten die aan bail-in onderhevig kunnen worden gemaakt.

3.1 Inleiding

3.2 Gerealiseerde kosten Resolutie en DGS

3.2.1 Gerealiseerde kosten Resolutie

3.2.2 Gerealiseerde kosten DGS

3.3 Financiering

3.4 Bereikte resultaten

3.4.1 Synergie

3.4.2 Bereikte resultaten Resolutie

3.4.3 Bereikte resultaten DGS

3.5 Key Performance Indicators

3.6 Risicobeheersing

Voor de **DGS-taak** zien de belangrijkste resultaten op de actieve publieksvoorlichting over Nederlandse Depositogarantie, en zijn banken en DNB beter in staat om een DGS-uitkering snel en effectief te kunnen uitvoeren. Bijvoorbeeld aan de hand van verbeterde datakwaliteit bij banken. Daarnaast zijn er verdere stappen gezet op het gebied van Europese samenwerking, waarbij bilaterale contracten zijn afgesloten met het Luxemburgse DGS.

Voor **verzekeraars** zien de belangrijkste resultaten op de resolutieplanning en internationale beleidsbeïnvloeding. Zo zijn resolutieplannen opgesteld voor middelgrote verzekeraars en is hiermee voor vrijwel alle verzekeraars die in aanmerking komen voor resolutie inmiddels een resolutieplan opgesteld. Verder heeft DNB zich binnen internationale werkgroepen van EIOPA en FSB ingezet voor harmonisatie van resolutieregimes, in het bijzonder een Europees kader voor herstel en afwikkeling van verzekeraars.

Op een aantal fronten zijn de resultaten achtergebleven bij de doelstellingen voor 2021. Deze doelstellingen zijn geheerprioriteerd als gevolg van veranderingen in de voor divisie resolutie relevante omgeving. Zo is voor LSI's met als afwikkelstrategie resolutie het opleggen van een bindende MREL-eis verschoven naar 2022. De aanleiding hiervoor is de herziening van het algemeen belangraamwerk. Deze wordt momenteel herzien en kan mogelijk directe gevolgen hebben op de hoogte van de MREL-eis voor een aantal instellingen. In 2021 is tevens gewerkt aan een algemeenbelangtest (ABT) raamwerk voor beleggingsondernemingen. Zodra dit raamwerk is afgerond zullen de eerste resolutieplannen voor dit type instellingen worden geschreven. Het opstellen van resolutieplannen is verschoven naar 2022 in het kader van de hierboven genoemde herziening van het algemeen belangraamwerk voor LSI's. De uitwerking van het handboek voor de overbruggingsinstelling (OBI) is verschoven naar 2022. Deze capaciteit is ingezet op het crisisdossier binnen de verzekeringsector en de uitwerking van het bail-in handboek. Tot slot heeft DNB in 2021 niet geparticipeerd in een SRB oefening. Deze zal in Q1 van 2022 plaatsvinden.

In plaats hiervan is meer nadruk gelegd op evaluatie van het crisisdossier in de verzekeringsector.

De in 2021 bereikte resultaten worden nader toegelicht in paragraaf 3.4 en 3.5. De activiteiten met betrekking tot CCP's worden in deze begroting beschreven, deze vallen echter buiten het financiële kader. Voor de operationele risicobeheersing wordt verwezen naar paragraaf 3.6.

3.2 Gerealiseerde kosten Resolutie en DGS

De gerealiseerde kosten voor de taken Resolutie en DGS in 2021 zijn EUR 22,9 mln. (begroot was EUR 24,5 mln.). Dit komt neer op een onderschrijding van EUR 1,6 mln. In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de kosten per deeltaak.

Tabel 14 Gerealiseerde kosten Resolutie en DGS

EUR mln

Kostenverdeling Resolutie en DGS	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021-B2021
Resolutie banken	6,1	6,9	10,1	10,3	-0,2
Resolutie verzekeraars	3,1	3,8	5,6	6,4	-0,9
Resolutie totaal	9,2	10,7	15,7	16,7	-1,0
Depositogarantiestelsel (NL)	8,8	10,7	7,0	7,4	-0,4
DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba	0,3	0,2	0,2	0,3	-0,1
Dgs totaal	9,1	10,8	7,2	7,8	-0,5
Totaal kosten	18,3	21,5	22,9	24,5	-1,6

3.2.1 Gerealiseerde kosten Resolutie

Banken

De gerealiseerde kosten voor Resolutie banken in 2021 zijn EUR 10,1 mln. (begroot was EUR 10,3 mln). Dit komt neer op een onderschrijding van EUR 0,2 mln.

Tabel 15 Gerealiseerde kosten Resolutie banken naar kostensoort

EUR mln

Directe kosten Resolutie Banken	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021-B2021
Personeelskosten	3,1	3,4	4,8	5,1	-0,3
Afschrijvingskosten en inhuurkosten	0,2	0,3	0,2	0,3	0,0
Juridische adviezen	0,6	0,8	0,3	0,3	-0,1
Totaal directe kosten Resolutie Banken	3,9	4,6	5,3	5,7	-0,4
Toegerekende kosten Resolutie Banken					
ICT, Facilitair en overige diensten	2,3	2,3	4,8	4,6	0,2
Totaal toegerekende kosten	2,3	2,3	4,8	4,6	0,2
Totaal kosten	6,1	6,9	10,1	10,3	-0,2

Resolutie banken heeft op directe kosten een onderschrijding van EUR 0,4 mln. Dit is voornamelijk te verklaren doordat er een kleine onderschrijding op salaris-kosten is geweest. Daarnaast is het reisbudget, wegens corona, niet uitgenut. Op indirecte kosten is er een kleine overschrijding gerealiseerd. Deze wordt opgevangen door de onderschrijding op directe kosten, waardoor Resolutie binnen het gestelde meer-jarencader blijft. Naar verwachting zal de onderschrijding op salariskosten er

gaandeweg uitvloeien als gevolg van de natuurlijke ontwikkeling van relatief junior medewerkers naar meer senior medewerkers.

Verzekeraars

De gerealiseerde kosten voor Resolutie verzekeraars in 2021 zijn EUR 5,6 mln. (begroot was EUR 6,4 mln.). Dit komt neer op een onderschrijding van EUR 0,9 mln.

Tabel 16 Gerealiseerde kosten Resolutie verzekeraars naar kostensoort

EUR mln

Directe kosten Resolutie Verzekeraars	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021-B2021
Personeelskosten	1,6	1,9	2,3	3,1	-0,7
Afschrijvingskosten en inhuurkosten	0,1	0,2	0,3	0,2	0,0
Juridische adviezen	0,4	0,3	0,1	0,4	-0,3
Totaal directe kosten Resolutie Verzekeraars	2,0	2,5	2,7	3,7	-1,0
Toegerekende kosten Resolutie Verzekeraars					
ICT, Facilitair en overige diensten	1,1	1,2	2,8	2,7	0,1
Totaal toegerekende kosten	1,1	1,2	2,8	2,7	0,1
Totaal kosten	3,1	3,8	5,6	6,4	-0,9

De onderschrijding van EUR 0,8 mln. wordt grotendeels (EUR 0,7 mln) veroorzaakt door het niet volledig uitnutten van het salarisbudget, reisbudget en de overige beheerskosten. Ook hier geldt dat naar verwachting de onderschrijding op salariskosten gaandeweg zal wegvloeien als gevolg van de natuurlijke ontwikkeling van relatief junior medewerkers naar meer senior medewerkers. De onderschrijding

op overige beheerskosten is het gevolg van de coronacrisis. De realisatie op reiskosten is ook door de coronacrisis laag gebleven. Het overige gedeelte van de onderschrijding (EUR 0,3 mln) is te verklaren doordat de inzet van juridisch advies is achtergebleven. Op indirecte kosten is er een kleine overschrijding gerealiseerd. Deze wordt ook opgevangen door de onderschrijding op directe kosten.

3.2.2 Gerealiseerde kosten DGS

De gerealiseerde kosten voor de taak DGS NL in 2021 zijn EUR 7,0 mln. Dit is EUR 0,4 mln. lager dan begroot (EUR 7,4 mln.).

Tabel 17 Gerealiseerde kosten DGS NL naar kostensoort

EUR mln

Directe kosten DGS NL	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021-B2021
Personeelskosten	1,0	1,0	1,4	1,4	0,1
Afschrijvingskosten en inhuurkosten	2,6	2,8	2,1	2,1	0,0
Juridische adviezen	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Totaal directe kosten DGS NL	3,7	4,0	3,5	3,5	0,0
Toegerekende kosten DGS NL					
ICT, Facilitair en overige diensten	5,1	6,7	3,5	3,9	-0,4
Totaal toegerekende kosten	5,1	6,7	3,5	3,9	-0,4
Totaal kosten	8,8	10,7	7,0	7,4	-0,4

De DGS systemen bevinden zich in steady state. In lijn met het meer-jarencader zullen de kosten een dalende trend vertonen. De realisatie van de directe kosten is op budget uitgenut. Op indirecte kosten is er een kleine onderschrijding (EUR 0,4 mln) gerealiseerd. Op taak niveau resulteert dit in een onderschrijding van EUR 0,4 mln.

Tabel 18 Gerealiseerde kosten DGS Caribisch Nederland naar kostensoort

EUR mln

Directe kosten DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Budget 2021	R2021-B2021
Personeelskosten	0,1	0,0	0,0	0,1	-0,1
Afschrijvingskosten en inhuurkosten	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Juridische adviezen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal directe kosten DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba	0,1	0,1	0,0	0,2	-0,1
Toegerekende kosten DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba					
ICT, Facilitair en overige diensten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Totaal toegerekende kosten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Totaal kosten	0,3	0,2	0,2	0,3	-0,1

De gerealiseerde kosten voor het DGS Caribisch Nederland zijn EUR 0,2 mln. Dit resulteert in een onderschrijding van EUR 0,1 mln. (begroot EUR 0,3 mln.).

Coulanceregeling in 2021

Er zijn geen kosten gerealiseerd.

3.3 Financiering

Conform de Wet bekostiging financieel toezicht (Wbft) en het besluit bekostiging financieel toezicht (Bbft) worden de kosten van de resolutietaak voor banken verdeeld over de banken en betreffende beleggingsondernemingen op basis van de omvang van de totale activa. Conform het Wbft en het Bbft worden de kosten van de resolutie verzekeraars op basis van de omvang van de technische voorzieningen over de instellingen verdeeld. De uitvoeringskosten van het Depositogarantiestelsel (NL) worden in 2021 op basis van de gegarandeerde deposito's over de betreffende instellingen verdeeld. De uitvoeringskosten van het DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba worden gefinancierd door de Staat. De activiteiten met betrekking tot CCP's worden gefinancierd uit de centrale bank begroting.

Tabel 19 Exploitatieresultaat Resolutie en DGS 2021

EUR mln

	Gerealiseerde kosten	Opbrengsten uit heffingen	Te verrekenen met sector	Te verrekenen met overheid
Resolutie Banken	10,1	10,2	-0,1	-
Resolutie Verzekeraars	5,6	6,4	-0,9	-
DGS	7,0	7,4	-0,4	-
DGS Bonaire, St Eustatius en Saba*	0,2	0,3	-	-0,1
Subtotaal	22,9	24,4	-1,4	-0,1
DGS coulanceregeling*	-	-	-	-
Totaal	22,9	24,4	-1,4	-0,1

* Ontvangsten uit heffingen betreft geheel het voorschot van de overheid.

3.4 Bereikte resultaten

3.4.1 Divisie-brede resultaten

Een aantal deeltaken is volledig integraal belegd binnen de divisie Resolutie en deze deeltaken zijn in 2021 aan de hand van divisie-brede prioriteiten ingevuld. Zo zijn taken op het gebied van coördinatie en beleid, crisismanagement en data-gedreven werken in 2021 in nauwe samenhang uitgevoerd. De divisie-brede resultaten zullen hieronder nader worden toegelicht. Deeltaak specifieke resultaten worden onder de desbetreffende deeltaak nader toegelicht.

Coördinatie en beleid

Voor de resolutie- en DGS-taken wordt de coördinatie van het beleidsmatige werk centraal gecoördineerd binnen de divisie. Niet alleen kunnen op deze manier overkoepelende onderwerpen strategisch binnen (verschillende) internationale gremia worden benaderd, maar worden ook in de capaciteitsinzet efficiëntievoordelen nagestreefd.

In 2021 hebben een aantal overkoepelende beleidsvraagstukken prioriteit gekregen. Zo is veel aandacht uitgegaan naar het uitvoeren van een *onafhankelijke waardering* van banken in resolutie. DNB heeft voortgang geboekt in het kunnen waarborgen dat een onafhankelijke waardering kan worden uitgevoerd wanneer dit nodig is. Ook voor verzekeraars heeft de onafhankelijke waardering aandacht gekregen in 2021. Zo heeft DNB in het kader van een concreet crisisdossier een voorlopige waardering uitgevoerd en een onafhankelijke waardering laten uitvoeren die, mocht dat nodig zijn geweest, kon dienen als grondslag voor een eventueel besluit tot afwikkeling. Met deze ervaring is vervolgens een stappenplan voor de inhuur van een onafhankelijke waardeerder opgesteld die toepasbaar is voor zowel banken als verzekeraars.

Een aantal bredere *beleidsvraagstukken* is nader uitgewerkt die zowel voor banken als verzekeraars relevant zijn. Deze beleidsvraagstukken zien op de uitwerking van de resolutie instrumenten en verwevenheden binnen de Nederlandse financiële sector, die de afwikkelbaarheid van instellingen kunnen bemoeilijken. Ook heeft DNB ingespeeld op gewenste wetswijzigingen en de nodige voorbereidingen daarvoor. Daarnaast heeft DNB zich ingezet voor de harmonisatie van nationale resolutie-regimes binnen Europa, in het bijzonder voor een Europees kader voor herstel en afwikkeling van verzekeraars.

De mogelijke impact van de *coronacrisis* op de DNB taken is centraal binnen DNB opgepakt. In dit kader heeft de divisie resolutie, samen met andere divisies binnen DNB én met de SRB, op een doorlopende basis geanalyseerd of de coronacrisis opschaling vereist(e) voor de resolutiewerkzaamheden. Daarnaast is het doorlopend bezig geweest met het borgen van de lessen uit de coronacrisis met betrekking tot de resolutie- en DGS-taken.

Communicatie en crisismanagement

Op het terrein van crisismanagement zijn in 2021 belangrijke stappen gezet. Zo is de opgezette crisismanagementstructuur voor de resolutie- en DGS-taken verder ingebed en aangesloten op de DNB-brede crisismanagementstructuur. Dit zorgt ervoor dat medewerkers flexibel en breed inzetbaar zijn wanneer een resolutie- of DGS-casus om extra capaciteit vraagt. Daarnaast heeft DNB nadruk gelegd op een effectievere bijdrage van haar crisismanagementteam binnen de resolutie- en DGS-taken. Concreet is een kernteam opgesteld met daarnaast een pool van vaste medewerkers die als schil voor dit team kan fungeren. Dit team is in een ondersteunende rol daadwerkelijk betrokken geweest bij een crisisdossier en heeft de lessen uit dit dossier in de crisisorganisatie weten te borgen.

In 2021 heeft DNB ook crisisoefeningen georganiseerd voor haar medewerkers waarin (onderdelen van) een resolutiecasus door middel van een dry-run onder

de loep is (zijn) genomen. Hierbij zijn de *lessons learned* gedeeld binnen de crisisorganisatie en waar nodig verbeteringen in de crisismanagementorganisatie doorgevoerd. Ten aanzien van crisiscommunicatie heeft DNB in 2021 een strategie ontwikkeld die een consistente aanpak uitzet in het geval van een resolutie- of DGS-casus. Deze aanpak zal zowel voor verzekeraars als banken gelden, met dien verstande dat op aspecten maatwerk zal worden toegepast. Tot slot heeft DNB ten aanzien van crisismanagement procesafspraken met relevante externe stakeholders opgesteld dan wel verstevigd en is het communicatiehoofdstuk in de resolutieplannen aangevuld.

Data en digitale strategie

In lijn met de digitale ambitie van DNB worden ook de resolutie- en DGS-processen steeds meer data gedreven en ondersteund door digitale oplossingen. Bij de uitvoering van de digitale strategie voor resolutie en DGS is nauw samengewerkt met Toezicht en andere taakgebieden binnen DNB.

In 2021 heeft DNB een belangrijke slag gemaakt in het rapportageproces voor verzekeraars. Het proces, de rapportagevereisten en de tekortkomingen in de aanleveringen door verzekeraars zijn geëvalueerd en waar nodig geüpdatet. Ook is in 2021 de kwaliteit van rapportages verder verbeterd door meer gebruik te maken van geautomatiseerde controles op de door instellingen aangeleverde rapportages. Voor LSI's is in 2021 verbetering aangebracht van de digitale processen voor resolutieplanning.

In 2021 zijn eerder ontwikkelde dashboards en analyses verbeterd en uitgebreid. Zo ook de applicatie voor het DGS-uitkeringssysteem (NDGS). Deze is onder andere uitgebreid met functionaliteit voor Europese samenwerking tussen DGS- en (*home-host* functionaliteit). Daarnaast zijn de eerste stappen gezet om het DGS-uitkeringssysteem naar de Cloud te migreren, voor een betere flexibiliteit, schaalbaarheid en performance van dit systeem.

3.4.2 Bereikte resultaten Resolutie banken en verzekeraars

Ten aanzien van de resolutietaak richtte DNB zich in 2021 op de volgende doelstellingen, zoals vastgelegd in de ZBO-begroting 2021:

- Resolutieplanning voor banken:
 - Resolutieplannen voor banken die aan de algemeen belangtest voldoen (SI's en LSI's) zijn aangescherpt en verder geoperationaliseerd (voor SI's in samenwerking met de SRB in IRT's)
 - Voor beleggingsondernemingen die onder de BRRD vallen worden de resolutieplannen opgesteld
 - Updaten en vaststellen voor het bredere MREL beleid voor LSI's
 - Bindende MREL besluiten zijn genomen voor alle banken (ook LSI-banken met resolutiestrategie)
 - Het raamwerk van de ABT voor LSI's zal worden herzien en worden aangevuld met nieuwe inzichten
 - De beoordelings- en handhavingskaders voor afwikkelbaarheid en MREL zijn geïmplementeerd en toegepast in navolging van het te ontwikkelen SRB beleid
- Instrumentarium en beleid voor banken:
 - Bancaire playbooks op het gebied van sale-of-business, bail-in en liquiditeit zijn uitgewerkt
 - DNB handboeken op het terrein van bail-in, sale of business en waarderings-technieken zijn voor banken verder uitgewerkt
 - Het handboek voor de overbruggingsinstelling is opgesteld
 - Er is progressie geboekt in het uitwerken van het mechanisme voor claimrechten voor crediteuren die aan bail-in zijn onderworpen
 - Bijdragen aan Europese en mondiale beleidsontwikkeling en op internationaal niveau DNB's speerpunten nastreven
 - BRRD2 en de begeleidende herstellwetgeving is tijdig en effectief geïmplementeerd door de wetgever in nationale wetgeving.

- Resolutieplanning voor verzekeraars:
 - Er heeft een verdere verdieping plaatsgevonden op eerder opgestelde resolutieplannen voor grote verzekeraars.
 - Initiële resolutieplannen voor middelgrote verzekeraars zijn opgesteld.
- Instrumentarium en beleid voor verzekeraars
 - De resolutie-instrumenten voor verzekeraars zijn verder uitgewerkt in DNB-handboeken.
 - De toepassing van het resolutie-instrumentarium voor verzekeraars is verder geïntegreerd in de resolutieplannen.
 - Voor verzekeraars zijn juridische en beleidsmatige thema's uitgewerkt.
 - DNB heeft zich op Europees niveau ingezet voor Harmonisatie van herstel- en afwikkelingskaders voor verzekeraars
 - De knelpunten in de Wet herstel en afwikkeling van verzekeraars zijn geïnventariseerd en besproken in een open-dialoog met het Ministerie van Financiën.
- CCP resolutie
 - Voorbereidende werkzaamheden op de CCP-resolutietaak in lijn met het Europese resolutieregime en internationale standaarden.
 - Op internationaal niveau bijdragen aan de verdere ontwikkeling van resolutiekaders voor CCP's en de samenwerking in de zogenaamde crisis management groups (CMG's).

De volgende in 2021 behaalde resultaten hebben bijgedragen aan deze doelstellingen.

Banken - resolutieplanning

Het opstellen van resolutieplannen vormt de hoeksteen van de resolutietaak en is een doorlopend, en iteratief proces. Voor de resolutieplanning van banken wordt onderscheid gemaakt tussen significante en niet-significante banken (SI's en LSI's). Zeven SI's vallen onder de verantwoordelijkheid van de SRB. DNB is als nationale resolutieautoriteit direct verantwoordelijk voor de resolutieplanning van LSI's.

Voor de SI's hebben de Internal Resolution Teams (IRT's) van DNB en de SRB resolutieplannen weer herzien, verdiept en verbeterd. Zo heeft er een verdieping plaatsgevonden op het gebied van liquiditeit, financiering, informatiesystemen en operationele continuïteit. Voor alle SI's zijn in 2021 wederom besluiten over MREL-eisen genomen (een jaarlijks terugkerend proces). In 2021 is de focus komen te liggen op het operationaliseren van resolutieplannen en het bevorderen van afwikkelbaarheid bij banken. Zo heeft DNB afgelopen jaar wederom geïnvesteerd in het operationeel uitvoerbaar maken van resolutiestrategieën (bail-in en sale-of-business) bij SI's (door playbooks samen met banken uit te werken). Banken met bail-in als afwikkelstrategie hebben ten behoeve van hun bail-in playbooks aanvullende guidance ontvangen over onder meer de implicaties van de implementatie van BRRD, het claim recht mechanisme en de senior laag. Mede naar aanleiding van serieuze vragen van de SRB over de voortgang van de bail-in playbooks van de Nederlandse banken, heeft DNB besloten extra capaciteit op de verdere ontwikkeling van het bail-in instrument in te zetten. Ten slotte heeft DNB in 2021 deelgenomen aan de verschillende 'host' IRT's¹⁰ en SRB besluitvorming, en heeft DNB deze platformen actief benut voor overleg en informatiedeling.

Voor alle LSI's met resolutie als afwikkelstrategie zijn sinds 2020 resolutieplannen beschikbaar. In 2021 zijn ook plannen opgesteld voor alle LSI's die afwikkeling via regulier faillissement als voorkeursstrategie hebben. In 2021 is ingezet op het verder operationaliseren van de vastgestelde resolutie-strategieën. Zo is voor alle instellingen gewerkt aan verdiepende sale-of-business (SoB) playbooks. Alle banken met SoB als afwikkelstrategie hebben in 2021 een eerste iteratie ('fase 1') van het playbook opgesteld. Verder is het rapporteren van data door instellingen robuuster opgezet en is een start gemaakt van de afwikkelbaarheidsbeoordeling van banken. Voor LSI's is het MREL-beleid in 2021 nader uitgewerkt en hebben alle banken die bij

falen via regulier faillissement worden afgewikkeld een bindende MREL-eis ontvangen. Voor banken waarbij de afwikkelstrategie resolutie is, is het opleggen van de bindende eis verschoven naar 2022. De reden hiervoor is de lopende herziening van het raamwerk dat gebruikt wordt om te bepalen of afwikkeling van een instelling in resolutie het algemene belang dient. De herziening vindt plaats naar aanleiding van gewijzigde internationale inzichten, tevens worden er nieuwe datapunten die op nationaal niveau zijn ingewonnen meegenomen in deze herziening. Omdat deze herziening impact kan hebben op de voorkeursstrategie voor afwikkeling na falen voor deze instellingen heeft DNB besloten om dit jaar nog geen bindende MREL-eisen vast te stellen voor LSI's met resolutie als voorkeursstrategie.

Ten slotte is gewerkt aan het opstellen van een ABT raamwerk voor beleggingsondernemingen, ter ondersteuning van resolutieplanning voor deze sector. De resolutieplanning voor beleggingsondernemingen zal worden gestart zodra het ABT raamwerk is afgerond.

[Banken - Instrumentarium, operationeel beleid en communicatie](#)

Ten aanzien van het operationaliseren van het bail-in instrument heeft DNB wederom voortgang geboekt. Zo is verder gewerkt aan de operationele uitwerking van het bail-in mechanisme. Voorts is de guidance voor de door de SI's te ontwikkelen operationele playbooks verder gebracht. Op internationaal gebied is bijgedragen aan de publicatie van een rapport over *bail-in execution practices* door de Financial Stability Board (FSB).

Ook is in 2021 gewerkt aan het operationaliseren van het Sale-of-Business (SoB) instrument. Het SoB handboek is in 2021 grotendeels gereed gemaakt, een eerste iteratie zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2022 gereed zijn en bij de

¹⁰ Voor Europese banken buiten Nederland, maar met een dochteronderneming in Nederland.

SRB worden geconsulteerd. Met behulp van het SoB instrument kan DNB een falende bank geheel of gedeeltelijk verkopen, om te waarborgen dat klanten toegang tot hun betaal- en spaarrekeningen houden en de koper de kritieke functies van de bank kan voortzetten.

DNB heeft in 2021 eveneens verder gewerkt aan het handboek voor de overbruggingsinstelling. Een opzet voor dit handboek is in 2021 afgerond. In 2022 zal worden begonnen met de uitwerking van het handboek Een overbruggingsinstelling kan worden gebruikt om een bank of verzekeraar tijdelijk onder te brengen in het geval dat een verkoop niet mogelijk of niet opportuun is.

Ten aanzien van beleidsmatige vraagstukken is de Europese resolutierichtlijn BRRD2 eind 2021 volledig geïmplementeerd in de nationale Wet op het financieel toezicht, waarbij DNB intensieve ondersteuning heeft geboden aan het Ministerie van Financiën. Hierbij zijn tevens herstelbepalingen ingevoerd die zullen bijdragen aan een effectievere uitvoering van het resolutie-instrumentarium en dan met name het bail-in instrument.

Wat betreft MREL beleid zijn voor zowel SI's als LSI's het afgelopen jaar stappen gezet. Zo heeft DNB intensief bijgedragen aan het MREL beleid voor SI's bij de SRB. Het aanhouden van voldoende MREL door een bank is cruciaal voor het effectief kunnen toepassen van het bail-in instrument. Een specifiek resultaat is dat DNB in 2021 wederom heeft geborgd dat de eisen (van de SRB) aan SI's op het gebied van MREL voldoen aan de minimale achterstellingseis van 8% van de balans, wat de toepassing van bail-in (indien nodig) eenvoudiger maakt. Dit zal voor DNB de komende jaren een aandachtspunt blijven. DNB heeft in 2021 het MREL-beleid voor LSI's afgerond en heeft daarop bindende MREL eisen opgelegd aan LSI's die faillissement als afwikkelstrategie hebben. Zoals eerder aangegeven is het stellen van bindende eisen aan banken met resolutie als afwikkelstrategie verschoven naar 2022, in het kader van een lopende herziening van het raamwerk voor de algemeenbelangtest.

Het kunnen uitvoeren van een onafhankelijke waardering is een belangrijke voorwaarde voor effectieve resolutie. Voor LSI's werkt DNB derhalve aan het waarborgen dat een dergelijke onafhankelijke waardering kan worden uitgevoerd wanneer dit nodig is. Hiervoor is het noodzakelijk dat DNB tijdig complete, accurate en recente data van banken ontvangt. In 2021 is specifiek gewerkt aan beleid en verwachtingen richting banken omtrent het aan kunnen leveren van waarderingsdata. Dit beleid zal in 2022 worden geconsulteerd en gepubliceerd.

DNB heeft gerichte bijdrages geleverd aan prioriteiten op Europees en mondiaal niveau. Zo zijn internationale gremia (SRB, EBA en FSB) wederom gebruikt om de uitdagingen in het wettelijk kader en de implementatie van resolutie instrumenten te signaleren en adresseren. Binnen verschillende werkgroepen van de SRB heeft DNB zich sterk gemaakt voor duidelijke resolutievereisten en verwachtingsmanagement, afdoende liquiditeit in – en na resolutie en consistente implementatie van BRRD2 vereisten, waaronder voldoende (achtergestelde) MREL voor Europese SI's. Deze aandachtspunten blijven ook in 2022 relevant. Ten slotte heeft DNB in 2021 actief bijgedragen aan de totstandkoming van een breed pakket aan nieuwe resolutie en DGS-wetgeving dat naar verwachting in 2022 door de Europese Commissie gepubliceerd wordt. Het doel van deze nieuwe wetgeving is om bestaande tekortkomingen in het Europese afwikkelraamwerk te adresseren en harmonisatie binnen de bankenunie te bevorderen.

Verzekeraars – Resolutieplanning

In 2019 is DNB gestart met het opzetten van de resolutietaak voor verzekeraars. Sindsdien is er veel voortgang geboekt. Zo zijn in het afgelopen jaar eerste versie resolutieplannen opgesteld voor middelgrote verzekeraars. Hiermee is voor alle instellingen die in aanmerking komen voor resolutie een resolutieplan opgesteld. Ook is een verdiepingsslag gemaakt in de eerder opgestelde resolutieplannen voor "grote" verzekeraars. In deze verdiepingsslag is een nadere onderbouwing van de resolutiestrategie gegeven en zijn mogelijk uitdagingen voor afwikkeling

geïdentificeerd. Waar mogelijk is de voortgang gemaakt in de uitwerking van de resolutie-instrumenten verwerkt in de opgestelde resolutieplannen.

Ook is DNB in 2021 van start gegaan met het opstellen van een beoordelingskader voor de afwikkelbaarheid van verzekeraars. Dit kader zal in 2022 worden afgerond.

Verzekeraars - Instrumentarium, operationeel beleid en communicatie

In het afgelopen jaar heeft DNB voortgang gemaakt in het operationaliseren van de resolutie-instrumenten voor verzekeraars en bijbehorende beleid. Zo heeft DNB nader in kaart gebracht onder welke voorwaarden zij over mag gaan tot groeps-resolutie. Door middel van groepsresolutie kan DNB ook op moederondernemingen of andere entiteiten binnen verzekeraarsgroepen haar bevoegdheden en instrumenten toepassen, indien dit noodzakelijk en proportioneel is. Ook zijn eerste analyses uitgevoerd ten aanzien van de wettelijke bevoegdheden om in resolutie de zeggenschap over te nemen en/of een bijzondere bestuurder te benoemen.

Het bail-in instrument voor verzekeraars is in 2021 nader uitgewerkt. Daarnaast is gestart (deels in het kader van concrete crisisdossiers) met het uitwerken van specifieke vraagstukken, zoals de vormgeving van claimrechten bij conversie, de werking van bail-in op verschillende verzekeringsproducten, welke (categorieën van) passiva aan bail-in kunnen worden onderworpen en wat de rangorde is van deze categorieën. In de uitwerking van het bail-in instrument trekt Resolutie Verzekeraars samen op met Resolutie banken met banken omdat de problematiek bij de uitwerking van deze instrumenten bij banken en verzekeraars in belangrijke mate vergelijkbaar is. Ook is ten behoeve van de uitwerking van het SoB-instrument voor

verzekeraars input geleverd voor het SoB handboek. Voor dit instrument zijn tevens tijdslijnen in kaart gebracht voor het opstellen van SoB playbooks voor verzekeraars.

DNB heeft zich in 2021 verder ingezet voor harmonisatie van resolutieregimes, in het bijzonder een Europees kader voor herstel en afwikkeling van verzekeraars. Hiervoor is in 2021 een concept Richtlijn gepubliceerd, dat nu voorligt aan de Europese Raad en het Europees Parlement. DNB leverde technische input aan het Ministerie van Financiën voor de beoordeling van dit kader, en de rol van een evt. aanvullend nationaal Insurance Guarantee Scheme (IGS).

CCP Resolutie

De CCP-resolutietaak van DNB is in 2021 verder opgebouwd in lijn met de Europese verordening, die inmiddels is gepubliceerd. Ook heeft DNB op internationaal niveau bijgedragen aan de verdere ontwikkeling van resolutiekaders voor CCP's en de samenwerking in de zogenaamde crisis management groups (CMG's).¹¹

3.4.3 Bereikte resultaten DGS

Ten aanzien van de DGS-taak richtte DNB zich in 2021 op de volgende doelstellingen, zoals vastgelegd in de ZBO-begroting 2021:

- Samen met banken en een communicatiebureau is een publiekscampagne gestart om de kennis over DGS en haar kernkenmerken te verhogen (naar 65% in 2022). Zo is de vindbaarheid en consistentie van DGS-informatie verbeterd
- De home-host-functionaliteit die benodigd is voor Europese samenwerking bij een DGS-uitkering is verder geoperationaliseerd en de verplichte samenwerking met andere DGS'en in de Europese Unie is versterkt

¹¹ Zo heeft DNB de ABT en resolutiestrategie voor een Nederlandse CCP geactualiseerd en verdiept, in samenwerking met de *crisis management group* DNB bijgedragen aan de ontwikkeling van het Europese resolutieraamwerk door bij European Securities and Markets Authority (ESMA) mee te werken aan richtsnoeren en technische standaarden, die verdere invulling geven aan de Europese verordening.

- Er is naar mogelijkheden gekeken om, naast DigiD, aanvullende elektronische identificatiemogelijkheden te koppelen aan het webportaal dat onderdeel uitmaakt van het uitkeringssysteem
- De beoordelingstool voor IKB-bestanden is uitgebreid en de kwaliteit van IKB-bestanden aangeleverd door banken is verder verbeterd
- Een volwaardige operationele stress-test is uitgevoerd
- Gewerkt aan het verder verduidelijken en operationaliseren van beleid, bijvoorbeeld op het gebied van derdenrekeningen en de samenhang tussen het DGS en regelgeving ten aanzien van het tegengaan van witwassen en terrorismefinanciering
- Een evaluatie en voorstel tot herziening van de risicomethodiek voor de berekening van kwartaalpremies aan het DGF is afgerond
- Er is bijgedragen aan beleidsontwikkeling op het gebied van de aankomende herziening van de DGS-richtlijn en de totstandkoming van EDIS
- Het DGS voor Caribisch Nederland is verder ontwikkeld.

De volgende in 2021 behaalde resultaten hebben bijgedragen aan deze doelstellingen.

Publieksbekendheid Nederlandse Depositogarantie

In april 2021 heeft DNB de publieksvoorlichting rondom de Nederlandse Depositogarantie succesvol gelanceerd en is een tweede flight tegen het einde van het jaar gestart. De voorlichting heeft tot doel om de publieksbekendheid met de Nederlandse Depositogarantie onder het Nederlandse publiek te vergroten tot een niveau van 65%. Alleen met voldoende bekendheid bij het publiek kan depositogarantie haar preventieve werking realiseren en bijdragen aan de financiële stabiliteit van Nederland. De voorlichting is gelanceerd met een actieve voorlichting op sociale media, een nieuwe DNB-website en een bancaire 'toolkit' voor de sector om op klant- en productniveau bij te kunnen dragen aan de vergroting van de bekendheid. Een aantal banken heeft actief bijgedragen aan de lancering door de voorlichtingscontent uit te zetten via eigen sociale mediakanalen.

Verbeteren kwaliteit Individueel Klantbeeld

Banken leveren sinds 2019 gegevens aan op basis van de regelgeving voor het individueel klantbeeld (IKB). Dit stelt DNB in staat om binnen 7 werkdagen te kunnen uitkeren. DNB houdt toezicht op de kwaliteit van de IKB-bestanden die banken aanleveren. DNB heeft in 2021 het beoordelingskader voor de naleving van de IKB-beleidsregel aangepast voor verduidelijking van bestaande bepalingen en aanvullende rapportageverplichtingen, op basis van input vanuit de sector en voortschrijdend inzicht van DNB.

Het beoordelingskader bevat tevens een groeipad voor de kwaliteit van de IKB-bestanden van banken. Alle banken zijn beoordeeld naar het groeipad van het beoordelingskader. Banken die niet voldeden zijn hierop aangesproken. Het streven is om per 1 januari 2024 een tijdig en volledig IKB-bestand met 100% juiste IKB's zo dicht mogelijk te benaderen. Voor 2021 was het streven per bank om minstens 80% van de IKB's te laten voldoen aan geautomatiseerde controles zonder signaleringsfouten, 79% van de banken heeft aan dit ambitieniveau voldaan. Daarnaast was het doel (net zoals in 2020) om alle aanleveringen binnen 3 werkdagen te doen, 95% van de banken heeft hieraan voldaan.

Grensoverschrijdende samenwerking

Depositohouders van een buitenlands bijkantoor van een Nederlandse bank worden uitgekeerd door het DGS in het land waarin het bijkantoor is gevestigd en vice versa. De uitvoering hiervan krijgt vorm via samenwerkingsovereenkomsten. In 2021 heeft DNB verder gesproken met de DGS-autoriteiten van Luxemburg en Frankrijk over het afsluiten van samenwerkingsovereenkomsten. Met het Luxemburgse DGS zijn in 2021 bilaterale contracten afgesloten en is gewerkt aan het operationaliseren van de samenwerking. De onderhandelingen over de bilaterale contracten met het Franse DGS worden in 2022 voortgezet. Tot slot heeft dit jaar een herijking plaatsgevonden over de prioriteitslanden met betrekking tot het opstellen van bilaterale afspraken, op basis van door banken aangeleverde gegevens.

Uitkeringsapplicatie

De DGS-processen kennen een hoge automatiseringsgraad. Dit is noodzakelijk om aan de uitkeringstermijn van 7 werkdagen te kunnen voldoen. De uitkeringsapplicatie wordt voortdurend aangepast aan nieuwe technologische en functionele ontwikkelingen. Dit is nodig voor een schaalbaar, betrouwbaar en veilig uitkeringsproces. In 2021 is DNB onder andere een traject gestart naar het uitbreiden van inlogmogelijkheden, zodat ook deposanten die niet over DigiD beschikken kunnen inloggen. In 2021 zijn de eerste stappen gezet voor een overgang naar de Cloud, waarbij op dit moment de testomgeving al in de cloud beschikbaar is.

Financiering

Ieder kwartaal betalen banken een (ongewogen) basisbijdrage en een (gewogen) risicobijdrage aan het Depositogarantiefonds (DGF). De hoogte van de premie die een bank betaalt, hangt af van het bedrag aan gegarandeerde deposito's bij die bank en het risicoprofiel. In 2021 heeft DNB een evaluatie gedaan van de methodiek voor het bepalen van de risicobijdrages. Op basis van deze evaluatie zijn dit jaar concrete voorstellen gedaan om deze te verbeteren.

Crisisvoorbereiding en –management

In 2021 heeft DNB vijf verschillende DGS (stress)testen uitgevoerd. Specifiek zijn het uitkeringssysteem, de financiering en de besturing van een DGS-uitkeringssituatie getest. Met betrekking tot de financiering van het DGS is onder andere de focus gelegd op het tijdig mobiliseren van de financiële middelen en de toegang tot alternatieve financieringsmogelijkheden. Daarnaast zijn reguliere tests uitgevoerd van de IKB-bestanden van banken en het NDGS-uitkeringssysteem. Op basis van de uitgevoerde DGS testen in 2021 en het beoordelingskader uit de herziene EBA

richtsnoeren¹² kan worden geconcludeerd dat DNB in staat is de wettelijk toegewezen terugbetalingsfunctie te vervullen. Geïdentificeerde verbeteracties worden opgepakt door DNB.

Beleidsontwikkeling

Op Europees niveau waren wederom ontwikkelingen op verschillende beleidsterrein. Zo heeft de Europese Bankautoriteit (EBA) in september een herziening gepubliceerd van de richtlijnen voor stresstests door DGS'en. In oktober volgde een Opinie over de behandeling van derdengeldenrekeningen onder de DGSD¹³. Verder heeft DNB in 2021 actief bijgedragen aan een lopend traject van de Europese Commissie (EC) om de BRRD- en DGS-richtlijnen aan te passen (het wetsvoorstel wordt halverwege 2022 verwacht). Hierbij wordt mede gekeken naar de inzetbaarheid van DGS-gelden voor afwikkelingsmaatregelen anders dan faillissement in combinatie met een DGS-uitkering. De voortgang in Europese onderhandelingen over EDIS is beperkt gebleken. DNB heeft wel gewerkt aan een herijking van de eigen positie m.b.t. EDIS. Verder heeft DNB in 2021 gewerkt aan de implementatie van de aanbevelingen van de EBA Opinie¹⁴ over de samenhang tussen het DGS en de regelgeving ten aanzien van het tegengaan van witwassen en terrorismefinanciering. Als laatste heeft DNB verschillende wijzigingen met betrekking tot de beleidsregel Individueel Klantbeeld en de beleidsregel Reikwijdte en Uitvoering Depositogarantiestelsel ingevoerd.

DGS Caribisch Nederland

Sinds eind 2017 geeft DNB ook uitvoering aan het DGS voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Inwoners van deze eilanden zijn beschermd tot 10.000 USD per persoon per bank voor het geld dat op rekeningen staat bij de lokale vestigingen van banken

¹² Revised EBA revised Guidelines on DGS stress tests (September 2021)

¹³ Zie EBA Opinion on the treatment of client funds under Deposit Guarantee Scheme Directive (October 2021)

¹⁴ Zie EBA Opinion on the interplay between AMLD and DGSD (December 2020)

die actief zijn op de drie eilanden. In 2021 is, in samenwerking met het ministerie van Financiën, verder gewerkt aan verdere concretisering van mogelijke aanpassingen aan de regelgeving. Daarnaast is er een operationele test uitgevoerd op het vlak van de uitvoeringsorganisatie.

3.5 Key Performance Indicators

Als gevolg van veranderingen in de voor Resolutie relevante omgeving is een viertal doelen (KPI's) geherprioriteerd. Voor deze KPI's geldt dat de in 2021 behaalde resultaten onder streefwaarde zijn en dat deze activiteiten verschuiven naar 2022. Het gaat hier om de volgende KPI's:

Tabel 20 KPIs onder streefwaarde

KPI onder streefwaarde	Beschrijving
<ul style="list-style-type: none"> ■ Voor beleggingsondernemingen die onder de BRRD vallen worden de resolutieplannen opgesteld; ■ MREL besluiten zijn genomen voor alle banken (ook LSI-banken met resolutiestrategie); ■ Gezamenlijke evaluaties van casuïstiek en simulaties op nationaal en Europees niveau (SRM-SSM) geïmplementeerd ■ Het handboek voor de overbruggingsbank is opgesteld 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Door herprioritering in het kader van de herziening van het ABT-raamwerk voor LSI's is deze KPI verschoven naar 2022. ■ Voor LSI's met als afwikkelstrategie resolutie is het opleggen van een bindende MREL-eis verschoven naar 2022. De aanleiding hiervoor is de herziening van het algemeen belangraamwerk. Deze wordt momenteel herzien en kan mogelijk directe gevolgen hebben op de hoogte van de MREL-eis voor een aantal instellingen. ■ DNB heeft in 2021 niet geparticipeerd in SRB een oefening. Deze zal in Q1 van 2022 plaatsvinden. In plaats hiervan is meer nadruk gelegd op evaluatie van het crisisdossier in de verzekeringssector. ■ De uitwerking van het handboek voor de OBI is verschoven naar 2022. Deze capaciteit is ingezet op het crisisdossier in de verzekeringssector en de uitwerking van het bail-in handboek.

Tabel 21 Overzicht KPI's 2021

Ambities	KPI's	Streefwaarden 2021	Uitkomsten 2021
Elke Nederlandse bank en verzekeraar is afwikkelaar	Aantal instellingen waarvoor een resolutie- of afwikkelingsplan in faillissement is opgesteld	<ol style="list-style-type: none"> 1. Resolutieplannen voor banken die aan de algemeen belangtest voldoen, zijn volledig en verder geoperationaliseerd; 2. Voor beleggingsondernemingen die onder de BRRD vallen worden de resolutieplannen opgesteld; 3. Er heeft een verdere verdieping plaatsgevonden van de resolutieplannen voor verzekeraars; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conform streefwaarde. 2. Onder streefwaarde: Dit is verschoven naar 2022 in afwachting van het algemeenbelangtest raamwerk. 3. Conform streefwaarde.
	Mate waarin resolutie-vereisten zijn toegepast	<ol style="list-style-type: none"> 4. MREL besluiten zijn genomen voor alle banken (ook LSI-banken met resolutiestrategie); 5. De beoordelings- en handhavingskaders voor afwikkelaarbaarheid en MREL zijn geïmplementeerd en toegepast in navolging van het te ontwikkelen SRB beleid; 6. De toepassing van het resolutie-instrumentarium voor verzekeraars is verder geïntegreerd in de plannen; 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Onder streefwaarde: het stellen van bindende MREL-eisen voor LSI-banken met resolutiestrategie is verschoven naar 2022. 5. Conform streefwaarde. 6. Conform streefwaarde.
	Trend in afwikkelaarbaarheid	<ol style="list-style-type: none"> 7. Bancaire playbooks op het gebied van sale-of-business, bail-in en liquiditeit zijn uitgewerkt; 8. Op DGS-terrein is de kwaliteit van door bank aangeleverde gegevens (IKB) met 20% verbeterd ten opzichte van 2020; 	<ol style="list-style-type: none"> 7. Conform streefwaarde. 8. Conform streefwaarde.
Elke falende Nederlandse bank en verzekeraar wordt tijdig afgewikkeld	Operationeel voorbereid op afwikkeling	<ol style="list-style-type: none"> 9. Voor het (cross-sectorale) crisismanagement zijn integrale meerjarige testkalenders opgesteld en minimaal drie interne simulaties uitgevoerd, geëvalueerd en verbeteringen geïmplementeerd 10. Gezamenlijke evaluaties van casuïstiek en simulaties op nationaal en Europees niveau (SRM-SSM) geïmplementeerd 11. Vereiste DGS-stresstesten met nieuwe guidance vanuit EBA (zowel in NL als in CN) uitgevoerd 12. DNB handboeken op het terrein van bail-in, sale of business en waarderingstechnieken zijn voor banken verder uitgewerkt; 13. Het handboek voor de overbruggingsbank is opgesteld 14. De resolutie-instrumenten voor verzekeraars zijn verder uitgewerkt in DNB-handboeken; 15. Voor verzekeraars zijn juridische en beleidsmatige thema's uitgewerkt; 	<ol style="list-style-type: none"> 9. Conform streefwaarde. 10. Onder streefwaarde: DNB heeft in 2021 niet geparticipeerd in SRB oefening. Deze zal in Q1 van 2022 plaatsvinden. Wel vinden er nationaal evaluaties plaats van casuïstiek, met name aan de verzekeringkant. 11. Conform streefwaarde. 12. Conform streefwaarde. 13. Onder streefwaarde: Het opstellen van een OBI-handboek is verschoven naar 2022. Wel is in 2021 een opzet van het handboek opgesteld. 14. Conform streefwaarde. 15. Conform streefwaarde.
De wettelijke taken voor resolutie en DGS worden effectief uitgevoerd in optimale synergie met micro-prudentieel toezicht en de overige delen van DNB	Bedrijfsvoering is efficiënt en communicatie is consistent	<ol style="list-style-type: none"> 16. Samen met banken en een communicatiebureau is een publiekscampagne gestart om de kennis over DGS en haar kernkenmerken te verhogen (naar 65% in 2022); vindbaarheid en consistentie van DGS-informatie is verbeterd; 17. Capaciteit voor de Resolutie- en DGS taken is geborgd, waarbij de financiering binnen de begrotingskaders blijft en optimaal gebruik wordt gemaakt van beschikbare expertise, ondersteuning en (data) infrastructuur binnen DNB en SRM; 18. DNB communiceert helder en consistent richting sector, markt en publiek ten einde de verwachtingen en impact van haar resolutietaken goed te managen; 	<ol style="list-style-type: none"> 16. Conform streefwaarde. 17. Conform streefwaarde. 18. Conform streefwaarde.

Ambities	KPI's	Streefwaarden 2021	Uitkomsten 2021
DNB draagt bij aan een slagvaardig Europees resolutiemechanisme dat aan onderhavige instellingen afdoende en vergelijkbare eisen stelt	Reputatie en gelijk speelveld	<ol style="list-style-type: none">19. DNB zet zich op Europees niveau (SRB, EBA, EFDI, EIOPA, EC) in voor:20. Beleidsontwikkeling op het gebied van (achtergestelde) MREL, interne MREL voor bankgroepen en een concreet beoordelingskader voor uitgifte van MREL in derde landen21. Operationalisering van het bail-in instrument22. Vormgeving van EDIS, versteviging van de home-host samenwerking, verdere harmonisatie van het DGS en opvolging van de DGSD-evaluatie23. Harmonisatie van herstel- en afwikkelingskaders voor verzekeraars24. Implementatie van het resolutieregime voor CCPs25. BRRD2 en de begeleidende herstelwetgeving is tijdig en effectief geïmplementeerd door de wetgever in nationale wetgeving26. De knelpunten in de Wet herstel en afwikkeling van verzekeraars worden geïnventariseerd en besproken in open dialoog met het Ministerie van Financiën	<ol style="list-style-type: none">19. Conform streefwaarde.20. Conform streefwaarde.21. Conform streefwaarde.22. Conform streefwaarde.23. Conform streefwaarde.24. Conform streefwaarde.25. Conform streefwaarde.

3.6 Risicobeheersing

DNB heeft in 2021 belangrijke operationele risico's geïdentificeerd die de doelstellingen en activiteiten op het gebied van Resolutie en DGS konden beïnvloeden. Voor 2021 onderscheidde DNB de volgende risico's:

Procesrisico

- Er is onvoldoende draagvlak binnen Nederland en in andere lidstaten om tot een slagvaardig wettelijk regime te komen, c.q. banken en verzekeraars in resolutie te nemen of afwikkelaar te maken. Hierdoor komt het gelijke speelveld binnen de Bankenuie niet tot stand, wat een geloofwaardige resolutieplanning en -uitvoering in Nederland belemmert.

Binnen de Bankenuie en bij het Ministerie van Financiën zette DNB actief in op een consistente toepassing van het resolutieraamwerk en drong het aan op harmonisatie van resolutie regimes.

HR-risico

- Het tijdig aantrekken en werven van talent met expertise op het gebied van resolutie is een uitdaging. Resolutie- of DGS ervaring komt niet veel voor op de arbeidsmarkt. Het risico bestaat dat niet voldoende medewerkers kunnen worden geworven om de doelstellingen en ambities te verwezenlijken.

DNB positioneerde zich als aantrekkelijke werkgever binnen de arbeidsmarkt door talentvolle medewerkers aan te trekken, en deze medewerkers te begeleiden en op te leiden tot experts op het gebied van de resolutie- en DGS taakuitvoering.

Proces risico

- Indien een resolutiecasus zich aandient is het niet uit te sluiten dat een herprioritering van de werkzaamheden moet plaatsvinden. Gezien de tijdsdruk die aan een dergelijke casus verbonden is, bestaat er een risico dat de casuïstiek leidt tot overbelasting van de divisie Resolutie naast haar reguliere en doorlopende werkzaamheden.

DNB heeft haar operationele gereedheid verder verbeterd teneinde te kunnen borgen dat het een instelling in resolutie kan plaatsen of een DGS-uitkering kan doen. Hierdoor worden de mogelijkheden om falen ordelijk aan te pakken vergroot. Zo is DNB in 2021 verder gegaan met de operationalisering van het resolutie-instrumentarium (bail-in en SoB) en de meer-jaren testkalender voor crisismanagement.

Proces risico

- In de toepassing van resolutie bestaan reputatierisico's voor DNB. In resolutie kan DNB nooit voor alle stakeholders een ideale oplossing bewerkstelligd worden. De toepassing van resolutie-instrumenten kan ertoe leiden dat crediteuren worden afgeschreven, of de situatie kan zich voordoen waarbij depositohouders bij uitkering van het depositogarantiestelsel vorderingen van boven de EUR 100.000 niet uitgekeerd krijgen. In het geval van een resolutiecasus bij verzekeraars is het zelfs aannemelijk dat een korting bij de polishouders moet worden neergelegd.

Door middel van proactieve communicatie met externe stakeholders over het resolutieregime en de voor- en nadelen van de toepassing daarvan, tracht DNB duidelijk te maken wat de mogelijke gevolgen in een resolutie- of DGS casus kunnen zijn. Het doel hiervan is om duidelijke verwachtingen te scheppen.

Proces risico

- Een gedegen aanpak van falen in de bank- of verzekeringssector wordt gehinderd door een onvoldoende operationeel resolutieraamwerk (instrumentarium, crisismangement, wettelijke lacunes) en / of transitieproblematiek op instellingsniveau (zoals bijvoorbeeld de trage opbouw van achtergestelde MREL, onvoldoende financieringsmogelijkheden vanuit het resolutie- of DGS fonds, beperkte afwikkelbaarheid instellingen, andere verwachtingen bij sector en maatschappij).

DNB heeft optimaal gebruik gemaakt van het target operating model om kennis en ervaring te delen en borgen. Tevens heeft deze werkwijze ervoor gezorgd dat medewerkers flexibel inzetbaar zijn in het geval van een mogelijke resolutiecasus. DNB doet dit onder andere door clustervorming op deelterreinen over de taken heen. Daarnaast is er sprake van kennisborging door adequate vastlegging van kennis, processen en quality assurance.

Juridisch risico

- De inzet van resolutie-instrumenten kan zonder precedentwerking leiden tot sterke juridisering en claims.

DNB heeft daarom een zorgvuldige besluit- en dossiervorming geborgd, met nadruk op gedegen (externe) waardering en NCWO analyse.

Informatiebeveiligingsrisico

- DGS applicaties voldoen niet aan de beveiligings-c.q. privacy vereisten.

DNB handhaafde een deel van het (voormalige) NDGS team ten behoeve van het onderhoud en beheer van de DGS applicaties, waarbij de continuïteit in kennis en processen geborgd blijft. De jaarlijkse risico-assessments en informatie-beveiligingsanalyses geven goed zicht op de mogelijke risico's op het terrein van informatiebeveiliging en bescherming van persoonsgegevens, zodat hier direct maatregelen op genomen kunnen worden.

Bijlagen

Bijlage 1 Toetsingen, markttoetreding, interventie en handhaving

Bijlage 2 Details capaciteit en financiering

Bijlage 3 Verslaggevingsgrondslagen, kostentoerekening en rechtmatigheidcriteria

Bijlage 4 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Bijlage 5 Controle verklaring van de onafhankelijke accountant

Bijlage 6 Afkortingenlijst

Bijlage 1 toetsingen, markttoetreding, interventie en handhaving

Tabel 22 Aantal getoetste beleidsbepalers

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kredietinstellingen	258	169	99	287	219	185
Kredietinstellingen 2e echelon	71	56	43	51	49	54
Verzekeraars	208	196	183	303	342	186
Verzekeraars 2e echelon	72	49	40	31	33	36
Overige Wft ¹	267	152	242	179	308	353
Pensioenfondsen	472	427	410	557	713	416
Betaalinstellingen	88	105	40	340	259	354
Trustkantoren	144	99	135	179	170	169
Cryptodienstverleners ²					110	117
Overige ³	41	107	70	17	48	39
Totaal⁴	1.621	1.360	1.262	1.944	2.251	1.909

¹ Toetsingen bij financiële holdings, afwikkelondernemingen, beleggings-ondernemingen, clearinginstellingen en premiepensioeninstellingen.

² Vanaf de inwerkingtreding van de 'Implementatiewet wijziging vierde anti-witwasrichtlijn' op 21 mei 2020 dienen aanbieders van cryptodiensten een registratie aan te vragen en toetst DNB bestuurders, mede-beleidsbepalers, commissarissen en houders van een gekwalificeerde deelneming van aanbieders van cryptodiensten.

³ Toetsingen bij instellingen op de BES-eilanden en bij centrale tegenpartijen (*central counterparty of CCP's*).

⁴ Dit totaal bestaat uit de drie soorten toetsingen die DNB uitvoert: toetsingen waarbij DNB op geschiktheid én betrouwbaarheid toetst, toetsingen waarbij DNB alleen op betrouwbaarheid toetst en toetsingen waarbij DNB op reputatie toetst (waarbij DNB vaststelt of de te toetsen persoon betrouwbaar en vakbekwaam is).

Tabel 22 Aantal getoetste beleidsbepalers - vervolg

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Waarvan:						
Positieve uitkomst met voorwaarden	13	16	13	4	12	9
Formeel negatief besluit ⁵	1	3	2	1	0	0
Ingetrokken aanvraag n.a.v. toetsing ⁶	40	32	28	19	20	25
Ingetrokken aanvraag tijdens toetsingsproces ⁷			15	26	21	7
Ingetrokken aanvraag voor toetsingsproces ⁸	101	77	72	68	145	87
Buiten behandeling gesteld ⁹	7	11	15	22	49	46
Hertoetsing geschiktheid en/of betrouwbaarheid	5	6	5	10	5	5
Percentage negatieve uitkomst¹⁰	4%	4%	6%	5%	4%	3%

- ⁵ Zaken waarbij DNB na een toetsingsgesprek tot het oordeel komt dat de kandidaat ongeschikt of onbetrouwbaar is en dit heeft neergelegd in een besluit dat naar de onderneming is verzonden.
- ⁶ Zaken waarbij DNB na een toetsingsgesprek tot het oordeel komt dat de kandidaat ongeschikt of onbetrouwbaar is en de instelling besluit om de kandidaat terug te trekken nadat het voornemen tot een negatief besluit door DNB bekend is gemaakt aan kandidaat en onderneming.
- ⁷ Zaken waarbij de instelling besluit om de kandidaat gedurende het toetsingsproces terug te trekken, voordat DNB tot een oordeel is gekomen, maar nadat het proces gestart is, bijvoorbeeld na een aanvullende vraag om informatie, of een eerste toetsingsgesprek. Deze categorie werd vóór 2018 niet apart geregistreerd maar was onderdeel van de algemene categorie 'ingetrokken aanvragen'. Vanaf 2018 is deze categorie 'ingetrokken aanvragen' gesplitst in 'ingetrokken tijdens toetsingsproces' en 'ingetrokken voor toetsingsproces'.
- ⁸ Zaken waarbij de instelling besluit om de kandidaat terug te trekken voordat DNB is gestart met het toetsingsproces.
- ⁹ Zaken die door DNB buiten behandeling zijn gesteld, bijvoorbeeld doordat de instelling de aanvraag niet tijdig heeft aangevuld.
- ¹⁰ Het percentage negatieve uitkomst bij geschiktheid is een optelsom van het aantal formeel negatieve besluiten, het aantal ingetrokken aanvragen n.a.v. toetsing en het aantal ingetrokken aanvragen tijdens toetsingsproces, gedeeld door het aantal toetsingen waarbij DNB op geschiktheid én betrouwbaarheid heeft getoetst (in 2021: 930)

Tabel 23 Aantal verleende vvgb's¹

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal vvgb's	223	214	339	594	430	355
banken	39	41	15	36	82	14
elektronischgeldinstellingen	-	0	0	41	20	40
betaalinstellingen	-	-	-	241	89	106
verzekeraars	25	38	28	59	93	32
premiepensioeninstellingen	25	11	3	5	8	7
beleggingsondernemingen en beheerders icbe	134	124	293	212	138	156

¹ De aangegeven aantallen betreffen verleende vvgb's. Niet alle vvgb-aanvragen leiden tot het daadwerkelijk verlenen van de gevraagde vvgb. Sommige aanvragen kunnen vanwege onvolledigheid buiten behandeling zijn gesteld of op prudentiële gronden zijn afgewezen. Ook zijn in 2021 meerdere aanvragen door de aanvragers ingetrokken.

Tabel 24 Inschrijvingen in registers¹

	2016	2017	2018	2019	2020	NL	BES	2021
Onder toezicht DNB								
Kredietinstellingen ²	105	104	103	102	94	87	10	97
Verzekeraars	179	167	159	159	114	203	23	226
Herverzekeraars	9	9	9	8	8	91		91
Pensioenfondsen	295	260	234	189	181	192	1	193
Betaalinstellingen ³	48	50	43	33	65	91	3	94
Trustkantoren ⁴	139	137	118	104	163	151	1	152
PPI	10	10	10	5	7	7		7
Afwikkelondernemingen	1	2	2	2	2	4		4
Notificaties in Nederland								
Kredietinstellingen ²	593	614	618		151	609		609
Verzekeraars	906	1030	1025	1056	265	912		912
Herverzekeraars	75	80	81	80		82		82
Pensioenfondsen								
Betaalinstellingen ³				651	575	579		579
Trustkantoren ⁴								
PPI								
Afwikkelondernemingen								

¹ Per 2021 is een gedetailleerdere selectie van toepassing op de tabellen.

² Inclusief niet-EU bijkantoren (3)

³ Hieronder zijn ook de begrepen de Wisselkantoren, Geldtransactiekantoren en Elektronischgeldinstellingen.

⁴ Inclusief enkelvoudige en groepshoofden

Tabel 25 (In)formele maatregelen ter handhaving van prudentiële en integriteitsregelgeving bij onder toezicht staande instellingen

							Waarvan:							
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Banken	Verzeke- raars	Pensioen- fondsen	Betaal- instellingen	Trust- kantoren	Beleggings- instellingen	Crypto- instellingen	Beleggings- onder- nemingen
Informele handhavingsmaatregelen (normoverdragend gesprek en waarschuwingsbrief)				10	9	18	3	1		6	8			
Aanwijzing	3	13	6	15	16	5	1			2	2			
Last onder dwangsom	33	15	8	11	4	7				1	3	3		
Bestuurlijke boete	26	15	9	18	25	12	1			2	5	3		1
Openbare waarschuwing	0	0	0	0	0	1							1	
Herstelplan	0	0	0	0	0	0								
Stille curatele	1	0	0	4	1	0								
Aanstelling bewindvoerder	0	0	0	2	0	0								
Doorhaling uit het register	1	2	6	6	1	1				1				
Aanvraag faillissement					1	0								
Aangifte bij het OM	0	2	0	1	0	1				1				
Totaal	64	47	29	60	57	44	5	1	0	13	18	6		1
Gepubliceerde formele maatregelen	5	2	0	5	29	11		1	2	1	4	1		1

Tabel 26 Maatregelen bij niet onder toezicht staande instellingen

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Waarvan:				
							Banken	Verzekeraars	Pensioen- fondsen	Betaal- instellingen	Trust- kantoren
Last onder dwangsom	0	1	1	3	7	0					
Bestuurlijke boete	0	0	0	0	2	2					2
Aanwijzing	0	0	0	0	0	0					
Stille curatele	0	0	0	0	0	0					
Aangifte bij het OM	0	0	0	0	0	0					
Faillissement op verzoek DNB	0	0	0	0	0	0					
Totaal	0	1	1	3	9	0					
Gepubliceerde formele maatregelen	0	1	0	2	3	11					11

Tabel 27 Bezwaar- en (hoger) beroepsprocedures¹

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Banken	6	28	11	5	10	4	261	3	3	1	3	3
waarvan particulieren ²	0	0	0	2	1	0	232	1	1	0	1	0
Verzekeraars	18	8	4	3	2	5	7	6	13	1	5	9
Pensioenfondsen	15	4	16	12	4	4	18	0	3	5	7	4
Betaalinstellingen	45	8	7	9	6	17 ³	17	20	11	8	5	8 ⁵
Trustkantoren	8	8	10	10	13	13	8	3	4	12	13	12
Beleggingsondernemingen- en instellingen	14	26	14	22	13	11	2	4	2	3	7	4
Crypto						7 ⁴						0
Overige			17	5	1	0			11	3	0	0
waarvan particulieren			11	5	0	0			9	3	0	0
Totaal	106	82	79	66	49	61	313	36	47	33	40	40
waarvan particulieren ²	0	0	11	7	1	0	232	1	10	3	1	0

¹ Dit betreft de in het betreffende jaar afgesloten zaken alsmede de per 31 december van het betreffende jaar nog in behandeling zijnde zaken.

² Dit betreft het aantal zaken van particulieren over de toepassing van het depositogarantiestelsel (Icesave, DSB) resp. het beleggingscompensatiestelsel (TPC, St. George Private Finance) en zijn meegeteld met het totaal aantal zaken van banken resp. beleggingsondernemingen.

³ Er zijn zeven betaalinstellingen die gezamenlijk bezwaar hebben ingediend. Collectieve dan wel samenhangende procedures worden telkens als één procedure beschouwd.

⁴ Er zijn elf cryptodienstverleners die gezamenlijk bezwaar hebben ingediend. Collectieve dan wel samenhangende procedures worden telkens als één procedure beschouwd.

⁵ Er zijn zeven betaalinstellingen die gezamenlijk beroep hebben ingediend. Collectieve dan wel samenhangende procedures worden telkens als één procedure beschouwd.

Tabel 28 Uitkomst procedures

Type procedure	Bezwaar	Beroep	Hoger Beroep	Voorlopige voorziening	Civiel
Lopend	17	11	2	0	0
Afgerond	44	16	7	3	1
(deels) gegrond/toegewezen	6 ¹	13 ²	4 ³	2	0
Ongegrond/afgewezen	22	3	4	1	0
Niet-ontvankelijk	3	2	0	0	0
Ingetrokken	13 ⁴	1	0	0	0
Anders	0	0	0	0	0
Totaal	61	30	10	3	1

¹ Waarvan 1 deels gegrond, deels ongegrond.

² Waarvan 1 deels gegrond, deels ongegrond.

³ Waarvan 1 deels gegrond, deels ongegrond.

⁴ Aan de intrekking van bezwaren liggen verschillende omstandigheden ten grondslag. Het betreft onder andere drie heffingszaken waarbij tegemoet is gekomen aan het bezwaar d.m.v. een creditnota.

Bijlage 2 Details capaciteit en financiering

Tabel 29 Personele inzet Divisie Resolutie

Capaciteitsinzet divisie resolutie in Fte	Begroot 2021	Real	Capaciteitsinzet divisie resolutie in Fte	Begroot 2021	Real
Resolutie banken	33.2	40.5	DGS NL	8.5	11.6
Resolutieplanning	10.5	11.7	Toezicht op DGS-verplichtingen	1.5	2.0
Waarvan LSIs	4.0	4.0	Beleid en strategie	1.5	2.3
Resolutie-instrumentarium	7.1	7.8	NDGS Uitkeringsproces	1.0	1.5
Coördinatie, beleidsontwikkeling en wetgeving	8.6	11.7	Crisismanagement	1.0	1.5
Crisismanagement en communicatie	1.6	2.4	Financiering	1.0	1.0
Data en digitale ambitie	1.3	2.5	Publieksbekendheid DGS	0.5	1.0
Resolutiefondsen	0.4	0.2	Digitale ambitie	0.7	0.7
Management en ondersteuning	3.8	4.2	Management en ondersteuning	1.3	1.6
Resolutie verzekeraars	20.4	19.9	DGS-CN	1.0	0.3
Resolutieplanning	7.0	6.2	BCS	0.5	0.5
Resolutieinstrumentarium	3.8	4.8	CCPs	3.9	2.8
Coördinatie, beleidsontwikkeling en wetgeving	5.0	4.0	Totaal	67.4	75.6
Crisismanagement en communicatie	1.6	1.2	Totaal exclusief DGS-CN en CCPs	62.0	72.0
Data en digitale ambitie	0.5	0.7			
Management en ondersteuning	2.5	3.0			

Tabel 30 Totale opbrengsten van instellingen (voorschotten) 2021

EUR miljoen	Opbrengsten toezicht	waarvan regulier	waarvan leges	waarvan b&d	Ontvangen resolutie	Ontvangen DGS	Ontvangen totaal
Banken ¹	90,5	88,3	0,6	1,6	10,2	7,4	108,2
Verzekeraars	46,1	45,7	0,5	-	6,4		52,6
Verzekeraars (exclusief Zorg)	42,6	42,1	0,5	-	6,2		48,8
Zorgverzekeraars	3,5	3,5	-	-	0,2		3,8
Pensioenfondsen	32,5	32,4	0,1	-			32,5
Beleggingsinstellingen en -ondernemingen	9,3	9,0	0,3	0,0	0,0		9,3
Betaal- en elektronischgeldinstellingen	11,4	10,3	0,6	0,5			11,4
Trustkantoren	6,1	5,5	0,0	0,6			6,1
Cryptoinstellingen	0,5	0,4	0,1	-			0,5
Bonaire, St Eustatius en Saba	0,0	0,0	0,0	-			0,0
Totaal	196,6	191,6	2,2	2,8	16,7	7,4	220,7

¹ Banken incl overige kredietinstellingen (niet banken).

Bijlage 3 Verslaggevingsgrondslagen, Kostentoerekening en Rechtmatigheidcriteria

De ZBO-verantwoording is opgesteld in overeenstemming met de Kaderwet ZBO, de Wet bekostiging financieel toezicht 2019 en onderliggende regelgeving en afspraken (Besluit bekostiging financieel toezicht 2019, Regeling bekostiging financieel toezicht 2019, Regeling bekostiging financieel toezicht eenmalige handelingen, het Toezichtarrangement tussen het Ministerie van Financiën en DNB en het controleprotocol financiële verantwoording Autoriteit Financiële Markten en De Nederlandsche Bank N.V.).

De waarderingsgrondslagen, op basis waarvan de ZBO-verantwoording is opgesteld, zijn gelijk aan de waarderingsgrondslagen die zijn gehanteerd bij de jaarrekening van DNB. De kosten zijn daarbij toegerekend op basis van onderstaande toerekenings-sleutels. De kosten die worden toegerekend aan de ZBO-taken zijn integrale kosten, d.w.z. inclusief de kosten voor ondersteuning die voor deze taak zijn gemaakt. De toerekening van de kosten naar de taken gebeurt voor de primaire divisies aan de hand van de capaciteitsverdeling (in fte's). De belangrijkste sleutels voor de toerekening van de interne centrale ondersteuning zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 31 Belangrijkste toerekeningsleutels ondersteuning

Onderdeel	Belangrijkste diensten	Toegerekend naar taken op basis van
ICT	ICT vernieuwing (Toezicht specifiek)	Gerealiseerde uren; de verdeling naar sectoren volgt het principe dat de grootste sectoren het meest profijt hebben van vernieuwing
	ICT bankbrede vernieuwing en ondersteuning Datadiensten	Bankbrede fte sleutel ¹ Ingroei cf afspraken NKK ²
Facilitair en beveiliging	Huisvesting en beveiliging hoofdgebouw	Vast bedrag per jaar, gebaseerd op vierkante meters en fte's primaire divisies ³
Bedrijfsvoering overig	Informatie diensten, inkoop	Bankbrede fte sleutel
Adviesdiensten	HR, risicomanagement, finance, communicatie	Bankbrede fte sleutel
Juridische zaken	Juridisch advies Juridische ondersteuning (compliance)	Gerealiseerde uren/kosten externe juridische experts Bankbrede fte sleutel
Overig	Directie, interne accountantsdienst, SFO	Bankbrede fte sleutel

- 1 De kosten van de ondersteunende organisatie-onderdelen worden zoveel mogelijk middels de zogenaamde bankbrede FTE-sleutel toegerekend. Dit betekent dat het totaal van capaciteitsverdeling van de primaire divisies naar taken wordt gebruikt voor toerekening van deze diensten naar taken. Dit gebeurt met name voor algemene, bankbrede diensten, die voor alle taken van DNB inzetbaar zijn.
- 2 In het ZBO-kostenkader 2021-2024 is afgesproken om de toerekening van de kosten voor datadiensten aan de Toezichttaak te laten infaseren. Door de verdeelsleutel voor de nieuwe kaderperiode gefaseerd in lijn te brengen met de werkelijke verdeling, wijzigt de toerekening aan de ZBO vanaf 2022 jaarlijks met EUR 2,5 mln in de periode tot en met 2025.
- 3 Dit is gebaseerd op een bestuurlijke afspraak in het ZBO-kostenkader om de tijdelijke extra kosten (transitiekosten) als gevolg van het programma Huisvesting in de jaren 2021-2024 niet aan de ZBO-taken door te belasten.

Bijlage 4 Niet in de balans opgenomen Rechten en Verplichtingen

Aansprakelijkstellingen en aansprakelijkheidsprocedures

Het komt voor dat DNB uit hoofde van haar toezichttaak of anderszins aansprakelijkstellingen ontvangt (of aankondigingen van aansprakelijkstellingen). In sommige gevallen worden aansprakelijkheidsprocedures tegen DNB aanhangig gemaakt. Indien de uit een dergelijke procedure voortvloeiende verplichting voor DNB niet redelijkerwijs valt in te schatten of het niet waarschijnlijk is dat de verplichting moet worden voldaan, wordt volstaan met vermelding in deze toelichting.

Op dit moment zijn tegen DNB geen aansprakelijkheidsprocedures aanhangig.

Bijlage 5 Controle Verklaring Van De Onafhankelijke Accountant

Controleverklaring ZBO

Aan: de raad van commissarissen en de directie van De Nederlandsche Bank N.V.

Verklaring over de in de ZBO-verantwoording 2021 opgenomen gecontroleerde tabellen

Ons oordeel

Wij hebben bepaalde in de ZBO-verantwoording over 2021 opgenomen tabellen van De Nederlandsche Bank N.V. (hierna: 'DNB') te Amsterdam gecontroleerd.

Ons oordeel heeft uitsluitend betrekking op de volgende tabellen en bijlage inzake de kosten, opbrengsten en voorschotten van het toezicht, resolutie en depositogarantiestelsel:

- tabel 1 Gerealiseerde kosten 2021 ZBO-taken DNB;
- tabel 2 Kostenverdeling per doelgroep;
- tabel 4 Exploitatieresultaat toezichtkosten in 2021;
- tabel 14 Gerealiseerde kosten Resolutie en DGS;
- tabel 19 Exploitatieresultaat Resolutie en DGS 2021; en
- tabel 30 Totale opbrengsten van instellingen (voorschotten) 2021.

Hierna verwijzen wij naar bovenstaande tabellen en bijlage als de 'gecontroleerde tabellen'.

Naar ons oordeel:

- zijn deze gecontroleerde tabellen van DNB over 2021, in alle van materieel belang zijnde aspecten, in overeenstemming met de in bijlage 3 van de ZBO-verantwoording opgenomen verslaggevingsgrondslagen en kostentoerekening; en

- zijn de in de gecontroleerde tabellen verantwoorde kosten, opbrengsten en voorschotten, in alle van materieel belang zijnde aspecten, rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in het Controleprotocol financiële verantwoording Autoriteit Financiële Markten en De Nederlandsche Bank N.V. (het 'Controleprotocol') opgenomen rechtmatigheidscriteria.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de gecontroleerde tabellen'.

Wij zijn onafhankelijk van DNB zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA). Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving

Wij vestigen de aandacht op bijlage 3 van de ZBO-verantwoording waarin de basis voor financiële verslaggeving uiteen is gezet voor de gecontroleerde tabellen. De gecontroleerde tabellen zijn opgesteld voor het Ministerie van Financiën en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, om conform het toezicht-arrangement DNB en de AFM, DNB in staat te stellen verantwoording af te leggen en te voldoen aan de vereisten die zijn opgenomen in bijlage 3 van de ZBO-verantwoording opgenomen verslaggevingsgrondslagen, kostentoerekening en rechtmatigheidscriteria. Hierdoor zijn de gecontroleerde tabellen mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

[Verklaring over de in de ZBO-verantwoording opgenomen andere informatie](#)

Naast de door ons gecontroleerde tabellen en onze controleverklaring daarbij, bevat de ZBO-verantwoording andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de gecontroleerde tabellen verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de gecontroleerde tabellen of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de gecontroleerde tabellen.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de gecontroleerde tabellen

[Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de gecontroleerde tabellen](#)

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken van de gecontroleerde tabellen in overeenstemming met de in bijlage 3 van de ZBO-verantwoording opgenomen verslaggevingsgrondslagen en kostentoerekening.

De directie is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de gecontroleerde tabellen verantwoorde kosten, opbrengsten en voorschotten in overeenstemming met het Controleprotocol.

In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de gecontroleerde tabellen en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van DNB.

[Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de gecontroleerde tabellen](#)

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controle-opdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de (economische) beslissingen die gebruikers op basis van de gecontroleerde tabellen nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij hebben onze materialiteit in lijn met het Controleprotocol vastgesteld op 2% van de verantwoorde gerealiseerde kosten, zoals opgenomen in de ZBO-verantwoording van DNB, ofwel EUR 4,2 miljoen.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de gecontroleerde tabellen afwijkingen van materieel belang bevatten als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van kosten, opbrengsten en voorschotten, die van materieel belang zijn,
 - het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van DNB;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de gecontroleerde tabellen staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de gecontroleerde tabellen en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de gecontroleerde tabellen de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder afwijking van materieel belang weergeven en of de in deze gecontroleerde tabellen opgenomen kosten, opbrengsten en voorschotten in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 16 maart 2022

KPMG Accountants N.V.

M.A. Huiskers RA

Bijlage 6 Afkortingenlijst

ABT:	Algemeenbelangtest	FIU-NL:	Financial Intelligence Unit
AFM:	Autoriteit Financiële Markten	FSB:	Financial Stability Board
AML:	Anti Money Laundering	IAIS:	International Association of Insurance Supervisors
Bbft:	Besluit bekostiging financieel toezicht	ICAAP:	Internal Capital Adequacy Assessment Process
BES:	Bonaire, Sint Eustatius en Saba	IFD:	Investment Firm Directive
BRRD:	Bank Recovery and Resolution Directive	IFR:	Investment Firm Regulation
CBCS:	Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten	IKB:	Individueel klantbeeld
CCP:	Central Counterparty	IRT:	Internal Resolution Team
CFT:	Combating the Financing of Terrorism	KPI:	Key performance indicator
CN:	Caribisch Nederland	LCR:	Liquidity Coverage Ratio
CRD:	Capital Requirements Directive	LSI:	Less Significant Institution
CRR:	Capital Requirements Regulation	MoU:	Memorandum of Understanding
CWO:	Collectieve Waarde Overdrachten	MREL:	Minimum requirement for own funds and eligible liabilities
DGS:	Depositgarantiestelsel	MTO:	Money Transfer Organisaties
DNB:	De Nederlandsche Bank	MVP:	Minimum Viable Products
DLR:	Digitaal Loket Rapportages	NCWO:	No-creditor-worse-off
DLT:	Digitaal Loket Toezicht	NLP:	Natural Language Processing
EBA:	European Banking Authority	NPR:	Nieuwe Pensioenregeling
EC:	Europese Commissie	NRA:	Nationale resolutie autoriteit
ECB:	Europese Centrale Bank, European Central Bank	OBI:	Overbruggingsinstelling
EDIS:	European Deposit Insurance Scheme	OM:	Openbaar Ministerie
EIOPA:	European Insurance and Occupational Pensions Authority	ORSA:	Own Risk and Solvency Assessment
ERB:	Eigen Risico Beoordeling	OSINT:	Open Source Intelligence
ESA:	Europese Toezichthoudende Autoriteiten	PSD:	Payment Service Directive
ESG:	Environmental, Social and Governance	PUO:	Pensioenuitvoeringsorganisatie
FATF:	Financial Action Task Force	RIECs:	Regionale Informatie en Expertise Centra
FEC:	Financieel Expertise Centrum	SI:	Significant Institution
FIOD:	Fiscale Inlichtingen en OpsporingsDienst	SIRA:	Systematische Integriteitsrisicoanalyse
		SLA:	Service Level Agreement
		SoB:	Sale of Business

SRB:	Single Resolution Board
SREP:	Supervisory Review and Evaluation Process
SRM:	Single Resolution Mechanism
SSM:	Single Supervisory Mechanism
UFR:	Ultimate Forward Rate
Vvgb:	Verklaring van geen bezwaar
Wbft:	Wet bekostiging financieel toezicht
Wft:	Wet op het financieel toezicht
Wwft:	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme
ZBO:	Zelfstandig bestuursorgaan